

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik egyelőre hetenkint egyszer: vasárnap

OMGE évi tagsági díj:

Földbirtokosok, bér- lők és uradalmak	200 holdig --- 15 pengő 500 " --- 30 " 1000 " --- 60 " 2000 " --- 90 " 3000 " --- 120 " ezen felül... 150 "
Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok	90 P
Egyéb tagok részére évi tagdíj	10 "
OMGE postatakarékpénztári esekkszámla száma:	10,399
Lappódtj OMGE-tagoknak:	
Negyed évre	6 pengő, fél évre 11 pengő, egész évre 20 pengő

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona

Az egyesületi tanács felügyelete alatt

A kiadásért felelős:

Mutchenbacher Emil dr.,
az OMGE ügyvezető-igazgatója

Felelős szerkesztő: Dörschug Tibor

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: 187-954
Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut 25. Telefon: 189-932

Előfizetési árak:

„Rádiós gazdasági előadások” című füzettel együtt

Belföldre OMGE tagoknak:	Külföldre OMGE tagoknak:
Negyed évre --- 6 pengő	Negyed évre --- 8 pengő
Fél évre --- 11 "	Fél évre --- 15 "
Egész évre --- 20 "	Egész évre --- 28 "
Előfizetőknél:	Előfizetőknél:
Negyed évre --- 10 pengő	Negyed évre --- 12 pengő
Fél évre --- 18 "	Fél évre --- 22 "
Egész évre --- 32 "	Egész évre --- 40 "

Postatakarékpénztári esekkszámla száma: 26,576

A hárommilliárdos költségvetés.

Reményi-Schneller Lajos dr. pénzügyminiszter a múlt héten terjesztette az országgyűlés képviselőháza elé az 1942. évre szóló állami költségvetési előirányzatot, mint két évtized óta első ismét háborús költségvetést, amelyet nagyszabású, a megoldásra váró kérdéseket és a rendelkezésre álló erőforrásokat gondosan egybevető beszéddel indokolt meg.

Az 1942. évi állami költségvetés főösszegei a következők: az állami közigazgatás összes kiadása 2,202,3 millió pengő, összes bevétele 2,060,5 millió pengő, vagyis a hiány 141,8 millió pengő, míg az állami üzemek összes kiadása 1054 millió pengő, összes várt bevétele 1022 millió pengő, tehát itt a hiány 32 millió pengő. Összegezve: az 1942. évi kiadások az előirányzat szerint 3,256,3 millió pengőt, s ezzel szemben az állami bevételek 3,082,5 millió pengőt tesznek ki, vagyis a költségvetési hiány összesen 173,8 millió pengő. Ha már most az előirányzott kiadásokat és bevételeket összehasonlítjuk a folyó évi költségvetésben előirányzott tételekkel, azt látjuk, hogy az állami közigazgatás valamennyi ágazatára 1941-re előirányzott 1379,1 millió pengővel szemben 1942-re a pénzügyminiszter 823,2 millió pengővel több kiadást, vagyis 2202,3 millió pengőt irányzott elő, az állami bevételeket pedig 715,5 millió pengővel magasabb összegben, azaz 2060,5 millió pengőben vette fel a folyó évi 1345 millió pengős előirányzattal szemben, de az Erdélyre eső rész leszámításával a valóságos emelkedés csak 512 millió pengő. Ha ehhez még hozzávesszük az állami üzemek kiadásaira a folyó évi 705,3 millió pengővel szemben jövőre előirányzott 1054 millió pengőnek 348,7 millió pengős többletét: megállapíthatjuk, hogy míg az 1941. évi költségvetési előirányzatban összesen 2084,4 millió pengőnyi kiadás szerepelt, ez az összeg a jövő évi költségvetésben 3256,3 millió pengőre duzzadt fel, vagyis a kiadási többlet kerekén 1180 millió pengő, tehát jövő évi állami költségvetésünk kerete az idejével szemben majdnem 1200 millió pengővel kétfélmilliárdosról három és negyedmilliárdosra emelkedik.

Az egyes tárcák kiadási előirányzatát vizsgálva, a legnagyobb, 195,5 millió pengős emelkedés mutatkozik a honvédelmi minisztériumnál, amit véderőnk fejlesztésének szükségessége bőségesen megokol. Utána következik sorrendben a honvédelemmel egyenlőrangú mezőgazdasági termelő munkát irányító földművelésügyi minisztériumnak az idej 53,7 millió pengő kiadási tétellel szemben annak közel háromszorosára, 158,7 millió pengőre történt felemelése, ami 103 millió pengő többletnek felel meg. A földművelésügyi tárcánál ilyen nagyarányú emelkedésre még sohasem

volt példa, s ez már magában foglalja részben a mezőgazdaság fejlesztésére előirányzandó új kiadásokat és beruházásokat is. Harmadik helyen áll a kiadásoknak 132,5 millió pengőről 218,8 millió pengőre való felemelésével a közoktatásügyi tárcá, amely így jövőre 86,3 millió pengővel többet fordíthat az iskolai és iskolán kívüli népművelés költségeire. Negyedik helyen következik a belügyminisztérium a maga 200,4 millió pengőről 285,3 millió pengőre növelt vagyis kerekén 85 millió pengővel emelkedő kiadásaival. Ebből az emelkedésből a legnagyobb rész a szociális kiadásokra, továbbá az egészségügyi és gyermekvédelmi célokra esik. Magának az Országos Nép- és Családvédelmi Alapnak javadalmazása 80 millió pengő, tehát 20 millió pengővel, éppen egyharmaddal több az ideinél. A közegészségügyi kiadások emelkedését a tüdőbeteg- és nemibeteggon-dozó intézeteknek állami kezelésbe vétele, valamint a falusi zöldségesítés védőnök nyugdíjjogosultsággal járó véglegesítése, s végül a gyermekvédelem fejlesztése indokolja.

A többi tárcák közül ki kell még emelnünk a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium előirányzatát, melyben 50 millió pengőt szán utak építésére és javítására, továbbá a folyami kikötők fejlesztésére. Az ország területének őrvenedtes meg-növekedésével állami közutaink hálózata 6300 km-ről kerekén 8300 km-re emelkedett, amiből 4200 km-t tesznek ki a bekötő utak, amelyek jövőre már 1435 községet kapcsolnak be a közúti hálózatba. Százalék-szerben nagy, több mint 200%-os emelkedést mutat az iparügyi minisztériumnak 15 millió pengőről 52,1 millió pengőre emelt kiadási előirányzata is. Ezenkívül erősen fokozódnak a pénzügyi közigazgatás költségei, továbbá 77 millió pengővel növekszik az államadósságok szolgálata, az állami közigazgatás nyugdíjterhe pedig 189,6 millió pengőről 65,3 millió pengővel 254,9 millió pengőre emelkedik. Ha ehhez hozzászámítjuk az állami üzemeknek 20,9 millió pengővel 136,8 millió pengőre emelkedő nyugdíj-terhét, amiből csupán a MÁV-ra 106 millió esik, tehát annyit, mint az egész jövőre előirányozható hasznos vasúti beruházások összege, azt látjuk, hogy az állami nyugdíjterh 391,7 millió pengőt tesz ki, vagyis felemesztli a jövő évre előirányzott teljes forgalmiadó-bevételeit.

A jövő évi költségvetés még nem foglalja magában a hadikölcsönök felértékelésének költségeit, amiről a pénzügyminiszter most terjesztette elő javaslatát az országgyűlésnek. Eszerint a hadikölcsönöket általában 5%-ban kívánja felértékelni oly módon, hogy minden 1000 korona névértékű hadikölcsön-

TARTALOM:

- Hárommilliárdos költségvetés. (M. E. dr.)
- Őszi vetés után. (V. A.)
- A magyar föld gazdaságumegozslása és a búzakérdés. (—g— a dr.)
- Milyen sortávolságra vessük a búzát? (Dörgy Frigyes.)
- Szűszös-, pannonbúkköny, vagy ősi borsó köztésként való termesztése. (Purgly Lajos.)
- A rétek és a legelők gondozása. (Weszelg Mihály.)
- A esapadékmennyiség hatása az erdélyi kisgazdaságok tőkeviszonyaira. (Farkas Árpád.)
- A magyar hegyvidék tyúkfajtája, különös tekintettel a kopasznyakura. (Tóth Arisztid.)
- Gazda adó-naptár. (Kemény Endre.)
- Törvények és rendeletek.
- Könyvismertetés.
- Dohánytermelők nagygyűlése Debrecenben.
- Mezőgazdasági, háziipari, kulturális és népművészeti kiállítás Kaloosán. (T. M.)
- Az OMGE hivatalos közleményei.
- Vegyes közlemények.
- A gabonapiac helyzete.
- A Kereskedelmi Hivatal piaci helyzet-ellenőrsége.
- Tőzsde, kereskedelem.
- Szerkesztői üzenetek.
- Melléklet: Rádiós Gazdasági Előadások, XIV. évfolyam, B sorozat, 23. számú füzet. (Az állami népművelésügyi feladatok. — Fleischmann István dr. m. kir. garda-sági főtanácsos.)

kötvényt 50 pengő értékű új állami kötvényre cserél be, amely 3%-kal kamatozik és negyven év alatt fog névértékben törlesztetni. Kivételek az általános 5%-os felértékelési kulcs alól az 1000 koronán aluli kis jegyzések, amelyeknél 10%-kal történt a felértékelés és a cserékötvények tíz év alatt törlesztőnek negyven helyett. A két kulcs közti átmenet biztosítása céljából a pénzügyminiszter javaslata az 1000 és 2000 korona közötti hadikölcsön-kötvény tulajdonosoknak külön 100—100 pengő egyenértékű cserékötvényt biztosít. A felértékelésben csak az ősjegyző, vagyis kötvényeiket 1918 október 31. előtt szerzett természetes személyek, ezek feleségei és egyeneságu leszármazottai vesznek részt. Jogi személyek általában nem részesülnek benne, kivéve az egyházi, közművelődési, közjóléti alapokat és alapítványokat. A hadikölcsönök felértékelésének terve, amelyre több mint 400,000 tételt jelentettek be eddig, hozzávetőleges számítások szerint évi 15—17 millió pengőt fog kitenni negyven év átlagában.

A költségvetési előirányzat már magában foglalja a visszacsatolt keleti és erdélyi országrész bevételeit és kiadásait, ellenben a visszafoglalt délvidéki részek számára külön költségvetés készül. Az előirányzott kiadások magukban foglalják a kormány gazdasági terveinek megvalósításához, így különösen a mezőgazdaság fejlesztéséhez szükséges összegek negy

Haszonállataink csontfejlődését
tökéletesen biztosíthatjuk a

BIODIT

Ára (mázsavétel esetén)

csak 2— P kg-kint + fázisadó és csomagolás

D-VITAMINOS póttakarmánnyal!

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 29. szám

TELEFON: 127-388.

ÉS KIRENDELTSÉGEI.

TELEFON: 127-388.

részét, ellenben a honvédség rendkívüli kiadásairól költségvetésen kívül történik gondoskodás. A költségvetési hiány felemlése alkalmával rámutatott a pénzügyminiszter arra, hogy míg az 1941. évi költségvetés a 117,000 négyzetkilométeres, 10-8 millió lelket számláló Magyarországra vonatkozott, addig az 1942. évi már a 161,000 négyzetkilométeres, 13-5 millió népességű Magyarország szükségleteinek fedezéséről kell, hogy gondoskodjék. Az államadósság 35-45 millió pengőt tesz ki, vagyis a pénzügyminiszter megállapítása szerint nem is egészen a felét egy évi nemzeti védelmünknek és ennek az adósságnak a kamatszolgáltatára az állami költségvetési kiadások 6-1%-a van előirányozva.

A költségvetés kiadási oldalának összeállításában tehát, mint látjuk, három vezető szempont domborodik ki: honvédségünk további megerősítése, a szociális gondoskodás kiterjesztése és a mezőgazdasági és ipari termelés erőteljes fejlesztése, szervezése, új munkaalkalmak biztosítása.

A nagymértékben emelkedő állami kiadások fedezésére természetesen fokozni kell a bevételeket is. Ha ezeknek a részletezését vizsgáljuk, azt látjuk, hogy az 1939-40. számadási időszakra vonatkozó költségvetés kétharmadát számítva az egyenesadók bevételi előirányzata 286-7 millió pengőt, a forgalmi adóké 168-7 millió pengőt, az illetékbevételek 122-1 millió pengőt, a fogyasztási adóbevételek 112-2 millió pengőt, a szeszgyedárúságé 61-3 millió pengőt, a vámjövődék hozama 52-7 millió pengőt, a dohányjövődék bevétele 148 millió pengőt, a sójövődéké 30-8 millió pengőt tett ki, a szacharin és az osztály-sorsjáték után pedig 3-2 millió pengő bevétel volt előirányozva. Ezzel szemben az 1942. évi előirányzat az egyenesadóból 189-3 millió pengővel többet, vagyis 476 millió pengőt vár, ami a két év előttihez képest 65%-os, sőt a folyó évhez viszonyítva is kerekén 40%-os emelkedésnek felel meg. Az egyes adónemek közül a hadfelszerelési adó bevételeit 56-7 millió pengővel, a jövedelmi adóét 100 millió pengővel, a házberadóét 92 millió pengővel, a társulati adóét 54 millió pengővel és a földadóét 40-5 millió pengővel irányozta elő a pénzügyminiszter. Ugyancsak nagymértékben emelkedést vár a 25%-kal felemelt forgalmiadó és az illetékek, úgyszintén a fogyasztási adó, a szeszgyedárúság, a dohány- és sójövődék bevételeiből, úgyhogy — az egyes tárcák egyéb bevételeit is hozzászámítva — az 1939/40. évre megállapított költségvetés kétharmadához viszonyítva pedig 715-5 millió pengővel emelkednek az egyenes- és közvetett adóbevételek. Ezt a pénzügyminiszter kijelentése szerint teljes mértékben biztosítja a megnövekedett adófizetési képesség és készség, amiért minden adófizetőnek elismerését és köszönetét fejezte ki, mert ezzel sok nehézségen segítettek át a kincstárt. Hozzátehetjük, hogy természetesen ezzel el is érte az ország teherbíróképességének a mai termelési és fogyasztási helyzetben legfelsőbb határát, s a honvédelem érdekében való többtermelést csak fogyasztási korlátozásokkal, igények további leszállításával és fokozott takarékossgal tudjuk megvalósítani. Ennek kapcsán szövé tette a pénzügyminiszter a kormány árpolitikáját, amely az egységes és arányos árszínvonalnak oly módon való megrogzítását tűzte célul maga elé, hogy még ebben az esztendőben

lezárja a munkabérek és fizetések emelését egy utolsó kiegyenlítés engedélyezésével, s azután a mezőgazdasági és ipari termények és árak közötti helyes arány megállapításával lerögziti, állandósítja és minden eszközzel tartani kívánja az új magyar árszínvet.

Ezután még a november második felében kibocsátandó 100 millió pengős erdélyi nyeresémmegosztásról emlékezett meg a pénzügyminiszter, s végül kijelentette, hogy az első világháború utáni évek inflációja és a mai helyzet között óriási a különbség. A világháború költségeit a magyar-osztrák monarchia 95% erejéig hadikölcsönből és csak 5% erejéig fedezte adóbevételekből. De önmagában véve talán még ez sem okozott volna inflációt, ha a veszített háború után nem következett volna forradalom és az ország területének kétharmad részére kiterjedő országosonkítás. Ezeknek a súlyos gazdasági következményei voltak maguk után pénzünk elértéktelenedését. Ezzel szemben ma a rendkívül háborús kiadásokat 50% erejéig adóbevételekből és csak 50% erejéig fedezzük kölcsönökből. Az ország területét örvendetes gyarapodást mutat, ami új erőforrásokat nyit meg számunkra. Ezenkívül a háborús költségek fedezésének módszere a szerzett tapasztalatok alapján ma már jól ki van próbálva. Bizva a nemzet erejében és öntudatában, kijelentheti tehát, hogy *nem lesz újabb infláció, amelynek nemesak a tárgyai, hanem még a lélektani feltételei is hiányoznak!*

A pénzügyminiszternek ez a kijelentése mindenestre megnyugtató és arról tanuskodik, hogy a kormány teljes pénzügyi megalapozással kívánja gazdaságfejlesztő és szociális terveit megvalósítani. Az infláció ellen való küzdelemnek azonban csak egyik fontos eszköze az, hogy az átlagos megéheztési szükségletet meghaladó jövedelmeknek aránylag minél nagyobb százalékát juttatja egyenes, vagy közvetett adók formájában az államkincstárba, s ezzel az államháztartás megduzzadt háborús szükségleteinek minél nagyobb részét tudja a következő nemzedékekre való áthárítás nélkül a folyó bevételekből fedezni. Most, midőn valójában a lét vagy nemlét kérdését eldöntő óriási mérkőzésről van szó, annak sikeréért mindenkinek minden áldozatot meg kell hoznia. A pénzügyi politika igazi művésze éppen abban nyilvánul meg, s a rajta felépülő gazdasági és szociális politika irányvonalát és eredményességét is az szabja meg, hogy az állam biztosítani tudja létfenntartási szükségleteinek és az azok kielégítésére rendelkezésre álló termelő erőknek, valamint erőforrásoknak szilárd egyensúlyát. Hogy a rendkívüli viszonyok kivételes erőfeszítést, sok lemondást követelnek meg, azt mindenki megérti, akiben hazafias érzés és kellő belátás van. Az egyének egész munkaeleje, minden képessége, jövedelme, vagyona, sőt élete is a közérdek rendelkezésére áll az ilyen sorsdöntő időkben. De minden egyéni áldozatnak az adja meg az értelmét és megokoltságát, hogy azok segélyével, a „mindnyájan egyet”, elve alapján az egyetemes érdekeket, a nemzet létét és fennmaradását sikerül biztosítani. Ehhez pedig az kell, hogy a termelő, az alkotó energiák megfeszített erővel és fokozott termelékenységgel működjenek, vagyis, hogy a 3/4 milliárdra felnövekedett állampénzügyi szükségleteket a nemzeti jövedelmeknek még nagyobb mértékben duzzadó erőforrásai gyarapodóan tudják táplálni és kielégíteni. M. E. dr.

sáncolással sokat segíthet a bajokon. Végrehajtásukkal pedig nem szabad késlekedni, még nagy áldozatoktól se riadjunk vissza, mert szélsőséges események alatt ezek a csapások állandóan visszatérnek és csúsznak, amíg ezeket a veszélyeket a lehetőségig nem csökkentjük, a kívánt mértékű termelést nem bízjuk el.

Gazdánk eredményes munkája attól is függ, hogy a mai nehéz helyzetben a kormányhatalom vezetéskeze és megértő támogatása milyen mértékben segíti át őket a háború okozta akadályokon. E tekintetben nagyon fontos, hogy a kiadott rendelkezések és intézkedések mindenek a fennálló helyzet tökéletes ismeretében készüljenek el, s általuk könnyebbé válhasson a termelés, így biztosítva legyen a közellátás. Az ilyen módon helyesen és kellő időben végzett irányító tevékenység fokozza a termelési kedvet, s ezáltal lehetővé teszi a termelvények szükséges mennyiségének előállítását.

A most készülő mezőgazdaságfejlesztő törvény minden reményünk szerint nagymértékben meggyorsítja mezőgazdaságunk jobb- és többtermelését. Ezen nemesak azért van műhatatárul szükség, hogy a most dúró háború alatt jobban elláthassuk magunkat és szövetségeseinket, hanem azért is, hogy a háború végeztével várható gazdasági versenyben megfelelő helyzetet biztosíthassunk külkereskedelmünknek. A szaktudás fejlesztése, a kisüzemek korszerűsítése, a minőségi termelés kiterjesztése, a termelői körök jobb erőállapotba hozatala, stb., mind sürgős megoldandó feladatok, amelyek által népünk elátását, anyagi felmelését és majdan kivételi cikkeink nagyobb jelentőségét biztosítjuk, s ezeken keresztül hazánk megérettőségét szolgáljuk. Magyarországra a háború után gazdasági szempontból is nagy feladat vár, aminek csak akkor tud megfelelni, ha gazdaságilag erős, termelvényei pedig alkalmasak arra, hogy az európai országokat gazdasági szükségleteik kielégítésében megfelelő anyaggal ellássa. Mindezekre már most, a nehéz időkben fel kell készülni, még akkor is, ha véghezvitelük az országtól nagy megerőltetést követel.

Senki nem tudhatja, hogy a most elkezdődött gazdasági év milyen lesz és mit hoz; az elvetett magból az éltető nap telt kalászt érke-e majd, vagy pusztító természeti erők teszik-e tönkre a termést. Azt azonban tudja a gazda, hogy sok nehézséggel kell megküzdenie verejtékes munkájának várható eredményéig. A gazdálkodás elmaradhatatlan kísérője a gond, az aggodalom mindig jelentkezik, az ugyanakkor ott él a magyar gazda szívében a reményesség is. Istenbe vetett hittel és reménységgel kezdte el a harmadik háborús év küszöbén a fáradságot nem ismerő, hajnalról késő estig tartó munkáját. Ki- és meggyazda egyaránt a föld szeretetétől áthatva végzi fontos feladatát, s nem kér mást a magyar föld úrnak intőzötől, mint belátó támogatást és segélykezelést az akadályok elhárítására. Bizik abban, hogy kitartó munkájának meglesz a gyümölcse és az elvetett magból dúis kalászt nevel az áldott magyar föld. S ha a sors is kedvezőbb időjárással jön segítségére gazdáinknak, remélhetjük, hogy az elkövetkező év bőséges aratással segíti népünket a boldogabb jövő felé.

V. A.

A magyar föld gazdaságmegoszlása és a búzakérdés.

A „Köztelek” egyik számában — a Magyar Nemzet-ben megjelent cikkhez való hozzájárulásként — tartalmas tanulmány jelent meg a búzakérdésről, illetve búzával bevetett területnek csökkentéséről. Ez a cikk magában foglalta Somssich László grófnak, az OMGE elnökének ugyanez a Magyar Nemzet-ben megjelent, ezt a problémát tökéletesen megvilágító, tárgyilagos és szakszerű megállapításait is.

Somssich László gróf ebben a nyilatkozatában leszögezte azt az álláspontját, hogy a búzával bevetett terület csökkentésére, jelenlegi helyzetünkben mindaddig gondolni sem lehet, amíg saját ellátásunkat biztosítani nem tudjuk. Ez az idő pedig csak akkor állhat elő, ha sikerül a holdankintü átlagterméseinket felemelni, másrészt ha a mai háborús gazdálkodási rendszerünk megszűnik, s visszatérnek a mezőgazdasági termények és javak kieserelésében a normális viszonyok.

Mind a Magyar Nemzet-ben megjelent cikk, mind Somssich László gróf megállapításai kitértek a magyar

Őszi vetés után.

Az őszi vetési munkák legnagyobb része befejeződött, a kenyeret adó mag a sok gondnal és fáradsággal elkészített földbe került. Új gazdasági év kezdődött: harmadik háborús gazdasági esztendő. Hős katonáink a végtelen orosz pusztákon vívják győzelmes harcukat, a magyar földön pedig megfeszített erővel folyik a munka a megnagyobbodott és erejében is megnőtt ország boldogabb jövőjéért. Hátatelt szívvel mond köszönetet minden magyar ember a Mindenhatónak, hogy a Felvidék, Kárpát-alja és Erdély egy részének hazatérése után ebben az új gazdasági évben már a Délvidék áldott rópáin elvetett mag is a szentistváni Magyarország újraépítését, erősödését szolgálhatja.

Mezőgazdaságunk helyzete és a terméseredmények a béke éveiben is nagyfontosságúak voltak, főként kivitelünk, s ezáltal általános gazdasági helyzetünk szempontjából. Ma azonban a háború éveiben a mező-

gazdaságnak a közellátás terén kifejtendő nagy munkája olyan feladatot ró gazdáinkra, amelynek lehető legjobb végrehajtása nemesak országos, de európai érdek is.

A magyar gazda mindenkör felismerte a nemzet munkájában rá háruló nagy feladatok fontosságát, s most a rendkívüli időkben, a megnövekedett nehézségek ellenére is fokozott tevékenységet kíván kifejteni. Munkájának kívánatos mértékű eredménye azonban nemesak tőle függ. Mint az elmúlt évek tapasztalatai bizonyítják, a kivételosen rossz időjárás, a vízkárok, a szárazság és egyéb természeti csapások a legodaadóbb, a legtelkiismeretesebb munkát is rövid idő alatt teljesen tönkretelhetik. Ezeket a gátló körülményeket emberi erővel kiküszöbölni lehetetlen, legfeljebb csökkentésükre készülhetünk fel. Így az árvizek elleni idejekorán végrehajtott védekezés, vagy a szárazság elleni küzdelem öntözéssel és az újrendszerű

A hízalás gyorsítása és eredményessége szempontjából rendkívül fontos a

PEKK-FUTOR

alkalmazása.

PEKK = életerő.

Kérjen díjmentes ismertetőt és kedvezményes árajánlatot.

CHINOIN-ÚJPEST.

Szíveskedjék lapunkra okvetlenül hivatkozni.

FUTOR = csont.

1015. lapsz.

feld birtok-, helyesebben gazdaságmozgáspolitikai viszonyaira, s ez a körülmény ad alkalmat arra, hogy a kérdésnek ezt a vonatkozását, valamint a birtokproblémával való kapcsolatát részletesebben megvilágítsuk.

Kevés olyan kérdés van a mai időkben, amelyről olyan sokat beszéljenek, mint a magyarországi ügyvezetett „egészségtelen birtokmegosztás”-ról. És mindjárt hozzáteljesítjük azt is, hogy alig van olyan probléma, amelynek tisztázására és elfogultság nélküli tárgyalására megállapítására olyan kevés figyelmet fordítottak volna, mint a birtok-, illetve gazdaságmozgáspolitikai kérdésekre.

Ha a magyar termőföldnek gazdaságkategorikák szerinti való tagozódását akarjuk megismerni, nem mondhatunk ki a felekkönyvi tulajdönt megállapító „birtokmegosztásból”, amelyre egyesek állandóan hivatkoznak, hanem csak a lényeges helyzetet szemlélítendő „gazdaságmozgáspolitikából”. A gazdaságmozgáspolitikai szemléletben veszi azokat a birtokosokat, amelyek az egyes birtokosok önálló üzemi egységekké fejlődtek, s amelyek az agrárkiszétszervezési feladatokat tartják — jól-rosszul — el. A birtokmegosztás például a szegedi határt illetően azt mutatja ki, hogy itt egy 30 ezer holdas nagybirtok terpeszkedik, a gazdaságmozgáspolitikai szemléletben egészen mást mond. Azt tudnillik, hogy ezen a 30 ezer kat. holdon olyan kisüzemi gazdaságok működnek, amelyeknek száma meghaladja a kétezeret, s amelyeknek átlagos területe 15 kat. hold.

A magyarországi „egészségtelen” birtokmegosztás a kérdés lényegét nem ismerő „szakírók” rendszerint úgy állítják be, hogy nálunk aránytalanul sok az 1000 kat. holdon felüli nagybirtok, a mezőgazdasági nagyüzem, s ez akadályozza az agrárkiszétszervezési feladatokat, megélhetését és boldogulását.

A múltkoriban olyan helyről, ahol állandóan a radikálisabb földreform végrehajtását követelik, azt kérdezték tőlem, hogy a búzatermeszék hány százalékát adják nálunk a közép- és nagygazdaságok és hány százalékát a kisgazdaságok. Amikor megmondtam, hogy országos átlagban a mai Erdélyvel megegyező nagyságú Magyarországon a búzával bevetett területnek majdnem 84%-a a 100 kat. holdon aluli kisgazdaságokra esik, 10% jut a közép- és csak 6% jut a nagygazdaságokra, fölényes mosollyal vonták kétségbe megállapításomat, amennyiben ők úgy „tudják”, hogy a búzatermés 75%-át adja a közép- és nagyüzemek és csak 25%-át a kisüzem (!)

Ilyen közhangulatot és köztudatot teremt az a dilettantizmus és az a lelkiismeretlen felületesség, amellyel ezt a kérdést, különösen politikai vonatkozásban tárgyalják, s amely még szak- és hivatalos körökben is megteveszti.

Szabad-e nekünk végre megmondani, hogy igenis, a magyar termőföld gazdaságmozgáspolitikai egészségtelen, de nem abban az értelemben, hogy sok a mezőgazdasági nagyüzem, hanem abban a vonatkozásban, hogy tisztán mérleken haladunk a termőföld törpebirtokokra forgácsolására, elproletarizálására felé.

Az immár tízenhárom és félmillió kat. holdat kitevő szántóterületből ma már több mint félmillió holdon kisüzemek gazdálkodása folyik és csak három millió kat. hold, tehát a szántóterületnek csak 22%-a jut a közép- és nagygazdaságokra, olyképpen, hogy ebből a három millió holdból kétfélmillió kat. hold a 100—1000 kat. holdig terjedő középüzem és csak egy millió kat. hold az ezer kat. holdon felüli nagyüzem.

Még inkább kitűnik a magyar termőföld veszedélyes elaprózódása akkor, ha közelebbről vizsgáljuk a 100 kat. holdon aluli kisgazdaságok tagozódását. Ez esetben az tűnik ki, hogy a 10 kat. holdon aluli ú. n. „törpegazdaságok” szántóterülete az egész szántóterületnek több mint negyven (43-6) százalékát foglalja le. Ezzel szemben a 10—20 kat. holdig terjedő, ú. n. „kisparaszti-gazdaságok” a szántóterületnek csak 14-4 százalékát, míg a racionális termelés szempontjából legégszesebb kisüzemi típus, a 20—100 kat. holdig terjedő, ú. n. „nagyparaszti-gazdaságok” 19-6 százalékát teszik ki.

Jól tudták és jól érezték ennek a kérdésnek a veszedelmes oldalát azok, akik az utolsó évtizednek birtokpolitikai törvényalkotásait tervezték, s ezért vették be a törvény végcéljaként azt, hogy csak olyan

új gazdaságokat lehet és szabad a reform kapcsán létesíteni, amelyek lehetőleg teszik egy agrárszálló eredményes gazdálkodását. A tárgyilagos mezőgazdasági szakirodalom azt már régen tisztázta, hogy nálunk ez a típus, országos viszonylatban, a 20 kat. holdon felüli gazdaság, amelynek megvan a módja és lehetősége arra, hogy eredményesen termeljen, az egyes termelési ágak között a helyes arányt fenntartsa, amely képes az átlagtermékek felemelésére és a belterjes állattartás meghonosítására. Ilyen gazdaság vezetődjenek megvan a módja és lehetősége arra, hogy megszerezze a szükséges gazdasági szaktudást, előteremtse a beruházásokhoz szükséges forgótőkét, kelően tudja trágyázni a földjét, gondozni a vetést és tisztá vetőmagot használni, emelyle, mint az eredményes gazdálkodás első és legfontosabb feltételeire. Somssich László gróf cikkében rámutatott.

Sajnos, a birtokpolitikai törvények végrehajtásánál — amelyeknél, néhai Teleki Pál gróf megállapítása szerint is, nem a gazdasági szaktudást, hanem a politikai szempontok érvényesültek —, ez a legfontosabb feltétel nem tartatott be.

Az 1936-ban megindult birtokpolitikai akció működésének nyolcvan százalékában nem életképes kisüzemeket teremtett, hanem egyszerűen mechanikus földosztást végzett. Ennek eredményeként nem csökkentette, hanem szaporította a 10 kat. holdon aluli életképtelen mezőgazdasági törpeüzemek számát. Így állt elő az a helyzet, hogy a magyar szántóföld-területnek immár negyvenhárom százalékán az elmaradott törpeüzemek gazdálkodása folyik, s ennek következménye, hogy a termésátlagok alacsony színvonalra nem bír felemelkedni.

Ezek a törpeüzemek a búza átlagos termése, tízennégy évre visszamenően, 7 métermázsán alul volt, szemben a középüzemek 8-8, és a nagyüzemek 10 métermázsás átlagos termésével. Mit jelentenek ezek a számok? Egyszerűen azt — amire a „Köztelek” egyik cikke is rámutatott —, hogy a kisbirtok és a nagybirtok termésátlagai között, az utolsó tízennégy év átlagában, a rozsnál 27%, az árpaénál és a zabnál 30%, a burgonyánál 23%, a cukorrépánál 27% volt a különbség a nagygazdaságok javára.

A búzaterület csökkentése önként, minden kényszer nélkül bekövetkezik akkor, ha emelkedik agrárnépességünk szaktudása, ha megszűnik a magyar föld elaprózódása, s a termelés ágazataiban egészségesebb arány áll elő; ha lényegesen felemelkedik a földreform-törvények által kívánt, az eredményes gazdálkodást lehetővé tevő, életképes, tehát 20 kat. holdon felüli kisgazdaságoknak az a területe, amely ma a szántóterületnek még húsz százalékát sem éri el.

Igazolja ezt a jelenlegi helyzet is, amely azt mutatja, hogy míg a 20 kat. holdon aluli gazdaságok szántóterületéből a búzával bevetett terület 27%-ot foglal le, addig a 20 kat. holdon felüli ú. n. „nagyparaszti-gazdaságoknál” ez a százalék már csak 24, míg a 100 kat. holdon felüli közép- és nagyüzemeknél csak 18 százalék. Ezeknél tehát a búzaterület ésszerű csökkentése már önként végrehajtható. A Magyar Nemzet cikkírójának az a kívánsága, hogy „az 50 kat. holdon aluli birtokosokhoz nyúltni nem lehet”, ezek szerint azt jelenti, hogy a búzával bevetett területnek ama 30%-ánál akarja a csökkentést végrehajtani, amelykénél ez a csökkenés, a gazdák szabadakaratából és belátásából, már a kellő mértékben végrehajtható.

Mindezek a kérdések azonban nem a jelen, hanem a jövő problémái. Ma a világtörténelem legnagyobb fegyveres küzdelmének vagyunk aktív részesei. Ma csak az lehet a feladatunk, hogy a mezőgazdasági termelésben kialakult helyzet erőszakos megbolygatása nélkül, öntudatos fegyvellemel, önzetlen munkával és a nélkülözéseket is vállaló kitartással segítsük a közellátás közvetlen nagy problémáinak megoldását.

—y— a dr.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete nem öncél, hanem eszköz a gazdátársadalom kezében, biztosítási érdekeinek védelmében. Kartelen kívül (Tűz, jég, állat, élet stb. biztosítás.)

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Szarányi János dr.

Milyen sortávolságra vessük a búzát?

Írta: Döry Frigyes.

A „Köztelek” folyó évi 40. és 41. számában Friedeky Ákos dr. érdekes közleményben számolt be a széles sortávolságra vetett búzával elért eredményekről. Nagy alaposítással végzett kísérletei igen meggyőzők és arra serkenthetnek más gazdákat is, hogy a kérdéssel foglalkozzanak. Mindamellett nem szabad ezekből a kísérletekből azt a következtetést levonni, hogy a széles sortávolságú vetés mindenütt ilyen kedvező eredményekkel fog járni. Az elgondolás nem új, voltak ennek a széles sorú vetésnek régebben is hívei, mégsem tudott ez az eljárás nálunk általánosan elterjedni.

Magamnak is vannak tapasztalataim a széles sortávolságú vetésről. Több éven át jelentékenyebb területet vettettem el a rendes 4” sortávolság helyett 8”-nyi távolságra, s ezeket kapáltam is. A kapálást Németországból hozott többsorú és a vetőgépekkel egyező szélességű kapológépekkel végeztem, amelyek nemcsak gabonafélék, hanem répa, mák stb. kapálására is jól beváltak (Siedersleben-féle gyártmány). Az eredmények részben igen kedvezők voltak, ha általában véve nem mutatkoztak is olyan természetűek, mint Friedeky kísérleteiben. Viszont voltak évek, amikor az ilyen módon vetett és kapált búza kevesebbet termelt, mint a rendes sortávolságra vetett. (Csak mellékesen említem meg, hogy például borsónál is a sűrűbb vetés a tapasztalatok szerint jobb termést szokott adni, mint a ritkább.) Ehhez járult még, hogy némely években a kései tavaszodás, sok csapadék vagy más okok folytán munkatorlódás állt be és a kapálásnak idejében való elvégzése nagyobb területeken nehézségekbe ütközött. Így, mivel általában nem mutatkoztak jelentékenyebb előny- és művelésmódnál, abbahagytuk a széles sortávolságú vetést és a kapálást, ami ugyan nem jelenti azt, hogy egyszerűen mindenkorra lemondtam volna róla, tekintettel arra, hogy akkor ez a vetés leginkább Eszterházi 11-es búzával történt, amely most már nincs meg.

A kapálási költség magában véve nem játszik itt lényeges szerepet, mert a vetőmagban eljött megtakarításból elég bőven kikerül a költség. Azon fordul meg tehát a dolog, melyik terem többet, másrészt, hogy a kapáláshoz rendelkezésre áll-e idejében megfelelő munkaerő. Ha pedig kapálás nélkül vetjük nagyobb sortávolságra a búzát, akkor gyomosodásra hajló földeken ki lehetünk téve annak, hogy búzáink elgazosodnak, a eszerepedésre hajlandó földek pedig valószínűleg jobban fognak eszerepedni, mint a sűrűbben vetettek. A fogasolás ugyan helyettesítheti némileg a kapálást, mégsem felel meg annak.

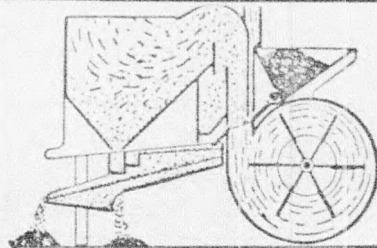
A búza kapálása ellen azt szokták fölhozni, hogy annak hatására erősebb léven a bokrosodás, megkésik az érés, amihez talán hozzájárul a jobb nitrifikáció is. Csak igen gondos vizsgálatok dönthetnek el, hogy mennyiben van része az érés megkésésében a kapálásnak vagy a nagyobb sortávolságú vetésnek? Ez a veszedelem azonban általánosságban nem olyan nagy, mint sokan gondolják. Tapasztalatom szerint, ha 8”-re (21 cm) vetjük a búzát és kapáljuk, az érésben, legelőbb vidékemen, nincs lényeges különbség, sőt némely években majdnem egyszerre érik. Átlagban talán 1, legfeljebb 2 napi késést lehet számítani. Megengedem, hogy az Alföldön, különösen azokon a részeken, ahol némely években már 1—2 napi késés is hűtést okozhat, nem tanácsos ezt megtenni, de pl. a Duna-átlagon, ahol átlagban véve nem annyira életbevágó az érésnek esetleges csekély megkésése, ott ez nem lehet visszariasztó körülmény.

A búzák érésében egyként a fajta, vetési idő, elővetemény, talaj szerint is lehet különbség (szerencsére), de talán egyes ritka kivételeket leszámítva, nem tapasztaltam, hogy a később — de nem nagyon későn — érett búzák hűtést kaptak volna. Sőt kíváncsúnak is tartottam, hogy nagyobb gazdaságokban

KÁLMÁN-MEDICAGO egyetemes örlő- és zúzógép

szegmentesítővel, acél konstrukció 8 nagyságban „A”-típus már 3 HP-vel hajtható!

TRIUMPHATOR

az összes terményeket és aprómagvakat tökéletesen tisztítja és osztályozza.

Kizárólag kapható:

KÁLMÁN JÓZSEF műszaki és gépkereskedő, Budapest, V., Kálmán-utca 14. sz. Telefon: 114-006, 117-189

lehetően kétféle búza legyen, egy korábban és egy valamivel később érő, hogy így az aratási torlódást, s az ilyen módon előálló veszteségeket csökkenteni lehessen. Frideczky beszámolójában nem terjeszkedett ki arra, volt-e különbség a ritkábban és sűrűbben vetett búzák érési ideje között? Az, hogy a nagyobb sortávolságra vetett és kapált búza nálam némely években kevesebbet termelt, mint a sűrű vetés, nem éppen a kapálásra vagy hőítésre, hanem inkább más okokra vezethető vissza, illetve nem is mindig lehet rá pontos magyarázatot találni. Megjegyzem még, hogy vidékemen a csapadék rendszerint jóval több, mint Ógyalla vidékén, a 40 évi átlag kb. 750 mm, de igen nagy ingadozásokkal. Pl. tavaly 1067 mm volt, ez az eddigi maximum (a környéken helyenkint még több is volt), a minimum pedig 1907-ben 506 mm. Az idén $\frac{3}{4}$ év alatt csak 409 mm. A búzáknak a megdőlés elég gyakori.

Túlzottnak tartom azt az aggodalmat, hogy a 9" sortávolságra vetett búzákat nem lehet géppel kapálni. Nálam a 8" sortávolságra vetett búzákat kapáltuk, természetesen megfelelő jó gép és figyelmes vezető kell hozzá. Ahol azonban szép egyenletes vetéseket lehet látni, amelyekben nem igen van rávetés vagy szélesebb hézag, ott azokkal az emberekkel nyugodtan lehet a gabonakapálógépet használni. Emiatt tehát nem kell még ennél is nagyobb sortávolságra vetni a búzát. Hogy az ilyen kapálógépnek a vetőgéppel egyenlő szélességűnek kell lennie, az természetes. Erősebb lejtésű domboldalakon azonban már nem ajánlatos a búza kapálása, mert ha a gép megfaral, könnyen kárt tehet a búzában. Domboldalakra különben sem való a széles sortávolságú vetés.

A közölt eredmények alapján kívánatos, hogy mások is foglalkozzanak a széles sortávolságra való vetéssel. Hangsúlyozni kell azonban, hogy — legalább is a valószínűség szerint — ez a vetési mód csak megfelelő körülmények között fog beválni. Így elsősorban jó termőképességű és jó erőben levő talaj kell, amely a bokrosodásnak kedvez (ezt Frideczky is kiemeli), kedvező időjárási viszonyok, jó elővetemény, jó munka és jól bokrosodó fajta. Nem ajánlatos a nagyobb sortávolságra való vetés kevésbé jó erőben levő vagy gyomosodásra hajló földeken (főleg ha nem kapálunk), továbbá akkor sem, ha a talajmunka nem volt teljesen megfelelő, és ha a vetés nem végezhető el jókor. A legcélszerűbb vetési idő ugyan sokban függ a helyi viszonyoktól, de talán nem tévedek, ha azt állítom, hogy a szélesebb sortávolságra való vetés csak akkor ígérhet jó sikert, ha kb. október 10-ig a földbe kerülhet, holott a sűrűbb vetés még később is sikerrel végezhető, kb. október 20—25-ig. Némelykor még azon túl is, de az már kockázatosabb.

Ami a bokrosodást illeti, vannak erősebben és gyöngébben bokrosodó fajták. A gyöngébb bokrosodás azonban nem jelent mindig hátrányt, sőt különösen intenzív viszonyok között előnyös is lehet. A kevésbé bokrosodó fajtákkal valamivel sűrűbb vetéssel egyenletesebb sűrűséget érhetünk el, mint az erősen bokrosodó fajtákkal, amelyek könnyebben is hajlandók a megdülésre. Viszont kétségtelen, hogy főleg későbbi vetés esetén az erősebben bokrosodó fajták lehetnek előnyben. A nagyobb sortávolságú vetéshez az erősebben vagy legalább jó közepesen bokrosodó búzafajták lehetnek alkalmasak. (A Bánkúti 1201-es nem tartozik az erősebben bokrosodó fajták közé.)

Az idei év, legalább is vidékemen, valószínűleg nem lett volna kedvező a ritkább vetésű búzákra. Míg más években gyakran az volt a baj, hogy a jól bokrosodott, sűrű búzavetések nagy részben megdültek, az idén dült búza majdnem semmi sem volt. (Igaz, hogy elmaradtak a májusi—júniusi nagy záporokkal járó zivatarok.) Míg más években a kevésbé sűrű, de különben jól fejlődött búzák fizettek szemre jobban, addig az idén a szemfejlődés a sűrűbb búzáknak is igen jó volt, szalmára azonban általában kevesebb termelt. Így még sokkal jobb, sőt kiváló lett volna a termés, ha a búzák nagyobb sűrűséget értek volna el. Valószínű, hogy mivel az idén a rendes sortávolságra vetett búzák is nagyrésztben a szokott szalmasűrűsége alul maradtak, a nagyobb sortávolságra vetett búzák hátrányban lettek volna.

A vetési sortávolságot tehát csak kísérletek dönthetik el és pedig nemcsak egy-két évi, hanem több évi tapasztalatok, az időjárás és fejlődésre befolyással

levő egyéb tényezők gondos megfigyelése és mérlegelése alapján.

Az említett kedvező körülmények között tehát a nagyobb sortávolságra való vetés sikert ígérhet, ellenkező esetben kockázatos és ha megkésik a vetés, akkor meg éppen nem ajánlatos. A kapálást pedig a szélesebb sortávolságra vetett búzáknál, legalább is a gyomosodásra vagy cserespedésre hajló talajokon, nem merném egészen elhagyni. Kívánatos volna, ha többen is vállalkoznának legalább a jövő évtől kezdve ilyen irányú, de rendszeres és több évi kísérletek végzésére és pedig kapálással és kapálás nélkül.

A vetőmag csökkentésének kérdése is tulajdonképpen belterjességi kérdés; amennyire sikerül a búzatermesztés okszerűsége fokozni és a búzáknak a lehető legkedvezőbb termesztési körülményeket, feltételeket biztosítani, annyira jogos és megokolt a vele való foglalkozás. A gazdálkodási viszonyokban is állandó a változás és fejlődés; nem lehet tehát ezt a kérdést csupán a régebbi tapasztalatok alapján eldönteni. Frideczky Ákosnak a vetőmagcsökkentés minden lehetőségét jól megvilágító tanulmányát, beszámolóját ezért kell különösen értékesnek tartanunk, de a fenti nagyon érdekes és tanulságos megállapításokat tartalmazó hozzászólást is, amelyet remélhetően majd több is követ. Hasonló tárgyú cikket hozunk különben a következő számban is egyik legjobban ismert gazdasági szakírónk és kísérletező tollából.

Rovatvezető.

NÖVÉNYNEMESÍTÉS ÉS VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grábner Emil.

Szöszös-, pannonbüköny vagy őszi borsó köztesként való termesztése.

Írta: Purgly Lajos.

Azt hiszem nem sikerül új tapasztalatokat a gazdaközönség elé hoznom akkor, amikor a címben felsorolt magfélések termesztésétől kívánom egyéni megfigyeléseimet közreadni. De magyarázatát kívánom adni Grábner Emil ama megállapításának, hogy miért terjed lassan a magfélések köztes termesztése, ugyanis a „Köztelek” folyó évi augusztus 10-én megjelent 32. számában közölt érdekes cikke végéreményében e köztes vetésekre való buzdítás kedvéért íródott, nagyon helyes megokolással és példákkal.

Magam már mintegy 10 éve folytatom dombos, vályogos, kevésbé jó rozs- és búzatalajaimon a köztes termesztést különösen a szöszösbükönyvel. A szerzett tapasztalataim alapján rozsaimat állandóan szöszösbükönnyel kevertem vetem, mert érdemesnek tartom. Pedig nagy természetesen talán sohasem volt szöszösből, ritkán termelt magyarhojdankint 100 kg, inkább csak 50—60 kg, de ha a rozsokat tisztán vetetem volna, akkor sem termelt volna átlagosan több rozsom. Ugyanis bármilyen fajtájú rozsozt vettem még eddig, mindig ritka maradt a vetés, kivéve a legjobb földeket és a már augusztus végén elvetett táblákat. Ezekbe a földekbe vetett rozsozt nem is vetem keverten, mert minden köztes vetést elnyom.

A legnehezebb a szöszös vetőmag mennyiségének a megállapítása és e téren ért csalódások sok gazdát tartanak vissza a termeléstől. Gazdaságomban már évek óta magyarhojdankint 4 kg szöszöst vetek az évek óta termelt rugéni rozsszal. Ha azonban szükségből rozso után rozsozt vetek, úgy a pergesre is figyelemmel, csak 2—3 kg-ot vetek. Több kár származik abból, ha több a kelleténél a szöszös, mintha kevesebb. Nálam ugyanis — sajnos — arra nem lehet számítani, hogy a szöszösbüköny-rozs korai feltakarmanyozása után sarjadzó vetés magnak hagyva termést hozna. Ez sohasem sikerült. Azt sem tapasztaltam, hogy a több szöszössel vetett rozsoföld javult volna a sok köztes pillangós szöszösbüköny hatására. Mint általában a köztesként magnak vetett pillangósok sem tudnak talajjavítás terén érdemleges eredményt jelezni.

A kissé több szöszössel vetett rozs igen nehezen aratható, ami egymagában nagy hátránya a sűrűn vetettnek. Minden évben takarmánynak is szoktam vetni bitorherével és rozsszal, s zöldtakarmányozásra és zombolyázásra használem fel jó eredménnyel. Tavaszzi zabbal és őszi zabbal is többször vetem mag-nak, meg zöldtakarmánynak. Ilyen módon is jó ter-mést ad, de tapasztalatom szerint a zabot könnyebben elnyomja, mint a rozsozt, viszont a takarmánynak vetettét, ha zöjden nem győzőm megetetni, úgy zombolyázni rendszerint nem érünk rá az aratási, bór-dási stb. munkák miatt. Minden bizonnyal a szöszös-büköny csalódásokat okoz a gazdának, bárhogyan tapasztalta ki annak vetési módját.

A nálam szokásos 4 kg vetési keveréknek egyik meglepetése az, hogy néha alig terem hojdankint néhány kg-t. A mag tisztítása mindenféleképpen drága és sok helyet igényel, azonkívül hosszadalmas is. Aki szelektoron vagy más gyors eljárással tisztítja, illetve választja szét a főtterménytől, az sohasem végzi tökéletesen ezt a munkát.

Nálam a kevert magot először egyszer megrostál-juk, majd kis triórón kétszer átengedjük. A szétjel választott magot a csigatriórón kétszer átengedjük és úgy szénkénegezzük. Ezzel az eljárással 96%-os, azaz teljes értékű magot kapok. Bizony nem csodá-lom, ha gazdatársaim nagy része abbelegyja ezt a köztes termelést, amit és is megtennék, ha a rozsaim jobban elbokrosodnának. Takarmánynak is csak azért vetem, mert igen gyenge minőségű talajaimon más takarmány nem terem meg és így előveteményt sem tudok másképpen biztosítani. Kiszáradáimnak a közöltek miatt nem is ajánlom ezt a köztes vetést.

A pannonbüköny egynéhányszor kifogyott és óvhatatlan volt, hogy a földben vagy a magtárban szöszössel ne keveredjék, aminek következtében tel-jesen elnyomta az igénytelenebb és élelmesebb szöszös a pannont.

Őszi borsó is minden évben vetek rozs vagy búza közé, de most már csak tavasszal, mert az őszi vetésű télen többször kifagy. Tavasszal vetve ritkán sikerül a 20 kg vetőmagból számottevő termést nyerni; ha 1 q terem m. hojdankint, úgy az nagyon jól sikerült. Rendszerint csak a vetőmagot adja vissza, pedig ennek magja jó takarmány, ellentétben a szöszössel, ami bizony nem ízletes és nem is takarmány-nak való, legfeljebb igen kis keverékben alkalmazva. Búza közé szöszöst azért nem vetek, mert jobban bokrosodik a rozsról, jobb földbe is kerül, tehát nem szükséges a vetést a körülményes köztesselel süríteni.

A köztes vetésről beszélve megemlítem, hogy érdemesnek tartanám kivizsgálni a szegesborsó helyes köztes vetését, mert az eddig alkalmazottak zöj kézé vetése nem bizonyul elég jónak. Pedig sok területen érdemes volna igénytelensége miatt termelni, ha a termés mennyiségét magban és szalmában fóközni lehetne. Tisztán vetve ugyanis jó és rozso földön egyaránt m. hojdankint csak 4—5 q-t terem, szalmája pedig csak alomnak való. Olyan gyenge földön vetve pedig, ahol szöszöst takarmánynak vetek, csak 2 q körüli termést ad. A következő tavasszal tervbe vettem az őszi borsóval való vetését 50—50 kg vetőmaggal, így mint elővetemény is inkább figye-lembe jöhet, mint tisztán vagy zabbal keverten vetve, amely utóbbi esetben mint elővetemény szöba sem jön. A szegesborsó tisztán vetve sem bizonyul közel sem olyan előveteménynek, mint a többi borsóféle.

Egybevetve az említett köztes vetésekkel szerzett tapasztalataimat, jó földeken nem érdemes a termelés kocká-zatát bonyolult vetési módokkal szaporítani, de gyengébb földeken célszerű lehet termelésünket több változatban kipróbálni. Nem mindenütt marad örökké gyom az elpergett magjuk és egyik helyen rozsszal, a másik helyen búzával vagy zabbal vetve — őszivel vagy tavasszal — érhető el jobb eredmény. Gyenge földön pedig a szöszös-nek vitathatatlanul mint előveteménynek és takar-mánynak van igen nagy jelentősége, de csak szűzva vagy zombolyázva, mert szárának szárítva nem takarmány, csak szalma. A magvak szétjelválasztá-sára gyors és jó gépet kell még keresni. Ha sikerül megtalálnom, úgy beszámolok arról is.*

* A fenti tárgyú gyakorlati tapasztalatok további köz- lése közérdekből kívánatos. — Rovatvezető.

Védje vetését

Abavit-tal

higanytartalmú, univerzális száraz és nedves csávázószer, forgalomba hozza

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Növényvédelmi Osztálya és kirendeltségei

KASZÁLÓ- és LEGELŐJAVÍTÁS.

Rovatvezető: o. Dorner Béla.

A rétek és a legelők gondozása.

Írta: Weszely Mihály.

A gazda a mostani nehéz viszonyok között sokszor nem tudja mitévő legyen, hogy fáradságos munkájának meglegyen a megérdemelt gyümölcse. Sok gazda csak búzát akar termelni, de így a legnagyobb erőfeszítések ellenére sem bír kielégítő eredményt elérni. Az ökszerű gazdálkodásban nagyon fontos, hogy a gazda a rétet és a legelőjét is megfelelően gondozza, takarmánytermését fokozza, mert így több állatot tarthat, több trágyája lesz, s ezáltal kevesebb földön több és jobb minőségű búzát és egyéb terményt tud kevesebb költséggel előállítani.

Ehanyagolt réten százszázalékos termésemelkedést könnyen el lehet érni a műtrágyákkal,* ott pedig, ahol komposztal is trágyáznak, az eredmény még ennél is sokkal nagyobb lehet. A műtrágyán kívül még a trágyalé is jól felhasználható a rétet trágyázására. Sajnos, még ma is sok helyen látjuk, hogy a trágyalé kárbavész, az árokba folyik. Ha az ember ilyet lát, lájós szívevel gondol arra, hogy itt is nyitva van a gazda erszénye és nem veszi észre, miként hullanak ki belőle a pengék. Pedig a saját földjét gazdagítaná azáltal, ha a trágyalé trágyalékutba gyűjtene és időnkint kibordatná a rétre. Szeresse a gazda a rétet és legelőjét, kísérje mindig figyelemmel, s azok mindig megmutatják az orvosolni való hibáikat.

A rétet *dipolása* sokkal egyszerűbb, mint a szántóföld; főként a vakondtúrások elegyengetéséből, fogasolásból, hasogatásból és trágyázásból áll. A vakondtúrások és más kiemelkedések elegyengetése, főképpen tavasszal, rétyalával történhetik. A fogasolás nem mindig végez hasznos munkát. Egyáltalában nem áll az, hogy minden rétet és legelőt tanácsos évenként többször megfogasolni, mert számos tapasztalat szerint a fogas sok esetben árt a réteknek. A rendes, jókarban lévő, zárt, jó gyepel bíró rétet vagy legelőt rendes körülmények között elég, ha egyszer ősszel és tavasszal (korán) megfogasoljuk.

Ha a gyep kevésbé zárt és fűmagvetéssel akarjuk tomítottabbá tenni, akkor is helyén való a fogasolás mind a vetés előtt, mind azután. Rendszeres fogasolásra azonban csak az ehanyagolt, mohás, túlságosan lümmöt talajú, savanyú humuszos rétek és legelők szorulnak. Az ilyeneket ősszel és tavasszal is rendszeresen lehet fogasolni. Az őszi fogasolás többet használ a talajnak (a téli fagy és a nedvesség hatása folytán), a tavaszi pedig sikeresebben irtja a mohát és más gyomokat, s a fűvek megszagattott gyökértörzseit fokozottan ösztönzi a sarjadásra. Mindenestre mind ősszel, mind tavasszal csak szikkadt földet szabad fogasolni. Legjobb a gyepet a fogással hosszabban-keresztben megjártni.

A gyephasogatást leginkább ősszel alkalmazzuk. A hasogató kécsi mindig cselek legyenek, hogy a gyökereket és a gyökértörzseket ne tépje, hanem vágja. A gyephasogatás sokkal nehezebb és lassúbb munka, mint a fogasolás.

A rétet trágyázása csak abban az esetben mellőzhető, ha azt időnkint olyan iszapos árvíz önti el, amely a trágyázást néhány évre fölöslegessé teszi. Ez azonban igen ritka helyen fordul elő. A trágyázás történhet *istállótrágyával*, még pedig olyan módon, hogy a trágyát ősszel vagy télen egyenletesen elterejtjük, annak táplálóanyagait a téli és tavaszi nedvesség a földbe mossa, ami pedig még marad belőle, azt tavasszal összegereblyézzük és a szántóföldre hordjuk. Még helyesebben járunk el, ha a komposzthalmokat trágyaléval öntözzük és a rétet ősszel vagy télen e

komposztrágyával egyenletesen megterítjük és tavasszal befogasoljuk.

A mesterséges trágyafélék alkalmazása a réteken még nagyobb jelentőségű, mint a szántóföldön. Többnyire a teljes műtrágyázásnak, vagyis a foszfor-, káli- és nitrogéntrágya együttes alkalmazásának lesz csak igazán jó hatása. Hűdeg, nyirkos talajjal bíró réteken a méztrágyának is jelentős hatása van. Legjobb azonban, ha a mesterséges trágyák rendszeres alkalmazását megfelelő pontos kísérletek előzik meg. Figyelemre kell méltatni a réti trágyázásnál azokat a műtrágyaféléket, amelyek a táplálóanyagokat kevésbé oldható alakban tartalmazzák.

Leghelyesebb a rétet nagyobb területen négy részre bocsítani és minden évben egy ilyen részt trágyázni. A műtrágyázásnál úgy járjunk el, hogy rétejünket minden (legalább) harmadik-negyedik év őszén nagyobb mennyiségű foszfor- és káliumtrágyával hintsük meg, tavasszal pedig minden esztendőben kevés (60—70 kg) salétrom- vagy ammóniátrágyát adjunk. A mesterséges nitrogéntrágyát két-három évenként adott jól készített komposztal, vagy trágyaléval való öntözéssel is helyettesíthetjük.

A legelők gondozására ugyanezeket a szabályokat használhatjuk. A legelőket általában még sokkal mostohább elbánásban szokták részesíteni, mint a réteket, pedig azok jobban rá vannak szorulva a gondozásra. Állataink ösztönszerűen mindig csak az izletesebb, jobb növényeket keresik, azokat tövig lerágják, míg a kevésbé izletes, haszontalan növények érintetlenül maradnak, magot hoznak és így folyton terjeszkednek. Így azután legelőinknek legnagyobb része tele van bogáncssal, kutyatejjel, tuskével és egyéb gyomnövényekkel. Pedig ezen a bajon következetes irtási eljárással néhány év alatt lehetne segíteni.

Őszi-tavaszi fogasolás, esetleg ha kell hasogatás, fűmagvetés, helyes legeltetési rend, a gyomoknak folytonos irtása és ami még a fő, rendes trágyázás azok az eljárások, amelyeknek következetes végrehajtásával legelőink csakhamar lényegesen megjavulnának.

A pásztor kénye-kegye szerinti legeltetés nem helyes. A legelőt három-négy szakaszra kell osztani és ezeket a szakaszokat egymásután jártni, úgy hogy amíg egy ilyen részt az állatok alaposan le nem legelnek, addig tovább nem mehetnek. A pásztorokat pedig ki kell oktanni, hogy egy alkalmas s. erszánmal a haszontalan gyomokat folytonosan irtsák.

A legelők trágyázásánál ugyanazokat a szabályokat kell szem előtt tartanunk, mint a rétek trágyázása esetében. A mesterséges trágyák hatásait, illetve alkalmazásuk jövedelmezőségét azonban a legelőknél sokkal nehezebb megállapítani, mint a réteken.

A legelőt tanácsos ritkán befásítani és erre igen alkalmas az *akéfa*. Ha egyéb itatóhely nincs a legelőn, szükséges megfelelő számú kútról és jó itatóvályukról is gondoskodni és legalább a kút körül létesítenünk egy kis befásított ligetet, amely delelőhelyül szolgálhat. A legelőn ültetett fákat az első években gondoskodással kell ápolni és az állatok kártételét ellen védelmezni kell. A fiatal fák az első években megkínázzák az öntözést, télen pedig a nyúlragás ellen kell őket megvédelmezni. Legelőszűbb a legelőt *szakaszonként beültetni* és az újonnan beültetett részeket néhány évig csak olyan állatokkal legeltetni, amelyek ellen a fiatal fákat könnyebben megvédelmezhetjük.

A teljesen rossz gyepel bíró rétet vagy legelőt fel kell szántanunk és újra kell vetnünk. Az ilyen felújításra szánt gyepet a nyár folyamán sekélyen feltörjük, majd ősszel közepélyen megszántjuk. Tavasszal porhanyitásként jól megtárcsázzuk és utána kapásnövényt vetünk bele, amelyet fejlődése ideje alatt gyakran és gondosan meg kell kapálni. Lehet azonban, sőt helyes, ha a feltört rétet néhány évig *szántóföldnek* használjuk és ez idő alatt jól átrágyázzuk. Rételakításnál különös gondot fordítsunk arra, hogy az alfűvek, szálfűvek és herefélék magvai a keverékben helyes arányban legyenek.

A réten a szálfűvek lesznek túlsúlyban, de azért kellő mennyiségű alfűről is gondoskodni kell, különben a rét nem lesz zárt. Túlságosan sok hereféléket sem szabad fejvenni a keverékünkbe, különösen a rövidebb életűkből nem, miután ezek hamarabb kipusztulnak és akkor hűzogat hagyhatnak maguk után. A legelőalakításnál pedig az alfűvek lesznek túlsúlyban.

A fölzsántott talajban akár kaszálót, akár legelőt létesítünk, az első teendő az állati trágyázás, hogy a talajt nitrogénben és *humuszban* gazdagítsuk, mert enélkül nem lesz tartós eredmény. Igen ajánlatos az istállótrágyát ősszel adni és leszántani, hogy tavasszal fogasolás után vehessünk, s legalább a téli nedvességet megőrizsük. Ajánlatos, ha kat. holdankint 100—110 kg Péti Sót adjunk, hogy a nitrogénre éhes fűféléknek kedvezőbb legyen a talajunk. Jó, ha ugyancsak ősszel a szántás előtt szuperfoszfátot is adjunk, mert azzal a növények fejlődését még biztosabban elősegíthetjük.

A réteknek és legelőknek az elmondottak szerinti gondozása és az ehanyagoltak rendbehozatala *sürgős és fontos* nemcsak a gazda, de az egész ország érdekében is.

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEM
ÉS
SZÁMTARTÁS.

Rovatvezető: Ormándy János dr.

A csapadékmennyiség hatása
az erdélyi kisgazdaságok
tőkeviszonyaira.

Írta: Farkas Árpád.

A természeti viszonyoknak és ezzel kapcsolatban az évi csapadékmennyiségnek hatása a mezőgazdasági üzemek berendezkedésére nagy részletességgel kerül ismertetésre az üzemi irodalomban. Töbnyomóan deduktív alapon megállapítás alá jutnak ezzel kapcsolatban azok a körülmények, amelyeken keresztül a talaj- és éghajlati viszonyok a gazdaságok berendezkedését részben közvetve, részben közvetlenül befolyásolják és így a tőkeviszonyokban is kifejezésre kerül hogy jussanak.

A csapadékmennyiséggel kapcsolatban az irodalom rámutat azokra az eltolódásokra, amelyeket a változó csapadékmennyiség a termelési ágak és a különböző kultúrnövények arányában, valamint a természetű növények féleségeiben és azok termelési módjában előhív, a továbbiakban pedig felsorolásra kerülnek az állattartás különböző arányai és formái, amelyek ezeknek a változásoknak során kialakulhatnak. Világos tehát, hogy mindezekkel kapcsolatban az évi csapadékmennyiség az üzemek berendezkedését is befolyásolni fogja annál is inkább, mert ezen a közvetlen hatáson kívül az egyes tőkerészek arányai közvetlenül is a csapadékmennyiség befolyása alá kerülhetnek. A növekvő csapadékmennyiség köztudomásúan eltolódásokat idéz elő például a művelési ágak arányában a rét és a legelő javára, a kultúrnövények arányában azok művelési módjaiban a nedvességigényes növények és nedvességellenes művelési módok javára. Ezekkel kapcsolatban várható volna az állattőke és az épülettőke emelkedése, valamint a gép- és eszköztőke növekedése is. Ilyen alapon a forgótőke növekedése is előrelátható, miután a nagy csapadékmennyiség nehezebb termelési körülményeket teremt, amelyek nagyobb készletfelhalmozást, emelkedettebb készpénzszükségletet igényelhetnek.

Mindezekből kifolyóan az évi csapadékmennyiség a gazdaságok tőkeviszonyainak kialakulásában olyan tényezőként jelenhetik meg, amelyek hatását az üzemi kutatás nemcsak hogy nem hagyhatja figyelmen

FONTOS!

40%-OS KÁLISOT

ÉS

KÉNSAVAS KÁLIT

tavasziak alá, kérjük — a szállítási nehézségekre való tekintettel — már most megrendelni!

KÁLISÓ BEHOZATALI R.-T. • BUDAPEST, V., MÁRIA VALÉRIA-U. 12.

kívül, hanem azt minden részletében és méretében ismernie kell.

Az évi csapadékmennyiség ilyen irányú hatásainak vizsgálatára igen alkalmasnak látszanak az erdélyi viszonyok, ahol — a Romániához tartozott összes erdélyi területeket alapul véve — az évi csapadékmennyiség szempontjából egyes területek szerint lényeges eltérések vannak és ezért az így előálló különbségek alkalmasnak nyújtanak ezeknek a hatásoknak minél részletesebb megismerésére. Másfelől az erdélyi részeken az EMGE által lefolytatott kisüzemi felvételek elég nagyszámú adatot szolgáltatnak arra, hogy a csapadékmennyiségnek esetleg bekövetkezendő befolyását és annak mérvét ezeknek alapján ki lehessen mutatni.

Az évi csapadékmennyiségnek az erdélyi részeken való eloszlására nézve a közölt kis vázrajz ad felvilágosítást, amely 25 év meteorológiai adatai alapján készült és amelyben a végzendő vizsgálat céljaira három egymástól 100—100 mm-es eltérést mutató övezetet különböztettünk meg a két, 500—800 mm-ig terjedő határérték között. A negyedik zóna felállításától eltekintettünk, miután ez 800 mm-en felüli évi csapadékmennyiségre vonatkozott volna és így rá kevés mezőgazdasági jellegű üzem esett volna. Az általunk vizsgálat alá vont gazdaságok szóródására nézve az említett három övezetben az erre vonatkozó kimutatás nyújt felvilágosítást, ugyanabban a kimutatásban található fel az egyes zónákba eső gazdaságok átlagos tőkeviszonyaira vonatkozó adatok az összes tőkék együttes értékének százalékában kifejezve. Az ilyenformán kimutatott tőkeeloszlás feltüntetésére a tőkék nálunk leggyakrabban használt csoportosítását vettük alapul.

Amint ebből a kimutatásból kivehető, összesen 39 gazdaság került vizsgálat alá, amelyek közül az első övezetbe tizenhat, a másodikba tizenhat és a harmadikba hat esik. A rendelkezésünkre álló adatok szerint a 800 mm-en felüli eső övezetbe is jutott volna egy gazdaság, ezt azonban nem vettük figyelembe.

Az évi csapadékmennyiség hatásának megállapítása céljából a kimutatásban foglalt számsorokat korrelációs vizsgálat alá vettük és ezzel kapcsolatban minden egyes tőkerészre nézve megállapítottuk a

közte és az évi csapadékmennyiség között mutatkozó Bravais-féle korrelációs együtthatót és annak középhibáját. Ezeknek a számításoknak eredményére nézve második kimutatásunk nyújt felvilágosítást. Ennek részletes vizsgálata során kitűnik, hogy a korrelációs együtthatók közül a legmagasabb (0.28) az épülettőke szempontjából áll fenn, a többiek mind ennél sokkal alacsonyabb értéket mutatnak. Ilyen alacsony együtthatókból az összefüggés teljes hiányára következtethetünk annál is inkább, mert a korrelációk

Az évi csapadékmennyiség eloszlása Erdélyben.

középhibái is messze a megengedett határokon belül maradnak.

Mindezeknek az adatsorozatoknak alapján megállapítható tehát, hogy az évi csapadékmennyiségnek a kimutatott határértékek közötti változásai nem okoznak a kisüzemek tőkéinek százalékos eloszlásában olyan változásokat, amelyek az alkalmazott korrelációs számítási módszer segítségével kimutathatók volnának.

Az évi csapadékmennyiség	A gazdaságok száma	százalék								
		Telktőke	Ültetvénytőke	Épülettőke	Alaptőke	Állattőke	Eszköztőke	Alóüzem-tőke	Forgótőke	Összes tőke
500—600 mm	17	66.02	2.00	16.03	84.01	7.66	1.91	9.57	6.42	15.99
600—700 mm	16	69.76	0.99	13.37	84.12	5.96	3.13	9.09	6.79	15.88
700—800 mm	6	73.59	1.06	8.78	83.43	6.77	1.86	8.63	7.94	16.57

	Az évi csapadékmennyiség és					
	telktőke	ültetvény-tőke	épülettőke	állattőke	eszköztőke	forgótőke
	százalékos aránya között mutatkozik					
Korrelációs együttható	-0.25	-0.03	-0.28	-0.15	+0.10	+0.15
Középhiba	±0.15	±0.18	±0.14	±0.15	±0.16	±0.15

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Báldy Bálint.

A magyar hegyvidék tyúkfajtája, különöste tekintettel a kopasznyakúra.

Írta: Tóth Arisztid.

Sándor Endre m. kir. gazdasági s.-felügyelő „A magyar hegyvidék tyúkfajtája” cím alatt a „Magyar Állattenyésztés” folyó évi 15. számában értékes cikkben hívta fel a figyelmet a hegyvidékünk tenyésztendő tyúkfajtákra, s igen helyesen mutat rá a kendermagos magyar tyúkra, ennek is a nemesített változatára, mint amely hivatalosan van arra, hogy különösen az erdélyi hegyek világában kizárólagos baromfi legyen az ottlakóknak. De talán mégsem kizárólagos, mert a kendermagosban ha megkülönböztetünk közönséges és nemesített változatot, nem szabad megkülönböztetnünk a harmadikról: a kopasznyakú kendermagosról sem.

A kendermagosokról meg kell jegyezni, hogy minden tekintetben rendelkeznek azokkal a tulajdonságokkal, amelyeket a hegyvidéki baromfitől meg kell kívánni. Jó tojók, jó kotlók, esibeik hamar tojásodnak, élmesek, húskul finom, porhanyós, tojásaikból 16—17-nél több nem igen megy egy kilogrammra, s ami hegy-erdős vidéken fontos, színük is jobban védi a szárazas és négy lábú ragadozóktól, mint a fehéret, vagy akár a sárgát; e tekintetben csak a fogolyszínű kelhet vele versenyre.

A magasabb hegyvidék vadmadarait is inkább sötétebb, barnás-szürkés színű tollakkal ruházta fel a természet, hogy a környezetből ki ne tűnjenek, így például: a siketfajd, nyírfajd, császfajd, szirti fogoly, az erdei rigók és egyéb kisebb-nagyobb énekes madarak különféle fajai. De a ragadozó ölyvek, kanyák, sólymok, hejják, sasok, baglyok is mind sötét színárnyalatúak. A kendermagos baromfi minden változata beleillik ebbe a környezetbe.

Miért emelendő ki e változatok közül a kopasznyakú? Azért, mert mint minden vonatkozásban a többi kopasznyakúak, így a kopasznyakú kendermagos is kiválik az egyéb kendermagosok közül.

A magam részéről a kopasznyakúra felhívtam a figyelmet a kecskeméti gazdakamara baromfitenyésztési szakosztályának 1931 decemberében tartott gyűlésén, majd a Magyar Parlamenti Baromfiakat Nemesítő Országos Szindikátus 1932 decemberében tartott értekezletén, de azóta igen kevés cikkben volt alkalom vele találkozni.

Ha már az egyéb magyar tyúk iránt sikerült ezeket méltán megillető figyelmet felbreszteni, így a kopasznyakúra is ki kell ezt terjeszteni, mint amely fajta különleges jellegzetessége mellett mint hasznos baromfi nemesít megállja a helyét a többi magyar tyúk között, hanem azokat egyes tekintetben felül is múlja.

A kopasznyakú tyúk bővebb ismertetését megtaláljuk Hrebly Emil „Baromfitenyésztés” című munkájában (23—25. lap), valamint Winkler János „Baromfitenyésztés”-ében (15—16. lap). Hrebly szavaiból csak annyit idézek, hogy „a kopasznyakú eredetét homály borítja, azonban Erdélyben 1840 körül Szeremley nevű birtokos (innen másik neve: Szeremley-tyúk) különös gondot fordított a tenyésztésére, s innen lassan elterjedt hazánk többi részébe is”. Winkler szerint: „Erdetileg fehér-fekete és kendermagos színben fordult elő. Minden (ghajlat alatt tenyésztendő, gyengén kotlik.” Foglalkozott vele bővebben Elekes Balázs, Cziflik László és Rótz Ödönne a „Baromfitenyésztők Lapja”-ban és az időközben megszűnt „Kistenyésztők Lapja”-ban. Elekes Balázs

NEO AKKO

D-VITAMIN

Biztosítja a csontozat erőteljes fejlődését. Fokozza a szervezet ellenállóképességét és ezzel növeli a súlyfelvételt.

ÁLLATI TÁPSZER

A NEO-AKKO forgalmazását a M. Kir. Földművelésügyi Minisztérium 160.891/1939. sz. s. engedélyezte. (Műszaki sz. 101.)

Gyártja és a D-vitamin tartalmát garantálja: **Vitamin Laboratorium, Budapest**
II. ker., Retek-utca 3. sz. Telefon: 167-402.

azt állította, hogy a kopasznyakú baromfi a baromfi legnagyobb fogyasztója: a zsidók nem minősítik kósernek, s ez lenne egyik akadályja elterjedésüknek. Utána néztem ennek, s rájöttem, hogy csak egyéni ellen-szenvről lehet szó, mert rituális szempontból — zsidók szerint — a kopasznyakú baromfi fogyasztásának semmi akadályja sincs.

A gyakorlatból vett saját megfigyeléseim azt mutatják, hogy húsa kiválóan porhanyós, hízásra hajlamos, igen jó tojó és teljesen igénytelen. Az idő viszonyosságával szemben edzett, élelmes és minden takarmányt jól értékesít. Gyenge kottlást nem volt alkalom megfigyelni, sőt ellenkezőleg, jó kottlónak, eber, bátor anyának tapasztaltam, magam is láttam, amikor csibéi védelmében a héjjával szállt szembe, a lecsapó ragadozónak a hátán termelt, harcha állt vele, s bár megsebesült, de a héjjának is véres háttal kellett menekülnie.

Tisztán tenyésztve — sajnos — sehol sem láttam. Hanem csak egyéb tyúkok között, ami nagy veszélyt rejt magában, mert kipusztulásra vezet a folytonos kereszteződés. Hivatalosan — sajnos — semmi fel-karolásban nem részesül. Újabban tett felszólalásom alkalmával tapasztaltam, hogy a baromfitenyésztési szaktanácsadónők csaknem gúnymosollyal fogadták a kopasznyakú pártoló és ajánló szavaimat és a velük folytatott társalgáskor sajnálattal kellett megállapítanom, hogy az őket képezítő szaktanácsadók a kopasznyakú baromfirol mint kivesszőféltben lévő fajtaról emlékeztek meg, amely semmi különösebb figyelmet nem érdemel.*

Gazdaasszonyaink a kopasznyakú általában véve csúnyának tartják, de azért a világot meg nem válnának tőle, s ha valaki meg akarja tőlük venni, a válasz: „dehogyan adom, hiszen a legjobb tojó (vagy kottlóm)”. Mindenütt van belőle egy-két példány, s ez szolgáltatja a legtöbb, legnagyobb tojásokat.

Mi tehát a teendő? A magyar tyúk már megállapított minden tenyésztőterületén belül néhány járásban az illető színváltozatnak megfelelő kopasznyakúra kell rátérni, hogy kiváló tenyésztélőjóságai — így tisztavérben tenyésztve — még magasabb fokra emelkedjenek.

A kopasznyakú fennmaradását említett jó tulajdonságainak köszöni, ha tehát kiváló baromfi, akkor szokásunk azzal a halga előítélettel, amely csúfnak tartja. Kiválóságáról fogva bőven részolgált, hogy az illetékesek is pártfogásukba véve felkarolják, mert a kopasznyakúak a különösebb figyelemreméltatást nagyon is megérdemlik.

Ma már van néhány tenyésztő, amely nemcsak hogy tisztavérben tenyészt a kopasznyakú baromfit, hanem kiállításra is eredménytel mutatta be azokat. Így tehát kopasznyakúval szerepelt özv. Podmaniczky Eudré né (Kelebia), Katsányi Zsigmondné dr-né (Klotildiget), kendermagos kopasznyakú pedig Bálint Lászlóné (Jóhabáza) állított ki.

A tenyésztők tehát hozzáfogtak a kopasznyakú kinemesítésével annak megmentéséhez, s most már az állami szerveken a sor a további fejlesztés és elterjesztés munkájában. Itt a legjobb alkalom: a visszatért hegyes-erdős vidékek baromfitenyésztési irányának megszabása, s ennek keretében a kendermagos kopasznyakúak az ezt méltán megillető hely biztosítása!

A kopasznyakú tyúkfélésekhez hazánkban kívül Szerbiában, Romániában és különösen nagyszámú Boszniában is megtaláljuk. „Bosnyák tyúknak” is nevezik. A legnagyobb valószínűség szerint a törökök hozták hozzánk és a szomszéd országokba. A magyar tyúkfélékkel egyező értékű baromfi-féleség, azonban nagyobb mérvű elszaporítása nem megkövetelt, mert

a nagykereskedelem nem szereti. Ezenfelül pedig a kis kopasznyakú csirkék igen érzékenyek a hidegre és az erősen tűző napra. Ezekkel szemben ugyanis védtelen a csupasz nyakuk.

Magam is évekig foglalkoztam tenyésztésükkel, s ajánlhatom tisztavérbeni tartásukat mindazoknak a tenyésztőknek, akik szeretnek különleges, de mégis hasznos fajtával foglalkozni. Egyetértek a cikkíró lelkes pártolásával a kopasznyakúakat illetően, azonban egész járásokban történő elszaporításukat nem tartom megköveteltnek és kivételnek. **Rovatvezető.**

ADÓ ÜGYEK.

Rovatvezető: Kenézy Endre.

Gazda adó-naptár.

Ismeretli: Kenézy Endre.

November.

1. Az egyénileg megállapított borfogyasztási adó-átalány összegét havi előzetes részletekben kell megfizetni.

15. Az együttesen kezelt közadók — ideértve a beruházási pótlékot, az egyszázalékos kincstári pótlékot, valamint a hadfelszerelési adót is — késedelmi kamatmentesen a negyedik évnegyedre a községi (városi) pénztárnál kell befizetni a folyó évi kivétel alapján.

15. Jogi személyeket terhelő illetékegyenérték IV. negyedévi részletét be kell fizetni a községi (városi) pénztárba.

15. A múlt évi hátralék és a folyó évi előírás teljes kiegyenlítése esetében a folyó évi tartozásra tényleg befizetett tőkeösszeg után 2% kamattérítés jár.

15. A még nem esedékes közadók évnegyed részleteinek vagy részleteinek befizetése esetében a befizetett összeg után évi 6%-os kamattérítés jár a hó 16-tól, illetve ha a befizetés később tör énik, a befizetést követő hó elsőjétől a naptári évnegyed második havának 15. napjáig. A múlt év végén az adózó javára mutatkozó túlfizetést a folyó évben az esedékesség napját megelőzően teljesített előrefizetésnek kell tekinteni.

15. A mezőgazdasági esedékekre és adóköteles bér-munkásokra, valamint feles debányakertészekre általánosságban megállapított — s a hó első napján esedékes — kereseti adórészletet a községi pénztárba be kell fizetni.

15. Azok a házbirtokosok, akik a házukban lévő lakásokat kizáróan többgyermekes családoknak adják bérbe, a bérlováltozást, ha ennek folytán a kedvezmény mértéke is módosul, minden lakbérnegyed 15. napjáig kötelesek a m. kir. adóhivatalnál (adófelügyelő-ségnél) bejelenteni.

15. Rossz termés esetében, a szeszkeret kitermeléséhez szükséges nyersanyagok beszerzésére a pénzügyigazgatóságtól kell engedélyt kérni.

15. Időszaki (idény) vállalkozásokról, eredménykimutatás csatolásával, általános kereseti adóbevallást kell benyújtani.

25. A munkaadó, az alkalmazottak kereseti és különadóját, illetményjegyzék beszerzésével, a községi pénztárba tartozik befizetni.

30. Házadóbevallás végső határideje: a nyersbér-jövedelemről, illetve a ház haszonbérértékéről. December 31-ig halasztás kérhető a bevallás beadására a m. kir. adóhivataltól, bélyegköteles beadványban.

30. Az adóalanyok és adóterhek összeírásáról évenként, illetve három évenként a községi előjáróság részéről kézbesített ívet ki kell tölteni.

— Az elemi kárt, a káreset megtörténtét követő nyolc nap alatt kell a községi előjáróságnál bejelenteni. Az árvíz kárt az árvíz megszűnését követő nyolc nap alatt kell bejelenteni.

Törvények és rendeletek.

Rovatvezető: Mutschenbacher Erull dr.

Módosult a traktorral végzett bérszántás díja.

A közelmúltban jelent meg a traktorral végzett bérszántás legmagasabb díját megállapító rendelkezés, amelynek helyébe most az Árkormánybiztosság újabb ármegállapításokat léptet életbe október 24-i 132.836. számú rendeletével. Ezek szerint a katasztrális holdankint traktorral végzett bérszántásért a következő díjak lépnek érvénybe:

10—14 centiméter szántásmélység könnyű talajon 9 pengő, középkötött talajon 10 pengő, kötött talajon 14 pengő.

14—20 centiméter szántásmélység könnyű talajon 12-50 pengő, középkötött talajon 14 pengő, kötött talajon 19-50 pengő.

20—26 centiméter szántásmélység könnyű talajon 17 pengő, középkötött talajon 19 pengő, kötött talajon 26-50 pengő. Fogasoláért vagy simítáért 1-50 pengővel több.

Amennyiben az ármegállapító rendelkezés ellenértékével, legfeljebb azonban a következő összeggel kell csökkenteni:

10—14 centiméter szántásmélység könnyű talajon 4-50 pengő, középkötött talajon 5 pengő, kötött talajon 7 pengő.

14—20 centiméter szántásmélység könnyű talajon 6 pengő, középkötött talajon 6-50, kötött talajon 9 pengő.

20—26 centiméter szántásmélység könnyű talajon 8 pengő, középkötött talajon 9 pengő, kötött talajon 13 pengő.

Mindazok a szerződések, amelyek a régi ármegállapítás alapján történtek, ezen rendelkezéseknek megfelelően módosítandók.

A lovak, öszvérek és fogatos jároművek hatósági vizsgálata.

A honvédelmi miniszter 75.660. számú rendelete kimondja, hogy a lovak, öszvérek és fogatos jároművek hatósági vizsgálata és osztályozása az 1939. évi 60.000. számú rendelet értelmében kell megjelteni, azzal a módosítással, hogy a vizsgálaton jelen kell lennie a községi marhalevel kezelőnek is, továbbá lehetőség szerint a földművelésügyi miniszter megbízottjának és a községi állatorvosnak. Az egyezséges magánmés tulajdonosa vagy birtokosa köteles a ménes mentesítő nyakarcáiról kimutatást készíteni, amely a vizsgálat alkalmával bemutatandó a lönyilvántartó tisztnek, aki azt ellenőrzés után aláírva visszaadja. A tulajdonosok az általuk fogatolásra használt lovakat és öszvéreket jároműbe fogottan tartoznak a hatósági vizsgálatra elővezetni. A nem mezőgazdasági célra használt lovak rendeltetését a lönyilvántartó jegyzék 27. rovatába be kell jegyezni. A honvédség szükségletének kielégítése céljából honvédelmi szolgáltatás címén igénybeveendő valamennyi lovat, öszvért és fogatos jároművet a lönyilvántartó tisztnek a községi előjárósággal, illetve polgármesterrel, a járási főszolgabíróval, a nyilvánlartás vezetőjével és a helyhatósági állatörvossal egyetértve kell az alkalmesnek telált lovak, öszvérek és fogatos jároművek közül kijelölnie. Az igénybevetésre való kijelölésnél különös figyelemmel kell lenni a mezőgazdasági termelés érdekében a katonai érdekekkel való összeegyeztetésére, ezért egy-egy községtől vagy városból a hároméves és ennél idősebb lö-állományok legfeljebb 50%-a jelölhető ki igénybevetésre. Ezenkívül figyelemmel kell lenni a kijelölésnél a méltányosság és az arányos elosztás szempontjaira, minél fogva elsősorban olyanok lovait kell igénybevetésre kijelölni, akiknek több lovak vagy egyéb igavonó állatjuk is van. Figyelemmel kell továbbá lenni a lönyítés érdekeire, s ezért az illetékes mentelepparancsnokság fedeztetési jegyével igazoltan állandóan tenyésztésre használt kanc k csak akkor jelölhető ki igénybevetésre, ha a szükségletet másként semmiképpen sem lehetne fedezni. Ügyelni kell továbbá erre, hogy a járomű és a hozzá szükséges lovak lehetőleg ugyanittól a tulajdonostól véssenek igénybe és figyelembe kell venni a folyó évi 65.525. számú honvédelmi miniszteri rendelet C. fejezetében felsorolt mentességeket.

A közellátásra lekötött sertések takarmányellátása.

A közellátási miniszter azoknak a hízolóknak, akik az ország közellátási céljaira sertéseket kívánnak hizlalni és ezeket a sertéseket kifejezetten erre a célra lekötik, a rendelkezésre álló kereten belül gondoskodni kíván a sertéshizaláshoz szükséges ármennyiségről.

Minden darab közellátási célra újonnan lekötött sertés után 1—1½ mázsa árpa igényelhető aszerint, hogy a beállításra kerülő sertésnek milyen a súlya. Az expresszhizaláshoz darabonként 1½ mázsa árpa igényelhető, idosebb süléd után darabonként 1 mázsa árpa kiutalására lehet számítani.

A hizlalás megkönnyítése és elősegítése céljából gondoskodott a közellátási miniszter arról, hogy a hitelképes hizlálók

*) Így is van.

Rovatvezető.

Őszi gabonák NITROGÉN ellátása

PÉTI SÓ-val

Kénsavas ammoniákkal,

biztosítja rossz elővetemény után is (tengeri, burgonya, gabona, stb.) a bő hozamot. Raktárak az ország minden részében a gazdák rendelkezésére állanak.

Felvilágosítással szolgál:

PÉTI NITROGÉN MŰVEK RT., BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 21.

indokolt esetben a hízaláshoz sertéshízalási kölesönt, vagy a takarmányt hízalába kapják.

Ugyancsak gondoskodik arról is a közellátási miniszter, hogy elsősorban azok a hízalók részesüljenek szárlított kukorica kiutalásban, akik sertésüket közellátás céljaira így lekötik.

A sertéseket az ország közellátásának céljaira a Magyar Állat- és Állati Termékek Szövetkezeténél (Budapest, V., Aulich-utca 8.) kell lekötni és a szóbanlévő szövetkezet útján történik az árpanak a hízalához való eljuttatása és hízalási hitelek nyújtása.

Aki tehát sertéseit közellátás céljaira kívánja lekötni, árpakiutalás, esetleg hízalnyújtás, vagy mindkettő ellenében, illyirányú szándékát közvetlenül a Magyar Állat- és Állati Termékek Szövetkezeténél (Budapest, V., Aulich-utca 8.) jelentse be. A szóbanlévő szövetkezet a szükséges felvilágosítást és szerződési mintát az érdeklődőknek haladéktalanul megadja, illetve megküldi.

Életbelépnek a magyar magánjog személyi és házasságjogi rendelkezéseivel a Délvidéken.

A Budapesti Közlöny folyó évi október 24-én közölte a miniszteri rendelet, amely a visszafoglalt délvidéki területen a jogegységesítés céljából a magyar magánjogot a személyi és családi jogra vonatkozó rendelkezéseit lépteti hatályba. A rendelet rendelkezései értelmében az 1941. évi november hó 1. napjától a délvidéki területen is a 24. életév betöltésével lehet a nagykorúságot — kivéve a kifejezett vagy hallgatóságos nagykorúsítás eseteit — elérni. Azok azonban, akik a délvidéki területen nagykorúságukat már a rendelet hatálybalépését megelőzően elérték, továbbra is nagykorúak maradnak.

A rendelet értelmében hatálybalépnek a magyar házassági jog szabályai is. Eszerint a jövőben azokon a területeken is, ahol az osztrák, illetőleg a horvát jog volt hatályban (muraközi és muramelléki területek), érvényes házasságot csak állami anyakönyvvezető előtt vagy a magyar házassági jog értelmében erre jogosított polgári tisztviselő előtt lehet kötni.

A rendelet érvényesnek ismeri el a visszacsatolást megelőzően kötött házasságot, ha az a hatályban volt jog szerint érvényes házasság.

A rendelettel a törvényesítésre és az örökbefogadásra vonatkozó magyar jogszabályok is hatályba lépnek.

Ugyancsak november 1-től léptette hatályba a 7600. M. E. számú kormányrendelet Vas- és Zala vármegyék visszafoglalt területeirészen az anyakönyvi közigazgatásra és a házasságkötési eljárásra vonatkozó jogszabályokat.

Posta útján is szavazhatnak a katonai szolgálatot teljesítő ügyvédek a kamarai választáson.

A Budapesti Közlöny október 24-én közölte az igazságügyminiszternek 68.700. számú rendeletét, amely méltányossági tekintetből lehetővé teszi, hogy az ügyvédi kamara önkormányzatában részvételre jogosult az az ügyvéd, aki az ügyvédi kamara közgyűlésének hatáskörébe tartozó választás idejében katonai szolgálatot, honvédelmi munkaszolgálatot, különleges légvédelmi szolgálatot, vagy közérdekű munkaszolgálatot teljesít, szavazójogát katonai parancsnokságának a külső borítékon alkalmazott igazoló peesétjével posta útján gyakorolhassa abban az esetben is, ha ügyvédi irodája a kamara székhelyén van.

Rendelet a hadikölesönkötvények utólagos letétbehelyezéséről.

A hivatalos lap október 25-én megjelent száma közölte a kormány 7300. M. E. számú rendeletét a hadikölesönkötvények utólagos letétbehelyezéséről. Eszerint azok részére, akik a hadikölesönkötvényekre vonatkozó korábbi rendelkezések megszüntetésétől határidők alatt önhibájukon kívül nem tudták kötvényeiket letétbehelyezni, a pénzügyminiszter a letétbehelyezést, különösen méltánylást érdemlő esetekben, utólag engedélyezheti. Az erre irányuló kérvényt, a késedelem okát igazoló iratokkal együtt, legkésőbb 1941. évi december hó 31-ig a Pénzügyi Központ hadikölesönkötvényosztályánál (V., Nádor-utca 25—27.) kell benyújtani.

Rendelet a délvidéki közszolgálati állásokról.

A Budapesti Közlöny október 26-ja száma közölte a kormány a visszafoglalt délvidéki területeken közszolgálati állások és alkalmazások szervezése és betöltése tárgyában kiadott 7510. M. E. számú rendeletét. A kormányrendelet ugyanazokat a rendelkezéseket tartalmazza, mint a korábban visszacsatolt területekkel kapcsolatban annakidején kiadott rendeletek. A kivézés napjától függetlenül az állással járó magyar illetményeket az 1941. évi szeptember első napjától visszamenőleg megkapják mindazok, akik ebben az időpontban már szolgáltak.

Az idén tilos a temetők kivilágítása.

A székesfőváros polgármesterének példáját követve több más város, valamint számos község előjárására is, rendeletileg eltiltotta a temetőkben a sírok és sírboltok kivilágítását a rendkívüli viszonyokra és a világitó anyagokkal való takarékoskodás szükségességére való tekintettel.

A vállalati vezetői állások betöltését miniszteri engedélyhez költötték.

A hivatalos lapban október 26-án 7140. M. E. számú kormányrendelet jelent meg a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokban a vezető állások betöltése tárgyában. A rendelet az általános közgazdasági szempontból jelentősebb minden olyan nyilvános számadásra kötelezett vállalatot (résztvénytársaságot, szövetkezetet, mérlegének közzétételére kötelezett korlátolt felelősségű társaságot), amelynek saját tőkéje 250.000 pengő meghalad, vagy amelyben az értelmiségi munkókban foglalkoztatottak száma 15-nél több, továbbá tekintet nélkül a saját tőke nagyságára és az értelmiségi munkókban foglalkoztatottak számára, a Pénzügyi Központnak az 1920. évi XXXVII. t.-c. 4. §-a első bekezdésének 1—3. pontjaiban felsorolt tagjait, úgyszintén a biztosító magánvállalatokat és végül a felsorolt vállalatok érdekkörébe tartozó minden kereskedelmi társaságot arra kötelezi, hogy a szerződés tervezetét, vagy a megbízásra (előléptetésre) irányuló javaslatnak bemutatása mellett előzetesen jelentse be azokat a személyeket, akiket a vállalat vezetőállásra alkalmazni vagy megbízni kíván. Ugyanez a kötelezettség terheli a vállalatot abban az esetben is, ha annak a személynek, akit a vállalat bármely állásra alkalmazni vagy megbízni kíván, évi juttatásának elérése a 24.000 pengő, valamint ha a vezetőállást betöltő alkalmazottat határozott időre kötött szerződést meghosszabbítani, vagy a 60-ik életévét betöltött alkalmazottat vagy megbízottat tovább foglalkoztatni, végül, ha az irányadó nyugdíj- vagy szolgálati szabályzat értelmében a teljes szolgálati időt betöltő alkalmazottat tovább kívánja alkalmazni.

A bejelentést a vállalat tárgya szerint illetékes miniszterhez kell benyújtani. Az illetékes miniszter szakértőktől álló bizottság véleményének meghallgatása után az alkalmazás vagy megbízás ellen, vagy a juttatás tervezett megállapítása ellen kifogást emelhet.

A vállalatokat ez a rendelet a fentiekben felül arra kötelezi, hogy az illetékes miniszter hozzájárulásával megállapított juttatásának emelését, vagy bármely alkalmazotti juttatásának megállapítását 24.000 pengőre, vagy ennél magasabb összegre való emelését az illetékes miniszternek bejelentse. A juttatás emelését az illetékes miniszternek bejelentés ellen a szakminiszter ugyancsak kifogást emelhet.

A rendelet magánjogi, illetve büntetőjogi szankciókat állapít meg a rendelet intézkedéseinek megszegésével szemben.

A rendelet célja, hogy az ország összes jelentősebb vállalatánál vállalati vezetői oly egyének alkalmazásának, akik szakértelem, tudás és megbízhatóság tekintetében közgazdasági szempontból jelentősebb vállalatok vezetésére alkalmasak, továbbá, hogy a vezetőállást betöltők juttatásának megállapításánál a túlzások elkerülésének, tehát a szolgálati szerződésekben kikötött fizetések és feltételek az ország gazdasági viszonyainak, valamint a vállalat teherbírásiának figyelembevételével állapítottassanak meg és így a közgazdasági, továbbá a szociális, valamint a vállalatok tőkeerejének fenntartására, illetőleg gyarapítására vonatkozó szempontok e téren is érvényesüljenek.

A vegyes gyümölcsiz legmagasabb ára.

Az árelenőrzés országos kormánybiztosának 132.800. számú rendelete október 24-től kezdve a vegyes gyümölcsiz legmagasabb fogyasztói árát az egész ország területén nettó kg-ként az a) csoportba tartozó konzervgyarokra nézve 3-80 pengőben, a b) csoportba tartozó üzemekre nézve 3-60 pengőben és az e csoportokba nem sorozott ipari és mezőgazdasági konzervüzemekre nézve 3-40 pengőben állapította meg.

A kassa-oderbergi vasútra vonatkozó egyezmény életbeléptetése.

A kormány október 26-án 6790. M. E. számú rendeletet adott ki a Kassa-Oderbergi Vasút Részvénytársaság tárgyában Berlnben 1940 november 15-én kelt magyar-német-szlovák megállapodás életbeléptetéséről. A megállapodás 1941 augusztus 20-án életbelépett. A megállapodás értelmében a szerződés illemek egyetértésben abban, hogy a kassa-oderbergi vasút által érintett területeknek a Német Birodalomhoz, a Szlovák Köztársasághoz és a Magyar Királysághoz történő csatlakozása következtében az egykori csehszlovák köztársaságnak a kassa-oderbergi vasútnál fennállott korábbi részvényérdekeltsége 25 százalék erejéig a Német Birodalomra, 69-625 százalék erejéig a szlovák köztársaságra és 5-375

százalék erejéig a magyar királyságra szállott át. A vasút összes ingatlanainak és berendezéseinek tulajdonjoga, minden tartozékával együtt arra a szerződés államra szállt át, amelynek területén az illető ingatlan fekszik.

A burgonya szállításának korlátozása.

A kormány október 26-án 7660. M. E. számú rendeletet adott ki a burgonya forgalmának szabályozásáról. A rendelet szerint fuvarozási vállalat, valamint tehergépkocsi tulajdonosa burgonyát fuvarozni, minőségére és mennyiségére való tekintet nélkül egyik község területéről a másiknak területére szállítani céljából csak a helyi burgonyakereskedelmi egyesülettől és a magyar burgonyakiviteli egyesülettől vehet át. Ez nem vonatkozik arra a burgonyára, amelyet mezőgazdasági szeszgyártás céljaira a termelőtől közvetlenül a szesz előállítás üzemekbe szállítanak. A termelő budapesti háztartása szükségletének ellátására saját termésű burgonyáját három métermázsát meg nem haladó mennyiségben a MBTESZ által díjmentesen kiállított igazolás alapján közforgalmi fuvarozási vállalat útján, valamint általában tehergépkocsival lakására szállíthatja, ilyen mennyiséget fuvarozási vállalat, valamint tehergépkocsi tulajdonosa az említett igazolvány bevonása mellett szállíthatja át. A termelő vidéken fekvő háztartásának szükségletére saját termésű és három métermázsát meg nem haladó mennyiségű burgonyának szállításához, úgyszintén gazdasági cseledek, vagy más alkalmazottak termésjáranderőségek fejében kapott burgonyájának szállításához a háztartás helyére illetékes közellátási kormánybiztos, vagy az általa kijelölt hatóság adhat igazolást. A rendelet kihirdetése napján lépett hatályba.

Rendelet a zár alá vett gyógyszerárak forgalombahozataláról.

A Budapesti Közlönyben október 26-án jelent meg az iparügyi miniszter 67.108. számú rendelete a zár alá vett gyógyszerárak forgalombahozatala és felhasználása tárgyában. A rendelet szerint a zár alá vett gyógyszerárak cikkeket helyi gyógyszerüzemi gyár, helyi közföldi gyógyszerüzemi gyár képviselője, valamint gyógyszerkereskedő vagy e kereskedés meghatározott részben jogosítványt nyert kereskedő csak a gyógyszeripari bizottság engedélyével szolgáltathat ki vagy használhat fel.

A honvédelmi miniszter rendelete a tilos légi területekről.

A honvédelmi miniszter 802.000. számú rendeletet adott ki a magyarországi tilos légi területek újabb megállapításáról. A rendelet szerint tilos légi területtel nyilvánítják az alábbi területeket és azok felett a légi közlekedést megtiltják:

1. Kárpátalja—erdélyi tilos légi terület: Uhorcs, Szobránc, Zádnya, Borsó, Borgóbeszterce, Selmács, Balánbánya, Szépvíz, Bereck és Zagon községeket összekötő vonalak és a magyar—román, magyar—oros, továbbá a magyar—szlovák határszakaszok által határolt terület.
 2. Miskolci tilos légi terület: Vadna és Belpátfalva községek közötti műút, Belpátfalva Mezőnyékel összekötő vonal és a marónyék—miskolc—sajószentpéter—vadna vasútvonal által határolt terület.
 3. Csepeli tilos légi terület: A Csepelközvetlen fekvő repülőtér északi határát érintő, a Duna főágának nyugati partját a soroksári Dunaág keleti partjával kelet-nyugati irányban összekötő egyenes vonal. A Duna főágának nyugati partja Érd községig, Érd és Dunaharaszti községek déli szegélyei közötti vonal, a soroksári Dunaág keleti partja az előbb említett kelet-nyugati irányú vonalig.
 4. Veszprémi tilos légi terület: Bodejk, Zirc, Városföld, Aisórt és Lepsény, továbbá Bodejk községeket összekötő vonalak által határolt terület.
 5. Lipei tilos légi terület: Bak községtől a Bak—Lente vasútvonal a Mura folyóig, a Mura folyó Murakeresztúrig, innen a nagykanizsa—gelsei vasútvonal Gelse községig, majd Gelse és Bak községeket összekötő vonal által határolt terület.
- Ez a rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon, vagyis folyó hó 3-án lép hatályba.

A különleges légvédelmi szolgálatra kötelezett személyek igénybevétele.

A honvédelmi miniszter 106.066. számú rendeletet adott ki a különleges légvédelmi szolgálatra kötelezett személyek igénybevétele és nyilvántartása tárgyában korábban kiadott rendelet módosításáról. A korábbi 102.800/eln. 35.—1941. számú rendeletben felsorolt szakszolgálatokra a levontaköteles korban levő ifjak közül további rendelkezési a 14. életévüket betöltött, de 20. életévüket még nem töltek be, és kell különleges légvédelmi szolgálat teljesítésére igénybevenni.

CSEPEL-TRAKTOR

40 lóerős!

40 lóerős!

Rendkívül csekély üzemeltetés!

Hosszú élettartam!

Legkiválóbb kipróbált nemes anyagokból!

Legminimálisabb alkatrészsükséglet és alacsony beszerzési árak!

Nagy teljesítőképesség minden talajon. Több éves referenciákkal szolgálunk.

Gyártja: WEISS MANFRED Acél-, Fémművei R.T., Csepel

Eladási központ:

„AGRARGLOBUS” Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R.T.

Budapest, V. ker., Szent István-körút 12. szám — Telefon: 126—651 — Sürgőnycim: Agrobudapest

A hatósági árjegyzékben szereplő helyi legmagasabb árak megállapítása.

Az árelenőrzés országos kormánybiztosa 50.900. számú rendelkezésével, amely a hivatalos lap október 26. számában jelent meg, kimondta, hogy abban az esetben, ha valamely árnyújtás vagy szolgáltatásnak az árelenőrzés országos kormánybiztosa által helyileg külön megállapított és a folyó évi 3870. M. E. számú kormányrendelet alapján kifüggesztett hatósági árjegyzékben szereplő „helyi legmagasabb fogyasztói ár” alacsonyabb, mint ugyanazon árucikk vagy szolgáltatás árát szabályozó általános rendelet alapján felszámított ár, az általános árszabályozó rendelet intézkedéseivel szemben a hatósági árjegyzékbe felvett helyi legmagasabb fogyasztói ár az irányadó.

A szükségmunkát végző egyének társadalombiztosítási kötelezettsége időlegesen szünetel.

A 301.450. számú belügyminiszteri rendelet kimondja, hogy az írásig nyitásra irányuló hatósági tevékenység közzétételétől kezdve 1942. évi augusztus 31-ig terjedő időben szükségmunkát végző azoknak az egyéneknek a társadalombiztosítási kötelezettsége szünetel, akiknek alkalmazása a belügyminiszter által jóváhagyott nép- és családvédelmi munkaterv keretében a jóváhagyott közzétételre írásig nyitott foglalkoztatást biztosító hitele terhére történik.

Minden élelmiszerkereskedő köteles kifüggeszteni a hivatalos árjegyzéket.

Mint már megírtuk, a közellátási minisztérium összeállította és sok ezer példányban kinyomatta a közszükségleti cikkekre hatósági ár megállapított fogyasztói áraknak jegyzékét. Ezeket a hivatalos árjegyzékeket minden városnak és községnek szétküldötték, egyrészt falragaszokon való közléssel, másrészt pedig az egyes üzletekben, elárulókban való kifüggesztés céljából. A húsfélék és hentesárak megszabott legmagasabb határarai pirosszínű, a csomagolóeszközökben rózsaszínű, a tej- és tejtermékek hatósági árjai fehérszínű, a fűszer- és gyarmatarúk, valamint a zöldség- és főzelékfélék határarait pedig zöldszínű árjegyzékek tüntetik fel. Minden élelmiszeri elárulósítással foglalkozó árus vagy kereskedő köteles november 1-től kezdve a hatósági árjegyzéket szembeálló helyen kifüggeszteni és a megszabott arakhoz legszigorúbban ragaszkodni, a vásárlók közlésére pedig ugyancsak köteles figyelmeztetni a hatósági árjegyzékeket, közzétett határarakat, amelyeknél tábbet nem szabad fizetni, a megszabott árakat túllépő árdíjakat pedig kötelessége feljelenteni.

A világító közlajadagok felemelése a téli hónapokra.

November és december hónapokra valamivel felemelte a kormány a világításra felhasználható petróleum mennyiségét. Így Budapesten november hónapra a beváltásra kerülő utalványok egy-egy szelvényére 1-25 liter, vagyis összesen 2 és 1/2 liter, december hónapra pedig egy-egy szelvényre 1 és 1/2 liter, vagyis összesen 3 liter petróleumot szolgáltatnak ki. Hasonló arányban emelték a többi törvényhatóságokban is a világító közlaj havi adagját, ami azonban az egyes gazdaságokban még így is távolról sem elegendő, mert hiszen ott nemcsak a lakosoké és konyhák, hanem az üzletek, a gazdasági iroda és a különféle gazdasági munkások világításáról is gondoskodni kell.

A magán-személygépkocsi forgalom újabb korlátozása.

A súlyos anyagihiány miatt a kormány kénytelen a gépkocsiforgalmat további erős korlátozásnak alávetni. Elsősorban Budapesten és az egész országban erősen korlátozzák november 9-től kezdve, sőt fokozatosan teljes egészében megszüntetik az autóbusszforgalmat, hogy ilyen módon fenn lehessen tartani pl. a mentő- és tüzoltóautókat, továbbá az Erdély felé egyetlen összeköttetést jelentő vasútpótló gépkocsi-járatokat. Ezenkívül újabb erős korlátozásnak vetették alá a személygépkocsi forgalmat is. A kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium keretében működő tárcaközi bizottság kikérte az egyes kamarák véleményét és az engedélyezett személygépkocsik jegyzékének felülvizsgálatánál az illetékes szakminisztériumok javaslata alapján hozta meg döntését. Egyúttal intézkedés történt a leállított gépkocsi rendszámtábláinak és megkülönböztető jelzéseinek beszolgáltatása, valamint a novembertől esedékes motorkéjegyek kiadásának megszüntetése iránt. A tárcaközi bizottság ebbeli rendelkezése megfellebbezhetetlenek és nyomban jogerőre emelkedtek. Végül a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter felhívta a forgalomba meghagyott csekélyebb számú személygépkocsi tulajdonosait, hogy gépkocsijukat szigorúan csak hivatalos nélkülözhetetlen ellátására használják és bérautókat is csak elkerülhetetlen szükség esetén vegyenek igénybe. E felhíváshoz való alkalmazkodást a forgalomban meghagyott gépkocsik fokozottabb megfigyelésével ellenőrzik és a kiadott rendelkezések ellen vétő gépkocsitulajdonosok engedélytől haladéktalanul bevonják.

Ezenkívül a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 460.900. számú alatti rendelkezéssel adott ki a géperejű bérkocsi vállalatok üzemének, vagyis az autótaxi forgalmának korlátozásáról, s ez a rendelet november 3-án hatályba lépett. Ezenkívül a gépkocsikkal hétköznapokon este 22 óra és reggel 6 óra között, továbbá Gergely-naptár szerinti vasár- és ünnepnapokon és nemzeti ünnepeken egész nap tilos a gépkocsi fuvarozni. Ez a fuvarozási tilalom azonban nem vonatkozik:

a) hatósági rendelkezés alapján történő fuvarozásra, amikor a szolgáltatás beosztása szerint illetékes polgári vagy katonai hatóság írásbeli felhatalmazást ad az autótaxi használatára;

b) pályaudvarra vagy pályaudvarról történő fuvarozásra, de csak az elutazó vagy érkező számára;

c) orvosok betegápolgatására, de csak a beteghez és onnan vissza történő fuvarral;

d) betegeknek vagy testi fogyatékosoknak szenvedőknek fuvarozására;

e) és f) esküvői, illetve temetési fuvarra.

Hétköznap, nappal, reggel 6 és este 10 óra között ugyanaz az utas legfeljebb egy óra hosszat használhatja az autótaxit, kivéve a hatósági rendelkezésre történő fuvart és az esküvői vagy temetési fuvarokat. Az autótaxival Budapesten csak a főváros vármhatárán belül, vidéken annak a városnak vagy községnek középpontjától számított ötven kilométeres sugarú, a visszacsatolt kárpátaljai, keleti és erdélyi területeken pedig száz kilométeres sugarú területen szabad fuvarozni, kivéve a hatósági rendelkezésre történő fuvarokat. Annak a megyének a területén, ahol az iparengedélyes város vagy község van, a távolra való tekintet nélkül lehet fuvarozni.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és tizenöt napig terjedhető elzárással és pénzbüntetéssel kell büntetni, illetőleg gépjárművét el lehet kobozni annak a géperejű bérkocsipárosnak, illetőleg gépjárművezetőnek, aki fenti tilalmakat megszegi. A rendelet november 3-án lép hatályba.

20%-kal emelték a bányanyughérek.

A 303.300. számú belügyminiszteri rendelet a bányanyughérbiztosítási szolgáltatásokat, vagyis a rokkantsági, özvegyi és áranyughérbiztosításokat, továbbá a rokkantsági, özvegyi és áranyughérbiztosításokhoz tartozó 20%-kal felemelte. A belügyminiszternek ez az intézkedés a nehéz megélhetési viszonyok kívánatossá váltak és összhangban áll az ipari és egyéb munkavállalók javára legutóbb történt béremeléssel. Ettől függetlenül a kormány a bányanyughérbiztosítás általános és gyökeres reformját tervezi, ami előreláthatóan a bányanyughérbiztosítási szolgáltatások további megújításával fog járni.

Október 31-én lejárt a gabonafelhasználók kötelező felajánlásának határideje.

Mint ismételt megírtuk, a 4500. M. E. számú kormányrendelet értelmében október 31-vel lejárt az a határidő, ameddig minden gazda köteles volt megvétele felajánlani búzát, rozsot, árpa- és zabfelhasználóknak meg kell szolgáltatniuk kétharmad részét a Hombár-nak megvétele. Ezután megtörténik az egyes 50 kat. holdon felüli gazdák elszámoltatása, s amennyiben ez alkalommal fel nem ajánlott és be nem szolgáltatott gabonafelhasználóknak, azért a gazda november 1-től kezdve már csak 10%-kal alacsonyabb árat kaphat, s amennyiben mulasztása szándékos volt, szigorú büntetés és a jogosulatlanul visszatartott termények elkobása fenyegeti. Mindenki kötelessége tehát, hogy saját házi és gazdasági szükségletét meghaladó gabonakészletét, vagyis mindazt a búzát, rozsot, árpát és zabot, ami a gazdasági üzem saját szükségletén felül mutakozó vadói felesleg, közellátás céljára átadja a gabona gyűjtésével megbízott Hombár-nak.

November 1-én lépett életbe a vasárnapi munkaszünet téli rendje.

November 1-én lépett életbe a főváros területén és az ország egyéb helyein a vasárnapi árusítás, illetve munkaszünet téli rendje. Budapest területén a túlnyomórészt élelmiszereket árusító, valamint a tej- és tejterméket árusító üzletek április 30-ig bezáróan reggel 7-8 óráig tarthatnak nyitva. Ezidő alatt csak élelmiszereket szabad árusítaniok. A megrendelt élelmiszerek a zárást követően egy órán át, azaz délelőtt kilenc óráig házhoz szállíthatók. A péküzletek vasárnapokon reggel 7-9 óráig tarthatnak nyitva. Kenyeret és péksüteményt vasárnapokon délelőtt tizenegy óráig szabad házhoz szállítani.

Kukoricavásárlásnál tilos a túlmagas jutalék.

Több ízben tapasztalható volt már, hogy a kukoricabeszerzési igazolvánnyal rendelkezők — különösen az ipari hízalók — vásárlásajknál úgynevezett alkalmaznak és ezeknek túlmagas jutalékokat fizetnek ki. Ez a kukorica forgalmat károsan befolyásolja.

Az árkormánybiztoság felhívta az ipari hízalók figyelmét, hogy amennyiben kukoricavásárlásaiknál úgynevezett alkalmaznak, a kifizetett jutalék nem haladhatja meg a Hombár-alkalmazások részére a szemes kukorica után előírt —70, illetve —60 pengőt, valamint a csöveskukorica után előírt —50, illetve —40 pengő mértékszárúktól jutalékokat.

KÖNYVISMERTETÉS.

Tiszántúli és északi dombosvidéki kisgazdaságok jövedelmezőségi eredményei az 1931—1939. években.
Írta: Sarkadi Kesztelys Lajos dr. m. kir. gazd. akad. tanár. A szerző a Magyar Statisztikai Szemleiben megjelent e tanulmányában a debreceni kisgazda számtartási központ kutatásainak 10 évi eredményeit foglalja össze.

Mindjárt a bevezetőben megemlíti, hogy különösen a mai rendkívüli viszonyok között fontosak ezek a kutatások, mert csak ezeknek az eredményeknek alapján kiépített üzemi tanácsadással lehet

a gazdákat minél okszerűbb, magán- és nemzetgazdasági haszon elérését biztosító gazdálkodás kövétesére irányítani. A központ 1931-től 1939-ig 538 tiszántúli és északi dombosvidéki kisgazdaságtartás adatait dolgozta fel. A gazdaságok nyershozama a Tiszántúlon minden évben nagyobb volt, mint az északi dombosvidéken. Időrendben vizsgálva az eredményeket, a Tiszántúlon 1931-től kezdve 1935-ig fokozatosan csökkent a nyershozam, 1936-ban azonban már emelkedő irányzat volt tapasztalható és ez fokozódott a további évek során is 1939-ig. A Tiszántúlon a nyershozamnak minden évben nagyobb hányadát a növénytermelés szolgáltatta és a növénytermelési ágak közül különösen a búzatermelés volt a legjelentősebb. Az állattartás csak kisebb hányadban szerepelt a megvizsgált tiszántúli kisgazdaságokban és ennél a sertéstartás volt az első. Az északi dombosvidéken a nyershozamnak még nagyobb hányada esett a növénytermelésre, az állattartási ágak közül pedig a szarvasmarhatartás volt erősebben képviselve. Az üzemi költség szintén nagyobb volt a Tiszántúlon, mint az északi dombosvidéken.

Megállapítható e számadatokból, hogy a válságos évek alatt a kisgazdák kénytelenek voltak kénytelen fenntartását elhanyagolni, s így üzemeik külterjessebbekké váltak. 1936-tól kezdve azonban a helyesebb gazdálkodás irányzata kezdett már érvényesülni. Miként a nyershozam, úgy a tisztahozam is minden évben a Tiszántúlon volt nagyobb, mint az északi dombosvidéken. A tisztahozam 1931. évben 38 pengőt ért el, majd fokozatosan csökkent és egészen 1935-ig 4 évi átlagban csak 16-40 pengőt tett ki. 1936-ban volt a tisztahozam a legnagyobb, 62-65 pengő, 1937-ben 54-60 pengő és 1939-ben emelkedett újból 58-70 pengőre. A befektetett tőkék kamatozása az 1935-ig terjedő 5 éven át egyik évben sem érte el a normális 4%-ot, így ezekben az években a megvizsgált gazdaságok üzemi veszteséggel voltak kénytelenek zárni számadásaikat. 1936-tól kezdve már 1-2%-kal meghaladta ez a kamatozás a 4%-ot, de 1939-re újból csak 4-5%-ra csökkent. A gazdálkodó egyéni jövedelmét mutató mezőgazdasági jövedelem 1936-ig ugyancsak csökkentő irányzatot követett és csak azután emelkedett. A kisebb gazdákról érthetően magasabb volt ez a jövedelem, mint a nagyobbaknál, mert hiszen előbbiek a mezőgazdasági munkák legnagyobb részét sajátmaguk, illetve családjajukkal végezték. A mezőgazdasági üzemek összteljesítményét kifejező nemzetgazdasági jövedelem szintén Tiszántúlon volt nagyobb, mint az északi dombosvidéken. A szerző a megvizsgált kisgazdaságok vagyoni helyzetében bekövetkezett változásokat is kimutatja. Eszerint 1932-től 1936-ig fokozatos elszegényedés volt tapasztalható, majd 1936-tól kezdve általában véve vagyongyarapodás észlelhető. A gazdálkodó vagyoni helyzetének alakulása a legkedvezőbb volt a 30—50 kat. holdas üzemszaportnál. Befejezésül a szerző a gazdaságok készpénzforgalmát tárgyalja.

W. B.

„Mezőgazdasági ásványolajat felhasználók tanácsadóját” címen Korponay Ede dr. pénzügyi titkár hasznos tájékoztató könyvet bocsátott közre.

Köztudomású, hogy a pénzügyi kormány szabályozta a kedvezményes adóterhelésű ásványolajtermékek vásárlási engedélyeinek kiadását, továbbá azt is, hogy ez az üzemanyag hol, miképpen szerezhető be, s miként használható fel. Ennek a gazdának, aki a kedvezményben részesülni kíván, ismernie kell a szabályokat egyrészt a beszerzés miatt, de azért is, hogy az üzemanyag felhasználása körül se kövessen el hibát és ezáltal elkerülje a kedvezmény elvesztését. A beszerzésre és a felhasználásra vonatkozó nagyszámú rendelkezések összegyűjtésével a tanácsadó könyvecske útbaigazítást ad a gazdának és megkönnyíti munkáját. A rendelkezések közlése helyett a könyv könnyen érthető módon tájékoztat minden idevonatkozó tudnivalóról. Első része felvilágosít arról, hogy ki szerezhet be és használhat fel kedvezményes mezőgazdasági ásványolajat, majd tájékoztatást nyújt, hogy honnan, hogyan, milyen és mennyi kedvezményes ásványolajat lehet mezőgazdasági célra beszerezni. A továbbiakban ismerteti az ásványolaj felhasználhatóságát és mindazt, amit a kedvezményes ásványolajat felhasználó gazdának a jövedéki büntetőlőjgöből és eljárásból tudnia kell.

A szerző kiadásában most megjelent 64 oldalas kis könyv nagy hiányt pótol és elterjedése az érdekelt gazdák körében kívánatos, hogy könnyen el tudjanak igazodni az idevonatkozó nagy rendeletmögében. A könyv megrendelhető a szerzőnél (Budapest, I. Pénzügyminisztérium).

V. A.

Kellauer Gábor
okl. gazda
V., Visegrádi-u. 48. Tel.: 298-131.
Sürgöny cím: Kellauer, Budapest.

Tenyész- és vágóállatnagykereskedő Budapesten. • Foglalkozik mindennemű tenyész- és vágóállat vételével, eladásával és bizományi értékesítésével.

Mielőtt jöszágát értékesítené, kérjen ajánlatot. Jármos és beállítani való ökröket előnyös feltételek mellett szállít. Gyors és szak-szerű lebonyolítás.

Süldőket legmagasabb áron vásárol.

Dohánytermelők nagygyűlése Debrecenben.

Az OMGE szokásossá vált őszi dohánytermesztési nagygyűlését ezidén október 26-án, Debrecenben tartotta. A vidéki nagygyűlések rendszerezésével lehetővé vált a termelők szélesebb körével a közvetlen kapcsolat kimélyítése, ami egyúttal módot ad az időszere kiterjedő megvitatására. Az OMGE-nek a DOE-vel és a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarával, valamint a Debreceni Gazdasági Egyesülettel kötött, azok támogatásával Debrecenben, a vármegye-ház termében tartott idei nagygyűlése szép sikerrel zárult, aminek tanúbizonysága volt az a több mint száz termelő — köztük dunántúliak is — és számos dohánykertész, akik a vármegye-ház ünnepi díszbeöltözött termét teljesen megtöltötték és értékes felszólalásaikkal segítettek elő a problémák megvilágítását. Különösen időszerű volt a dohánytermelés mai helyzetének megvitatása, mert egyrészt a *termőterületek növelése volna kívánatos*, másrészt a dohánytermelés jövedelmezőségének biztosítására kellett javaslatot tenni, hogy a termelés folytonosságában zökkenő ne álljon be. A nagygyűlésnek tehát a termelés minden kérdésére ki kellett térnie.

Az ország dohánytermelő területe az utóbbi években jelentős változásokon esett át. Az idei dohánytermés több mint 30.000 kot. hold területről kerül beszállításra. A termelés növelése mellett árveredésmódon javult a hazai termésű dohányok minősége is, úgyhogy ma már a Dohányjövédék a *dohánygyártmányok 83,71%-át bel-földi termésű dohányból látja el*. De nagy becsben

áll ma már külföldön is a magyar dohány! Éppen ezért ügyelni kell, hogy dohányaink nagy fáradsággal megalapozott jó hírnevét megtartsuk, sőt ha lehet, még tovább emeljük. Mindezek mellett nemzeti feladatunk arra ügyelni, nehogy az ország dohányellátásában zökkenő álljon be, sőt továbbmenően nehezen megszerzett külföldi piacainkat is megtartsuk. Ezek elérése érdekében szükséges az ország dohánytermelő területeink kibővítése.

A dohánytermelők október 26-i, Debrecenben tartott nagygyűlésén Bethlen Pál gróf dr., az OMGE dohánytermelési bizottsága és a DOE elnöke nagyhatalmú, mindenre kiterjedő elnöki beszédében vázolta

235. sz. kép. A dohánytermelők debreceni nagygyűlésének előői emelvénye. Balról jobbra: Kausay Tibor dr., Denk Arnold dr., Bethlen Pál gróf dr. elnök, Fabricius Endre, Papp-Szász Tamás dr., Csipka Pál dr., Toldy Miklós, Fluck Jenő dr.

az ország dohánytermelésének helyzetét, egyben hangot adva a termelők kívánságainak. Ezek közül ki

kell emelnünk a *dohánytermelés jövedelmezőségének biztosítására irányuló termelői kívánságot*. A gyűlés megállapítást nyert, hogy ennek a kérdésnek végleges rendezése most már elkerülhetetlen, ha dohánytermelésünket fenn kívánjuk tartani. A termelők nem kívánnak lehetetlen, csupán az előállítás költségeinek biztosítását és szerény polgári hasznot, ami minden vállalkozás sikerének biztosítéka. De állást foglaltak a termelők a *beváltási szabályok korszerűsítését* mellett is, mert a ma érvényben lévő szabályzat idejét múlt. A debreceni nagygyűlés egyhangú határozatban foglalt állást a termelői kívánságoknak megfelelő érvényesülésé mellett.

A dohánytermelő gazdák és dohánykertészek ezrei bizalommal várják a pénzügyminiszter döntését. Ma ugyanis az a helyzet, hogy a gazdáknak módjukban áll több más jövedelmező termelési ág között választani, éppen ezért kétszeres figyelmet kell arra fordítani, hogy a dohánytermelés jövedelmezősége is biztosítva legyen.

A mai beváltási árak mellett azonban *dohányt termelni nem lehet*. Éppen ezért hisszük hogy a pénzügyminiszter nemcsak a termelés fenntartása, de az államnak a dohányfeldolgozásból eredő igen jelentős bevételeinek biztosítása érdekében is olyan döntést hoz, amely minden téren megnyugvást fog kelteni. Felő ugyanis, hogyha ez meg nem történik, úgy dohánytermelésünk elszorul, a dohánykertészek ezrei más foglalkozási ágra térnek át, szakmunkás nélkül marad a termelés és veszélybe kerül az ország dohányellátása. A termelők és a dohánykertészek nem kérnek mást, csak annyit, hogy fáradtságos és nagy szakértelmet kívánó munkájuk ne ráfizetéssel járjon.

A nagygyűlés résztvevői.

Bethlen Pál gróf dr. elnöke mellett többek közt megjelentek Széchenyi Domonkos gróf, Desseffy Aurél gróf, az OMGE dohánytermelési bizottságának alelnökei, a pénzügyminiszter képviselőiben Susás Miklós dr. miniszteri tanácsos, Denk Arnold dr. miniszteri tanácsos, a Dohányjövédéki Központ igazgatója, Csipka Pál miniszteri tanácsos, a termelési osztály vezetője, a földművelésügyi minisztérium képviselőiben Kausay Tibor miniszteri titkár, az Országos Mezőgazdasági Kamara képviselőiben Halás Agoston dr. igazgató, a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara és a Debreceni Gazdasági Egyesület képviselőiben Polgáry István egyesületi elnök és kamarai alelnök, a Szolnokmegyei Gazdasági Egyesület képviselőiben Vitéz Szalay Pál igazgató, valamint Hank Olivér kamarai tanácsos, továbbá Bethlen Pál gróf dr.-né, Desseffy Tivadár gróf, Fluth Tibor báró, Fluck Jenő dr., Graeffl Károly, Gulyás Antal, Juhász Árpád, Kandel Párkás, Kertész Kálmán, Kölesy Kende György báró, Ludányi Miklós, Molnár Viktor báró, Mikó Gábor, Pinter Béla, Ráky Frigyes, Rhédey Lajos, Somssich Miklós, Szalay György, Szűcs Árpád, Tomcsányi Vilmos Pál dr., Vay Miklós báró, Vásáry József, Zöld János és még számosan. Az OMGE tisztikara részéről megjelent Fabricius Endre h. igazgató és Toldy Miklós titkár. Tavasmaradásuk kimentését kérték: Beliczey Miklós, Desseffy István gróf, lovag Floch Reyhersberg Alfred, Nemeskéri Kiss Sándor, vitéz Ricsóg-Uhlarik Béla dr.

Dohánytermelésünk helyzete.

Elnöki megnyitóbeszédében Bethlen Pál gróf dr., az OMGE dohánytermelési bizottságának és a DOE-nek elnöke, meleg szavakkal üdvözölte a különböző testületek kiküldötteit, a termelő gazdákat és kertészeket. Utalt arra, hogy milyen jelentősége van a dohánytermelésnek az államkincstár szempontjából is, hiszen a magyar állam 1942. évre előirányzott 2 milliárdot meghaladó költségvetésében a Dohányjövédék egymagában 280.500.000 pengő nyers bevétellel szerepel. 6234 termelő, 5804 szerződött dohánykertész, 5731 gyári munkás, s ezeknek mintegy 60.000 lelket meghaladó családtagjai vannak érdekelve a dohánytermelésben, így annak közgazd. sági jelentősége sem vitatható. Az érdekképviseletek e súlyának megfelelően igyekeznek ennek a termelési ágának a felkarolása, javítása érdekében minden lehetőt elkövetni, amely gondolat vezérelte az OMGE-t és a DOE-t abban az élfatározásában, hogy a *dohánytermelőkkel egy szövetségben tömörülse*. Hangsúlyozta, hogy ennek a szövetségnek is változatlanul az lesz a célja, hogy védője legyen a kis-, közép- és nagytermelőknek, ugyanígy a dohánykertészeknek is és segítők, apolójuk abban, hogy a jövedelmező termelés mellett minél jobb minőségű és több dohányt szállíthassanak.

Hangsúlyozta, hogy Magyarországon a dohánytermelés felkarolására megvan a lehetőség. A békebeli időkben Magyarország a világ legnagyobb három dohánytermelő állama után a negyedik helyet foglalta el. Ma a világ 39 dohánytermelő állama között a tizenharmadik, Európában pedig a hatodik helyen áll. Ezután idézte egyik kiváló dohánytermelési szakemberünk megállapításait, a dohányzásban érvényre jutott ízlésváltozásról szólott, aminek megfelelően dohánytermelésünket át kellett állítani és fokozott mértékben a *minőségi termelésre* áttérni. Mindezt a dohánytermelő gazdatársadalom éppen úgy, mint a dohánykertészek, nem egyszer súlyos átkatokat is hoztak és a termelés mellett jobban, rosszban kitértek. Ezek az áldozatok másrészt kötelezettséget is jelentenek és pedig olyan, a dohánytermelés fenntartását biztosító problémák megoldására, amit hajszítani nem lehet. Ezek között az első a *dohánybeváltási árak közmegegyezést kellő, végleges rendezése*. Véleménye szerint ugyanis a helyes árpólitika egyúttal a termelés irányításának egyik leghatékonyabb eszköze. Éppen ezért vigyázni kell — mondotta

Bethlen Pál gróf dr. elnök — hogy más termények (például zsir, cukor) példáját ne kövessük és a dohánytermelésünket fenntartsuk. A Dohányjövédék részéről donkint megjelent beváltási áraknak számosan érték el a dohánytermelés költségének valóságos mértékét, sokszor elkésvé jöttek és megfelelő hatásuk a beváltások alkalmával nem érvényesült. A kívánatos árak mértékét illetően utalt a többi terményeknél az elmúlt év óta bekövetkezett árrendezésre, majd hangsúlyozta, hogy a legutóbbi dohánybeváltási árak megállapítás óta kormányintézkedéssel rendezték a munkabérek, emelkedtek az ipari cikkek, nyersanyagok árai, éppen úgy a közterhek, szociális terhek, sőt legutóbb még a dohánygyártmányok árai is. Az *árremlésre leghevesebb kiindulási ponttal a dohánytermelési költséget jelölte meg*. A gazdatársadalom bizalommal várja a földművelésügyi miniszter által életrehívott termelési és költségvizsgáló intézet kiküldetését, amit az árrendezés alapjául elfogad. Ezután a gyakorlati életből vett néhány termelési költségvetéssel ismertett és szükségesnek jelentette a fuvarpótlék jelenlegi 3-5 filléres díjának ugyancsak méltányos és jogos felemelését.

236. sz. kép. A debreceni nagygyűlés közönségének egy része

Elnöki megnyitóbeszédének további során Bethlen Pál gróf dr. hangot adott annak a jogos termelői kívánságnak is, ami szükségessé teszi a *beváltási határozatok korszerűsítését*. Hangsúlyozta, hogy a beváltási osztályok túl bonyolultak és számuk igen nagy. Éppen ezért a beváltásoknál számos vitának és sérelemnek forrása. Véleménye szerint gyártási szempontból az egyes osztályoknál mutatózó kisebb színeli különbségek nem játszhatnak szerepet, ugyanígy jófelhasználható a kissé szakadozott szélű levelek is, mert hiszen az ilyen levelek éppen úgy vágásra, s így jó felhasználásra kerülnek. Leminősítéseket tehát el kell törölni. Véleménye szerint ilyen és hasonló, s a gyakorlati élet követelményeit szem előtt tartó egyszerűsítések végrehajtása elkerülhetetlen, éppen így a *beváltási osztályok számának csökkentése* is. Igazolja ennek a gazdákívánságnak a jogosultságát az a körülmény is, hogy éppen a dohányjövédék statisztikája mutatja ki, hogy a legmagasabb osztályokba beváltásra dohány alig, vagy egyáltalán nem kerül. Szükséges továbbá az is, hogy a beváltási határozatok vitára alkalmat ne adhassanak, mindenki által érthető legyenek. Meg kellene állítani az első osztályokba kerülő dohányok nagyságát is. Ezután megé téssel szólott azokról a törekvésekről, amelyek a *termelés fokozását* előzzák. Véleménye szerint azonban ennek gyakorlati megvalósításánál nem szabad hátrányos helyzetbe hozni a régi termelőket és olyanokat prémiummal jutalmazni, akik a rossz időkben nem tartották ki a termelés mellett. Régi termelők a prémiumra inkább igényt tarthatnak, mint azok, akik a jobb árak reményében, most vállalkoznak dohány-

termelésre. A *dohánykertészek helyzetéről* szólva, arra a megállapításra jutott, hogy még a dohánykertészeket is befolyamot elvégző dohánykertészek sem mehetnek dohánykertészek, s a meglévőket jelentős része is más termelésre tér át. A dohánybeváltási árak rendezésével olyan megállapítást kell részükre is biztosítani, ami megnyugvást kell, hogy ne törekedjenek más foglalkozási ágra utat. Számos olyan jövedelmező termelési ággal kell mindinkább számolni, amely a dohánykertészek szárait vonja majd el a dohánytermelésből. Végül az állandóan növekvő dohányszükségletéről szólván, a minős g fenntartása mellett szerinte a termőterületek növelése mutatkozik szükségesnek, amiben óvatosságot ajánl, nehogy a világháború utáni túltermelés veszélye legyen fel-feltűnően helyes viszont az ilyen törekvés, amely önkéntes beváltási árpólitikával, termelési kölcsönök fnyosításával, pjtáépítési és javítási hozzájárulások nyújtásával, megfelelő mértékben a megnyugvóbbodott ország kereteihez, a lakosság fogyasztóképeségének kipróbált külföldi piacaink felvevőképességéhez mérten kívánja emelni az ország dohánytermelését. Ha ezek a szempontok vezetik a Dohányjövédéket a termőterületek növelésénél, úgy ebben a termelők széles rétegeinek megértő támogatására fog találni. Az országnak sok és jó dohányra van szüksége, aminek termelésére a gazdák hajlandók is és éppen ezért kéri a Dohányjövédék vezetését, hogy ennek elérése érdekében a gazdatársadalom méltányos kívánságait a pénzügyminiszternél is tolmácsolja. A termelők kívánságait magában foglaló határozati javaslatot pedig elfogadásra ajánlja. (Nagy taps, éljézés.)

Határozati javaslat.

Ezután Fabricius Endre, az OMGE h. igazgatója utalt arra, hogy Bethlen Pál gróf elnök nagy szoktudáson, gazdag tapasztalatokon és felismeréseken felépített előadásában nemesak vázolta dohánytermelésünk mai helyzetét, de egyszersmind kifejezést is adott dohánytermesztőink óhajának és kívánságainak, elfogadásra ajánlotta az alábbi határozati javaslatot, kérve, hogy azt a nagygyűlés egyhangúan tegye magáévá:

„Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Dohánytermelő Országos Egyesület által a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara és a Debreceni Gazdasági Egyesület közreműködésével 1941 október 26-án Debrecenben tartott dohánytermelői nagygyűlés egyhangúlag az alábbi határozatot hozta: 1. Tekintettel a folyó évben bekövetkezett általános drágulásra, amely a dohánytermesztés költségeire is egészen természetesen minden irányban — mind munkabérek, mind közterhek (adó) és általános termelési költségek tekintetében — hatással van, amely a dohánytermelőket és dohánykertészeket egyformán terhel, a nagygyűlés muhatatlanul szükségesnek tartja az 1941. évben természetű dohányok beváltási árának a bekövetkezett drágulás arányában lineárisan történendő újból való megállapítását, annál is inkább, mert a folyó évben a dohánygyártmányok árai is tetemesen fel-emelkedtek és így e gazdákívánság pénzügyi nehézségekre nem utközhetik. 2. Szükségesnek tartja továbbá a nagygyűlés a dohánybeváltási határozatoknak olyként való módosítását, hogy azok az osztályok, amelyekbe a gyakorlatban vagy egyáltalán nem kerül beváltásra dohány, vagy teljesen minimális mennyiségben megszüntetessenek, továbbá, hogy a vágó anyagok szolgáltatató dohányoknál a sérülés ne képezhesse a leosztályozás fokát. 3. Tekintettel arra, hogy nemcsak a tengelyfuvar költségei emelkedtek a már előbb említett általános drágulás miatt, de a vasúti tarifa is, szükségesnek tartja a nagygyűlés a fuvarpótlék felemelését, annál is inkább, mert — a beváltási árak időnkinti felemelésének ellenére — a fuvarpótlék évek óta állandó maradt. A nagygyűlés ennélfogva felkéri az OMGE-t és a DOE-t, hogy a nagygyűlés fenti kívánságait megfelelő mado-

1015

44. SZÁM

Kelással a m. k. (Általános helye)

Molnár Vikt...
Dohányjövédé...
Dohányjövédé...
javasolta, hogy...
szólt az el...
maga is azon...
termelők...
romálhat. A...
figyelmebe vév...
árak minimális...
am q-kinti 112...
kértések meg...
mert egy b ter...
is jobban járn...
termesztése is...
állapítanak meg...
emelt kifogást...
jeszteni. Elkér...
A termelési pré...
a dohánykertész...
elszámolásokat...
fordítanak elő...
emlékeztetett...
célhatást ért...
kés a kibányás...
kell, vagy pedig...
kell felmenni. H...
osztályokat is. F...
gatásra találunk...
termelésé.

Pinter Béla...
emelt szót a ma...
Dohánykertész...
melésnél a zökl...
melést közgazd...
az ilyen is ma...
úgy számolni kel...
ségeinek tartja...
latat, ami külső...
a 10 éves állag...
az a termelő, aki...
évesen ügyszólv...
előterjesztett h...
Vásáry József...
netel az OMGE...
rendezte. Így m...
kívánságainak h...
mellett tartja...
találják. Az ip...
hogy azaz el...
a dohánybevált...
olyan esetekben...
fedezetet a teljes...
nyerjen kiegész...
jéghárra való min...
zatot elfogadta.

Rhédey Lajos...
megállapította...
dohányt termel...
kerül, mint am...
éppen ezért ez...
is legyen kísérle...
anikor maga tap...
költőggel jár...
dohánytermelés...
árremlést kevés...
buzárral mellet...
reformját is sürget...
felemelése átján...
meg.

Ráky Frigyes...
működéséről, egy...
igazgató: Denk...
érelkedt — úgy...
ságot kért a s...
részére. Molnár V...
nem tartja megfele...
5 q-ba ellenérték...
ker a nagy munka...
bolesi dohány res...
20% nek kell tem...
szükség lesz, tehát

A

invázióját

Kedvezményes

A

Növényvéde

Budapest, I

kolással a m. kir. kormányhoz felterjeszteni szíveskedjék (Általános helyeslés.)

Felszólalások.

Molnár Viktor báró elismerő szavakkal emlékezett meg a Dohányjövődék volt vezetőjének, Faltinger Sándor dr. államtitkárnak arról a készségéről, amellyel a termelők és a Dohányjövődék közötti jó viszonyt mindenkor ápolta, javasolta, hogy őt a nagygyűlés üdvözölje. Nagy elismeréssel szökött az elnöki megnyitóbeszédéről, hangsúlyozta, hogy ma is azon a nézetben van: minél több és jobb dohányt termeljünk. Ez azonban csak megfelelő beváltási árak mellett remélhető. A Debrecen környékén termelt dohányokat figyelembe véve — véleménye szerint — 1 q dohány beváltási árának minimálisan 4 q rozs árával kellene egyeztetni lennie, am 4 q-ki 112—120 pengős árnak felel meg. A dohánykertészek megtartása is mindinkább nehézségekbe ütközik, mert egyéb termények termelésével, így pl. a burgonyával is jobban járnak. A nemrégiben bevezetett Virginia-dohány termeszése is csak úgy fejleszthető, ha jobb beváltási árak állapítanak meg. Majd a termelési prémium-rendszer ellen emelt kifogást, amit a régi termelőkre kell elsősorban kiterjeszteni. Elkérnhet tlemek tartja a fuvarpótlék emelését is. A termelési prémiumban pedig — véleménye szerint — a dohánykertészeket is részesíteni kell. Majd a beváltási árszámolásokat tette szóvá, amelyeknél elég súlyos tévedések fordulnak elő, ezért annak revízióját kérte. Ezután megemlékezett a szélviharok okozta nagy károkról és külön elbánást kért a károsultak részére. Eppen ennek folytatni sok lesz a kihányás, amit — véleménye szerint — vagy törölni kell, vagy pedig árát legalább a mai árak négy-ötzöttségére kell feleltetni. Hasonló méltányossággal kell elbírálni a többi osztályokat is. Ha mindezek a jogos kívánások meghallgatásra találhatnak, csak úgy várható a több és jobb dohány termelése.

Pintér Béla a felvidéki dohánytermelők képviselőjeként emelt szót a mai dohánbeváltási árak felemelése mellett. Dohánykertészl a Felvidéken sem lehet kapni, s így a termelők a zökkenő mértékben bekövetkezhet. A dohántermelést közgazdasági szempontból is fontosnak tartja, mert az télen is munkát ad. Ha azonban árrendezés nem lesz, úgy számolni kell a dohánkertészek elpártolásával. Szükségesnek tartja a jégkárbiztosítás rendszerének felülvizsgálatát, ami különösen sérelmes a felvidéki termelőkre, ahol a 10 éves átlagot alapul venni nem lehet. Így előfordult, hogy az a termelő, akinek az előző évben jégkára volt, e következő évben úgyiszlóval semmi kártérítésben sem részesült. Az előterjesztett határozati javaslatot elfogadja.

Vasúry József a dohántermelők nevében mondott köszönetet az OMGE-nek és a DOE-nek, hogy gyűlést vidéken rendezte. Így módjukban van a termelők szélesebb körű kívánásának hangot adni. Különösen az irányított termelést mellett tartja fontosnak, hogy a gazdák számláikat megtalálják. Az ipari cikkek árai olyan jelentősen emelkedtek, hogy azszal és egyéb termények árával kell arányba hozni a dohánbeváltási árakat is. Megfontolásra ajánlta, hogy olyan esetekben, amikor a jégkárbiztosítási alap nem nyújt feleletet a teljes dohányjégkár térítésére, az máshonnan nyerjen kiegészítést. Ugyanígy az idej jelentős székárnak jégkára való minőségét kívánta. Az előterjesztett határozatot elfogadta.

Rédey Lajos 48 év dohántermelési tapasztalatai alapján megállapította, hogy a mai beváltási árak mellett nem lehet dohánym termelni. A kihányás összeállítási munkája többbe kerül, mint amennyire azt a Dohányjövődék beváltja; éppen ezért ezt el kellene törölni. Ajánlta, hogy a kinestar is legyen kísérletet legalább négy holdon dohántermeléssel, amikor maga tapasztalhatja, hogy a termelés milyen nagy költséggel jár, egyszersmind példát nyújtana az okeszerű dohánymtermelésre is. A Molnár Viktor báró által említett áremelést kevésnek tartja, mert szerinte régen az 5 forintos búzaár mellett 25 forint volt a dohány ára. A jégkárbiztosítás reformját is sürgeti, ha másként nem, úgy a biztosítási díjak felemelése útján; fontos, hogy a károsult teljes kárát kapja meg.

Ráthy Frigyes elismeréssel szölt Faltinger Sándor dr. működéséről, egyúttal üdvözölve az új dohánjövődéki igazgatót — Denk Arnold dr.-t, kérte őt, hogy a termelők érdekeit — úgyminél előbbje — tartsa szem előtt. Méltányosságot kért a székár által erősen sújtott dohánymtermelők részére. Molnár Viktor báró által említett áremelést szintén nem tartja megfelelőnek, mert 1 q dohány értékének legalább 5 q búza ellenértékével kell egyenlőnek lennie. Külön elbánást kér a nagy munkatöbblettel és költséggel termesztett szabóesi dohánym részére, amely külön áremelésnek legalább 20% -nak kell lennie. A világos dohánymokra a jövőben is szükség lesz, tehát azokat szerinte nem eltörölni, hanem meg-

felelő osztályban kellene beváltani. Az előterjesztett határozati javaslatot elfogadta.

Desszeffy Aurél gróf annak a nézetének adott kifejezést, hogy az új áremegállapítás mértéke fogja eldönteni, lesz-e a jövőben az országban megfelelő mennyiségű dohánym. A dohánymtermelés legtöbb munkát igénylő termelési ág, amely különös szakértelmet és körültekintést is kíván. A dohánymkertészek legnagyobb része más termelési ágra tér át, mert számítását a dohánymmal nem találja meg. Ezért márcsak szociális szempontból is emelni kell a beváltási árakat. Felvetette a gondolatot, nem lehet-e a dohánymkertészeket maximális áron juttatott természetbeni járandóság (pl. bakkancs) nyújtásával munkájukban serkenteni? A szabóesi dohánymnál — véleménye szerint — mintegy 35%-os munkatöbblet mutatkozik, ennek megfelelően árat — a többi dohánymmal szemben — ennnyivel kellene emelni. Az áremelésnél viszont arra is ki kell terjeszteni a figyelmet, hogy az átvétel is megfelelően történjen. Az előterjesztett javaslatot azszal fogadta el, hogy a munka értékelését kéri a pénzügyminiszterrel.

Szilágyi Menyhért a jégvert dohánymok méltányos beváltására hívta fel a figyelmet. Végül Polgár István, a Debreceni Gazdasági Egyesület elnöke mondott köszönetet az OMGE-nek és a DOE-nek, hogy vándorgyűlést Debrecenben rendezte.

A felszólalások elhangzása után Bethlen Pál gróf elnök köszönetet mondott a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarának és a Debreceni Gazdasági Egyesületnek a debreceni nagygyűlés mind a sikeresebb megrendezése érdekében kifejtett munkájáért, a vármegye elispájának pedig a gyűlésterem rendelkezésre bocsátásáért. Bejelentette, hogy a Pestmegyei Gazdasági Egyesület táviratban üdvözölte a mai nagygyűlést. Megállapította, hogy az előterjesztett határozati javaslatot a nagygyűlés egyhangúan elfogadta, aminek alapján az OMGE és DOE együttesen teszik meg ennek értelmében a pénzügyminiszterrel a sürgős előterjesztéseiket.

Mezőgazdasági, háziipari, kulturális és népművészeti kiállítás Kalocsán.

Nagy ünnepe volt Kalocsának, a kalocsai és környékbeli járásoknak október 11-én és 12-én. Ezen a két napon zajlott le Pest vármegye és a Pestmegyei Gazdasági Egyesület által rendezett mezőgazdasági és kulturális kiállítás. A kiállítás iránt az egész vármegyében olyan nagy volt az érdeklődés, hogy a rendelkezésre álló helyek szűknek bizonyultak, s csak a környékbeli járások gazdái által bejelentett anyagot tudták elhelyezni. A kiállítás két részre tagozódott. Az egyik a mezőgazdaságot, a másik pedig az ipari és kulturális részt ölelte fel. A kalocsai nagy vásártér tömve volt a bemutatásra felhozott állatokkal, míg a kiállításnak háziipari, kulturális, népművészeti része igen jó elhelyezést kapott a nemrégiben elkészült, de még rendeltetésének át nem adott hatalmas kórházépületben. A kiállítás látványait különféle lovasversenyek egészítették ki szép sikerrel. Mindkét kiállítási napra nagy körültekintéssel gondoskodott a rendezőség látványokról és tanulságos szórakoztatásról.

A kiállítást ünnepélyes keretek között Zichy Gyula gróf kalocsai érsek nyitotta meg. Az új kórházépület pálmákkal díszített előcsarnokában rövid megnyitóbeszédben emlékezett meg az árvízszújtotta Kalocsa vidékének a kiállítás sikeres rendezésében megnyilvánuló nagy munkájáról. Vitéz Endre László alispán üdvözölte ezúttal a megjelenteket, kiemelve a kiállítás jelentőségét és nemzetépítő céljait, majd Farkas Géza dr. polgármester a város nevében köszöntötte a kiállítás vendégeit. A nagyszámú meghívott közönségből a következők neveit sikerült feljegyeznünk: A földművelésügyi miniszter képviselőjében megjelent Gullner Elemér m. kir. gazdasági főfelügyelő és vitéz Szuhai Ferenc meneszkari ezredes, a vallás-és közoktatásügyi miniszter képviselőjében Bresztöczy Miklós dr. miniszteri tanácsos, továbbá Teleki József gróf v. b. t. t., a Pestmegyei Gazdasági Egyesület elnöke, Nemeskéri Kiss Sándor ny. rk. követ, a Magyar Lovaregylet, az Urlovások Szövetkezete és

a Magyar Gazdák Országos Lovasegyesülete képviselőjében ott volt vitéz Teleki Mihály gróf, Czettler Jenő dr., ináresi Farkas Ferenc, Nemes János gróf, Haggyó-Kovács Gyula, Síró Ernő, Gsztelgyi Nagy László dr., balatoni Farkas János, Jalszovicsky Jenő dr., Steuer György, Endre Zsigmond dr., Flach Rejbersberg Alfréd dr., Pálházy Endre dr., Zsidánovits Béla, Jóna Sándor, Krammer János, Bócz El. k dr., Mészáros József dr., Kapossy Ödön, Hargittay Máttyás, Gyenes István dr., a vármegye vezető tisztviselőikora, a gazdasági felügyelői kar és nagyszámú gazdaközönség. Az OMGE részéről Toldy Miklós titkár vett részt a megnyitáson.

A kiállítás mezőgazdasági csoportja két részre tagozódott. A vásártéren volt az állatkiállítás, a termény-, gyümölcs-, stb. kiállítást pedig a kiállítási termekben helyezték el. A bemutatott állatok között igen népes volt a lovak csoportja. Mintegy 150 lovat hoztak a kiállításra. A loványagból megállapítható volt, hogy még nem elég kiegyenlített, de a céludatos irányítás következményeként máris szép haladás tapasztalható az elmúlt évekhez viszonyítva. Különösen a régebbi időben ezen a vidéken elég jelentős Nonius alapanyag ma már elmosódik, s inkább az angol-félvér van túlsúlyban. A fiatal csikóknaál — a meg nem felelő takarmányozás miatt — számos fejlődési hibát találunk. Sok volt a jó anyakanca. Általában a közepes minőségű meghaladó loványag került bemutatásra. A kiállító gazdák érdeklődéssel hallgatták a bírábíbizottságnak az egyes lovak hibáiról hallott kijelentéseit és nagy készsége mutattak a tanulmánygyás terén. Ez is arra mutat, hogy mielőbb szükség van itt is a szervezett tenyésztői munka megindítására és a tenyésztők összefogására.

A lovak a fias kancák, a 3 éves és anraí idősebb meddő kancák, az egy- és két éves kancacsikók s a két év alatti ménesikók csoportjában kerültek bírálásra. A fias kancák között az I. díjat Argoston János szakmári lakos 7 éves sötétpej kancája, a 3 éves és ennél idősebb meddő kancák csoportjában az I. díjat Romsics Baka Imre homekmégyi lakos 4 éves pej kancája, az egy- és két éves kancacsikók csoportjában az I. díjat Vén Mihály szakmári lakos 2 éves pej kancája, a két éves ménesikók csoportjában az I. díjat Gombkötő Miklós fajszi lakos 2 éves sötétpej ménesikója nyerte. A lódíjazáson a kalocsai érsei uradalmi anyekarcákat, kancacsikókat és ménesikókat mutatott be. E csoportok külön-külön elnyerték a Pestvármegyei Gazdasági Egyesület arany oklevelét. Tetszetős képet mutattak az érsei uradalmi kocskiban is bemutatott tenyészkancaí, ménesikói és gondozott igásfogatai.

A kisgazda-fogatversenyre a kalocsai és környéki járásból óriási számú, mintegy 45 fogatot hajtottak fel. Örverdetes az a nagy érdeklődés, amivel kisgazdáink újabban ezeket a fogatversenyeket kísérik. A kisgazdafogatok között első lett Jagica Sándor, Hille községi lakos, második Kovács János dunapataji lakos, harmadik Barbényi Lajos kecei lakos.

A kiállítás mindkét napján nagyszabású országos lovasmérkőzések voltak a kalocsai sportpályán a Lovassportegyesületek Országos Szövetségének rendezésében. Legjobb úrlovasaink, úrlovasnőknek vettek részt a versenyen. A fogatfogatok díjazásán a Hargittay Máttyás által hajtott fogat nyerte el az I. díjat, míg a második a Balásovich Ernő által, a harmadik fogat lett. A Budapesti Űgetőverseny Egyesület külön versenybemutatót rendezett. A lókiállítás és a fogatversenyek előjaira igen szép számban állottak rendelkezésre értékes tisztjelidíjak, valamint jelentős pénzdíjak, amelyek a díjnyertes gazdák körében általános meglepetést keltettek.

Népes volt a szarvasmarhák csoportja is. Nagy számban mutattak be magyar marhákat, számuk megközelítette a tarka marhákat. A két

A mezei egér

invázióját gyors sikerrel leküzdhetjük

ARVALIN

Kedvezményes árajánlatot és díjmentes mintát küld:

„AGRO”

Növényvédelmi és Mezőgazdasági R. T. Budapest, IV., Fehérhajú-utca 2. szám

évtizedek óta közismert legolcsóbb speciális mezei

egérirtó szerrel!

Lapunkra szíveskedjék okvetlenül hivatkozni díjmentes minta rendelése esetén.

ár r- s- é- á- t- ik- á- t- ke- ke- m- ik- ág- la- ok- zá- ze- cs- ató- nek- zen- az- sz- tok- by- les- el- van- XI, I- tok- zet- yar- hez- iseli- jeit- be- arra- sért- álló- neg- mely- szű- ezett- izes, sett. I főben- nére- lehet- bben- erik. ec- s- zik. járás- lany- melő- ftása- stb.)- est el- deke- t. Jó- millió- szem- n ki- lágos- tének- ek az- anyá- ételek- ermés- kezik. armés- mind- k, az- b- zések- pódzá- cerna- apad, s iránt- ívek- vó- folya- alában- száraz- elenck- gesen, telé ki-

fajtacsoporton belül külön korcsoportokban kerültek bírálásra a kiállított állatok. A bemutatott vármegyei törzsbikák értékes tanulságot nyújtottak arra, hogy milyenek kell az apaállatoknak lenniük. Tizenhatszáz közszeg kistenyészítői vezettek elő különböző korú és nemű állatokat. A magyar marhák díjazása során a növendék bikák csoportjában az I. díjat Fa Imre, az egy éven aluli úszók csoportjában az I. díjat Sréter Andor, az egy éven felüli úszók csoportjában az I. díjat Tóth Imre, a magyar bikák csoportjában az I. díjat a kalocsai érseki uradalom gazdasága, a magyar tehén csoportjában az I. díjat a kalocsai érseki uradalom hildpusztai gazdasága, a magyar-marha csoport I. díjat Tóth Imre nyerte. A magyar tarka tehén, továbbá állami akciós tehén kondíciódíjazásában az I. díjat Takács Mihálynak ítélte a bírálóbizottság. A magyar tarka marhák díjazása során a saját nevelésű egy éven aluli úszók csoportjában az I. díjat Ács Dániel, az egy éven felüli úszók csoportjában az I. díjat Szendula Károly, a tehén bikák csoportjában az I. díjat Fajsz Lajos, a növendék bikák csoportjában az I. díjat Benes Lajos nyerte. Az uradalmi magyar bikák csoportjában az I. díjat Teleki József gróf nyerte. Az uradalmi tehén csoportban az I. díjat a Magyar Tudományos Akadémia bátyai gazdasága, az uradalmi magyar tarka úszók csoportjában az I. díjat szintén a Magyar Tudományos Akadémia bátyai gazdasága nyerte el. A magyar tarka marha csoportjában az I. díjat a Dunapataji Közbirtokosság, az akciós úszók csoportjában az I. díjat ifj. Ács József kapta.

A magyar marhák csoportjában főleg uradalmi tenyészetek, míg a magyar tarka marhák legnagyobb részét kisgazdák állították ki. Az egész állományon kissé észlelhető volt az áríz okozta takarmányhiány hatása. A túlnyomórészt jó minőségű tenyészanyagban több jó egyedet lehetett felalni, főként a magyar marhák népes kiállítási csoportjában. Teleki József gróf és a Tudományos Akadémia bátyai gazdaságának bemutatott tenyészanyaga aratott általános elismerést. Az elővezetett kisgazdatehének fejlesztésükkel, jó tejelő jelleggel, edzett, nemes szervezettel tűntek ki. Különösen Dunapataj, Kecel, Géderlak, Érseksarad, Apostag és Miske közszeg kistenyészítői érdemelték dicséretet.

Sok érdeklődőt vonzott a kiállításra a kórház-épületben elhelyezett kulturális, népművészeti, kis- és háziipari csoportja. Mintegy 20 teremben helyezték el a kiállításra felhozott nagy anyagot. A kiállítást a legnagyobb gondjal, szeretettel készítették elő: minden elismerést megérdemelt ezt a nagy-szabású munkát előkészítő rendezőgárda. Vidéki kiállítások között ritkaságokba mernek az olyan arányok, amilyen a kalocsai kiállítás volt. Ezt pedig csak úgy lehetett létrehozni, hogy a rendezőség minden lehetőséget elkövetett a siker érdekében. A vármegye áldozatkészségével járt elő jó példával, vitéz Endre László alispán irányítása mellett. Pálházy Endre vármegyei jegyző és lelkes segítőitársai vették ki legjobban részüket ebből a munkából. A Pest-megyei Gazdasági Egyesület, élen Zsiványos Béla igazgatóval ugyancsak érdemes munkát végzett. Az érseki uradalom tisztikara Haragittay Mátyás jószágfelügyelővel, a népművészeti háziipari, kulturális csoport rendezési munkáját pedig a tője meg-szokott ügybuzgósággal és szeretettel segítette elő Gábor Lajos igazgató, a kalocsai népművészeti ház érdemes vezetője. A rendezőség a jól végzett munka eredményeként könyvelheti el a kalocsai kiállítás sikerét.

T. M.

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEL

Felhívás.

A gazdasági év elején felhívjuk a gazdaságok figyelmét arra, hogy akik könyvelésüket a gazdasági év elején óhajlják felfektetni, a leltárfelvételt és értékelést, különösen gazdasági-, vagy bérletátvétel esetén, most kell elvégezni.

Az OMGE erre a célra már három évtized óta tartja fenn külön üzemi és számtartási osztályát, hogy megkönnyítse a gazdáknak az ezirányú munkákat elvégzését és útbaigazítással, irányítással szolgáljon.

Birtok- vagy bérletátadás esetén készséggel küldjük ki szakértőnket a birtok és a felszerelés felbecsülése céljából.

Egyesületünk üzemi és számtartási osztálya (Budapest, IX., Köztelek-u. 8.) készséggel vállalja a gazdák érdekében a gazdasági könyvelés felfektetését, ellenőrzését, vezetését, valamint a zárómérleg elkészítését, ellenőrzését, üzemterv és költségelőirányzat elkészítését, a gazdaság állandó felügyeletét és ellenőrzését és adózási célra a könyvek és a mérleg hitelesítését.

Az OMGE üzemi és számtartási osztálya elvállalja a gazdaságok fuvarleveleinek és gyógyvényeinek felülvizsgálását és a helytelen felszámítás megállapítását.

Saját érdekében cselekszik minden gazda, ha a munkatorlódás elkerülése végett akár írásban, akár személyesen mielőbb felkeresi üzemi és számtartási osztályunkat.

Igazgató.

VEGYESEK.

Rozváczy Lajos államtitkár. A kormányzó a m. kir. közellátásügyi tárcanélküli miniszter előterjesztésére az 1917. évi XI. t.-c. 2. §-ának 2. bekezdése alapján nemes rozváczy Rozváczy Lajos szvk. hadbiztos vezérőrnagyot, az Államvédelem országos kormánybiztosát a m. kir. közellátásügyi tárcanélküli miniszternek alárendelt Országos Közellátási Hivatalhoz államtitkárrá nevezte ki.

Kinevezés. A kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium vezetésével megbízott m. kir. iparügyi miniszter Toldy Miklós m. kir. gazdasági tanácsost, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tiltkárát a Magyar Kereskedelmi Statisztikai Értékmegállapító Bizottság tagjává, a bizottságnak az 1942. év végéig terjedő működési időszakára kinevezte. Ez idő alatt a bizottság szervezeti szabályzatának alapján a kinevezett tagot a kereskedelmi tanácsosi cím illeti meg.

A gazdasági felügyelői államvizsgabizottság tagjainak kinevezése. A m. kir. földművelésügyi miniszter a m. kir. gazdasági felügyelői Államvizsgabizottság tagjává kinevezte Bórányos Károly dr. államtitkár, Czifra Andor dr. és Rök Béla dr. miniszteri osztályfőnököket eddigi működésüknek elismeréséül és tiszteletük alól felmentette és egyben Fehérvári István miniszteri osztályfőnököt, a m. kir. gazdasági felügyelői államvizsgabizottság helyettes elnökét, a mezőgazdasági közgazdasági vizsgabizottság elnökét Némethy Béla dr. miniszteri tanácsost és Hajdu István dr. miniszteri osztálytanácsost, a mezőgazdasági politika elnöki vizsgabizottság Fehérvári István miniszteri osztályfőnököt és Kristófy Aladár dr. miniszteri osztálytanácsost bizottsági taggá, míg Kristófy László m. kir. gazdasági felügyelőt az Államvizsgabizottság jegyzőjévé 1941 október 15-től 1942 december 31-ig terjedő időtartamra kinevezte.

Kinevezés a m. kir. mezőgazdasági tudományos és kísérletiügyi intézményeknél. A m. kir. földművelésügyi miniszter a m. kir. mezőgazdasági tudományos és kísérletiügyi intézmények tudományos tisztviselőinek létszámába Brecher Gyula dr. okl. köznevelési tanácsost, Jankó Béla okl. mezőgazdát, Szendrői Mária okl. köznevelési tanácsost és Cselesky Vilmos okl. végzési ideiglenes minőségű m. kir. mezőgazdasági kísérletiügyi gyakornokká nevezte ki.

Megbízás. A m. kir. földművelésügyi miniszter főjöv. évi november hó 1-ével Vázsonyi Ádám kir. műszaki tanácsost a szalmamérési m. kir. folyammérési hivatal, Károssy József kir. műszaki tanácsost a szolnoki m. kir. folyammérési hivatal, Horváth Sándor kir. főmérnököt a komáromi m. kir. folyammérési hivatal vezetésével ideiglenesen megbízta.

Halálozás. Széchenyi Boohy András tartalékos huszárhadnagy, földbirtokos, Pusztá-Kenyelen október 25-én meghalt. 27-én Pusztá-Kenyelen, a baghy-majori kegyvári kápolna csoládi sírhelyében nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

Bárczay államtitkár nyilatkozata a szőlősgazdák megsegítéséről. Bárczay János földművelésügyi államtitkár az alföldi szőlősgazdák helyzetének tanulmányozására a Duna-Tiszaközébe utazott. Kecskeméten, Izsákon, Kecelen tett tanulmányútja után Kis-kőrösön megjelent a Gazdakör nagygyűlésén. Bárczay államtitkár a felszólalásokra adott válaszában többek között kijelentette, hogy azok a szőlősgazdák, akik a gyenge termés miatt a földhitelkölcsönt most kifizetni nem tudják, halasztást kapnak a jövő év végéig. Folytatják az ártartó must- és borvásárlási akciót

és tovább folytatják az állami borpincékben tároló borokra a lombardkölcsönök. Megalakult a Tartálykocsi és Borforgalmi R.-T., amely már most 110, egyenkint 150 hektoliteres bortartálykocsit bocsáthat a termelők rendelkezésére. A jövő évi részgazdálkodás terét a legszükségesebb mértékben ki fogják elégíteni, gondoskodnak részénél az állami raffles beszerzéséről. A raffleszükségletet, amennyire lehet, korlátozni kell, s házi pótananyagokról kell gondoskodni. Hangsúlyozta az államtitkár, hogy a mezőgazdaság-fejlesztési törvényjavaslat a szőlősgazdák helyzetének javításáról is gondoskodik. Létesítenek egy 100 kat. holdas szőlőmintatelepet, továbbá az Alföldön kipusztult szőlőterületek pótlására 800 holdon szőlővessző-szaporító telepeket állítanak fel. Fontos kérdés a csemegezőlő termelésének felkarolása. Gondoskodás történik a külföldi szállításra alkalmas csemegezőlő-fajták kitenyészteséről, szőlőoltási iskolákat állítanak fel és kibővítik az állami borpincehálozatot.

A Hangya központ gyöngyösi tanulmányútja. A Hangya központ értékesítési tanácsának mintegy ötven tagja Dömötör László dr. elnök és Wünsch Ferigyes dr. alelnök-vezérigazgató vezetésével és a szövetség több igazgatójának és osztályvezető főtitkárjainak kíséretében október 25-én megtekintette a Hangya besenyőtelki korszerű szárítótelepet. Ez a telep eredeti rendeltetése szerint kamillavirág szárítására készült, minthogy Besenyőtelki közszeg a hevesmegyei kamillatermő vidéknek a központja. A kamilla szárítása azonban csak idényszerűen foglalkoztatja a meglévő berendezést s ezért a szövetség annak gazdaságos kihasználása céljából a kamillaszáritási idény befejezése után különféle zöldszékeket és főzelékeket is szárít a telepen, amelyeket egyelőre a környéken vásárol össze, de a jövő évtől kezdődően terve vette az ilyen szárításra alkalmas zöldszé- és főzelékeknek termelési szerződés útján nagyobb mennyiségben való biztosítását. A szemle alkalmával éppen burgonyaszárítás folyt és a vendégek a szárítási eljárás megtekintése után megízltek a szárított burgonyaszékekből a helyszínen készült rakott-burgonyát, amelynek íze semmiben sem különbözött a friss burgonyától. Ezután a társaság Gyöngyösre ment, ahol a Hangya központ szövetkezeti szüretelő-telepét, borpincéjét és gyümölcs-szeszfőzdéjét szemlélte meg ugyancsak üzem közben, ugyanis javában folyt a frissen szüretelt szőlők a telepre való behordása és a must sajtólása, valamint a törkölytaposás. Itt Zsigmond Ferenc cégvezető ismertette azt a hasznos gazdasági és szociális munkát, amelyet a Hangya a szövetkezeti börtékesítés útján végez. Az érdekes és tanulságos bemutatón a földművelésügyi minisztériumot vitéz Antalffy Sándor és Hozay Árpád dr. min. tanácsosok, az OMGE-t Mutschenbacher Emil dr. ügyvezető-igazgató, a mezőgazdasági kamarákat Sztrácsik Andor dr. és Wuchetich György igazgatók képviselték, akiket kívül a Hangya Szövetkezeti Központ értékesítési tanácsának számos érdeklődő tagja is részt vett a tanulmányúton.

A „Darányi Ignác” Agrártudományos Társaság Széchenyi-émlékgyűlése. A „Darányi Ignác” Agrártudományos Társaság Széchenyi-émlékgyűlést rendezett. Czeller Jenő titkos tanácsos elnöki megnyitójában kifejtette, hogy Széchenyi István felismerte a modern agrárpolitika jelentőségét, tudta, hogy annak mélyen bele kell gyökereznie a tudományba. Mint ahogy Széchenyi agrárpolitikájának, úgy a mai agrárpolitikának is a hitel az alapja, s ezért a hitelkérdést igyekezett megoldani, de emellett az agrártermékek ipari feldolgozásával jobb elhelyezést is akart biztosítani az agrártermékeknek. Az elnöki megnyitó után Gesztelyi-Nagy László gazdasági tanácsos, országgyűlési képviselő Széchenyi agrárpolitikájáról beszélt. Széchenyi István működésének nagy része azon a síkon mozgott, amelyen az agrártudományos társaság is dolgozik; Széchenyi István talán a legtöbbet éppen agrárérdekekért tett. Igazságait ma is érdemes megfigyelni, mert példát mutatnak, miként kell közgazdasági politikát folytatni. Gazdasági programja nem volt egyszemélyes. Tervei között szerepelt az ipar és a kereskedelem fejlesztése is. A földművelést tartotta a legjövődélmezőbb foglalkozásnak, s ezért a termőterületek kiszélesítését szorgalmazta. Ellenezte mindig a földnek idegen kezébe jutását, a jobbágyságot akarta földhöz juttatni. Állandóan hangoztatta, hogy tanulunk kell, a földet meg kell ismerni. Sürgette a gazdaságokban a számtartás bevezetését és a gazdaságok megbecsülését.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM

TELEFON: 111-310, 112-914

Sürgőny cím: MEGALER, BUDAPEST

Foglalkozik

Mindennemű tenyész- és haszonállat vételével és eladásával, beállítási anyag szállításával és beszerzésével, hitelesítési hitelek nyújtásával.

Gazdatársadalmi intézmény.

Mindennemű állatkitvőt legelőnyösebben lebonyolítunk. Meghívásra a szakértőnket a helyszínre küldjük.

ÁLLATSZÁLLITMÁNYOK CIMZENDŐK:

BUDAPESTRE: szávasmarha, borjú, és juhoknál: Budapest - Ferenováros - Marhavásártér Sertéscknél:

Budapest - Ferenováros - Sertésvásártér

Széchenyi István is azt hirdette, hogy a föld az az alap, amelyre az egységes állam felépülhet. — Széchenyi vízügyi politikáját Trummer Árpád miniszteri tanácsos méltatta. Széchenyi István kora előtt — mondta — nálunk vízügyi politikával nem foglalkoztak, Széchenyi volt az, aki a vízügyi kérdéseket is mindig nemzeti szempontból ítélte meg. Működése ezen a téren a dunai és tiszai hajózásra, a Tisza és Alduna szabályozására, valamint a Duna- és Tisza-csatorna megépítésére terjedt ki. Széchenyi István szemel előtt a Tiszavölgy gazdasági talpraállítása lebegett, amikor megterve az első lépéseket a megoldandó feladatok felé. Terveit nem mind oldotta meg az utókor. Újabb katasztrófának kellett jönni, hogy rájövünk megint a vízrendezés szükségességére. Ma kormányzatunkat kívánjuk megvalósítani Széchenyi István terveit, s akkor leszünk hozzá méltóak, ha ezt minél tökéletesebben oldjuk meg.

Új középfokú gazdasági iskola nyílik meg Újvidéken. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter középfokú gazdasági tanintézetet létesít Újvidéken. A város által erre a célra felelősséget 120 kat. föld kiterjedésű területen jövőre épül meg az új középfokú gazdasági iskola. A város kívánságára azonban ideiglenes iskolaépületben néhány héten belül megnyílik az első évfolyam. Az iskolába négy középfokú végzettségű növendékek vehetők fel. A felvételi kérvényhez mellékelni kell: születési anyakönyvi kivonatot, bizonyítványt a négy középfokú elvégzéséről, tisztiorvosi bizonyítványt, helyhatósági bizonyítványt a szülők vagyoni helyzetéről. A felvételi kérvények a következő címre küldendők: M. kir. Középfokú Gazdasági Tanintézet igazgatósága, Újvidék, postafiók 99. Az iskola elvégzése felsőbb mezőgazdasági tanulmányok folytatására is képesít. A most megnyíló új gazdasági középfokú iskola mezőgazdasági szakoktatásunk újabb erőssége lesz és alkalmat ad a Délvidék gazdajúságának a korszerű gazdálkodás ismereteinek elsajátítására.

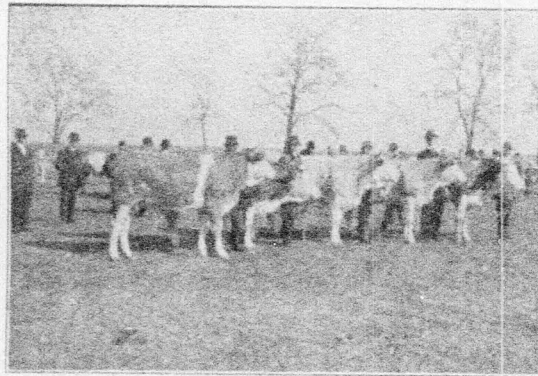
Szőlőmunkásképző iskola Sátoralfajhelyen. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter Sátoralfajhelyen szőlőmunkásképző iskolát állított fel. Az iskola célja olyan szőlő- és pincemunkások kiképzése, akik mint szakmunkások, előmunkások, munkavezetők, esetleg kisebb szőlőgazdaságokban, borpincészetekben mint önálló kezelők lesznek alkalmazhatók. A képzés tartama 9 hónap. A tanév március 1-én kezdődik és november 30-án végződik. A tanítás ingyenes. A felvételeire vonatkozó pályázati hirdetés novemberben jelenik meg.

A gyümölcstermesztés megszervezése Erdélyben. Erdélyben — mint ismeretes — a legkitünőbb minőségű télialma és szilva terem. A két évtizedes idegen uralom azonban ezen a területen is súlyos nyomokat hagyott maga után. A megérett gyümölcsösök majdnem kivétel nélkül fertőzöttek a különböző betegségekkel. A trianoni Magyarországon a külföldről drága pénzen behozott télialma arra kényszerítette a gazdákat, hogy még olyan helyeken is kísérletezzenek télialmatermesztéssel, ahol az adottságok nem mindenben feleltek meg a követelményeknek. Kelet-Magyarország és Észak-Erdély visszatérésével azonban új helyzet állott elő. Korponay Kornél felsőházi tag, az EMGE Gyümölcstermesztési Szakosztályának elnöke most részletes helyzetjelentést készített, amely a földművelésügyi kormányzat teljes segítségére és messzemenő figyelmével találkozott. Ennek nyomán tartotta meg a múlt év őszén az EMGE kolozsvári székházában az Országos Pomológiai Bizottság első erdélyi gyűlését. Most a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége foglalkozik a kérdéssel. Megállapította a jelenlegi gyümölcsfa és faiskola állományt és felkérte az Országos Pomológiai Bizottságot, hogy az erdélyi gyümölcstermelők beszerzésével mielőbb állapítsa meg a gyümölcstermesztési körzeteket, vagyis azt, hogy bizonyos területeken milyen gyümölcset és fajtát javasol termeszteni. A körzeti beosztás képezi azután alapját a gyümölcsfaiskolák működésének, valamint a további gyümölcstelepítéseknek. Az Országos Pomológiai Bizottság a múlt héten a földművelésügyi minisztérium kirendeltségének kolozsvári székházában gyümölcstermesztési értekezletet tartott, amelyen Mohácsy Mátás kertészeti akadémiai igazgató, az Országos Pomológiai Bizottság alelnöke ismertette a megoldásra váró feladatokat.

A szentlőrinci m. kir. téli gazdasági iskola jubileuma. A szentlőrinci M. Kir. Horthy Miklós Téli Gazdasági Iskola október 19-én ünnepelte fennállásának 10. évfordulóját. A jubileumi ünnepségen a földművelésügyi miniszter képviselőjében Puskás Elemér szentlőrinci főszolgabíró, mint miniszteri vizsgabiztos nyitotta meg az ünnepélyt az intézet nagyszabású ünnepi nagyszámú közönség előtt. A Hiszekegy elnéklése után Várhegyi József, az iskola igazgatója számolt be a tízéves múltjáról. 1208 növendék szerzett az iskola falai között tíz év alatt gazdasági szaktudást és 483 aranykalászos gazda került ki a gazdasági életbe. Az intézet katonas fegyverben nevei növendékeit, a téli hónapokban az iskolában, nyáron pedig saját gazdaságaikban tanítja meg őket az okszerű gazdálkodásra. Az önállóságra való nevelés és a nyilvános szereplésre való szoktatás szolgálatában gazdák körében működik az iskola keretében, amely ünnepi évzáró gyűlést tartott

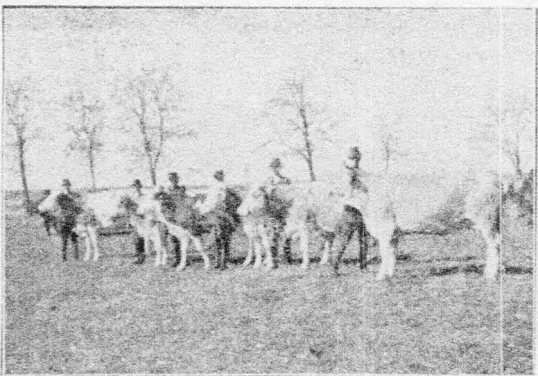
a jubileum alkalmából. Tóth Jenő ifjúsági elnök megnyitóbeszéde után értékes önálló gazdasági szakelőadások és lelkes alkalmoszerű szavatok hangzottak el bizonyítvánnyal annak a munkának, amely a gazdák körében egész éven át folyt. A tízéves jubileum alkalmából mélyszégyen hódolattal köszöntötte az iskola Magyarország Kormányzóját, az ország első gazdáját, akinek nevét az intézet viseli. Az ünnepségen az Eszterházy hercegi uradalom Páricsky Zoltán hercegi főintézője, a vármegyei gazdasági felügyelője Szabó Aladár m. kir. gazdasági felügyelő, a tankerületi királyi főigazgató Paraszka Gábor tanácsos, az ország első gazdáját, a szentlőrinci járás jegyzője karát pedig Faludy Jenő körjegyző képviselte. A jubileumon a vidék polgársága nagy számban volt képviselve. Az aranykalászos gazdaavatást termelési versenykiállítás egészítette ki. 51 gazdajfű mutatta be egész évi termelése eredményét. Kiállításra került a szántóföldi, kertészeti, gyümölcstermesztési és szőlészeti termelésnek mindenféle gyümölcse olyan izézés rendezésben, amely a szakembereknek és a látogató közönségnek teljes elismerését nyerte meg. Páricsky Zoltán hercegi főintéző elnöke alatt a tanári testületből alakított bíráló bizottság az első díjat Tóth Jenő eszterházi aranykalászos gazdának, a második díjat Kis Tóth Zoltán szentlőrinci aranykalászos gazdának ítélte oda.

Szarvasmarhadíjazás Feleden. A Bars-Gömör-Kis-hontvármegyei Állattenyésztő Egyesület a népies állattenyésztés fejlesztése érdekében október 19-én, vasárnap rendezte Feleden szarvasmarhadíjazását és ezzel kapcsolatos tenyésztéstudományi díjazását. A díjazásra a környékbeli gazdák nagyszámú és jó minőségű tehent és üszőt hajtottak fel, azok közül a földművelés-

237. sz. kép. A feledi szarvasmarhadíjazáson díjat nyert kistenyésztők sajáttenyésztésű tehenei, balról jobbra a díjazás sorrendjében.

ügyi minisztérium által Somogy vármegyéből hozott és a Feled, valamint Rimaszombat környéki kistenyésztők között kiosztott üszöket és teheneket is bemutatották. A sajáttenyésztésű szarvasmarhaanyag minősége általában jó volt, kimagaslottak azonban a dunántúli üszök és teheneik korrekciós tesztjeikkel, jó csoportzatukkal, valamint messzeget eláruló külükkel. A bemutatott saját nevelésű teheneik csoportjában az I. díjat Balog János geszteteli tenyésztő „Kedence” nevű tehene nyerte, míg a földművelésügyi minisztérium akciós tehenei közül Serfőz István rimasimonyi tenyésztő „Mici 158” telivér szimmentáli tehene, Csobó Gyula rimapálfi tenyésztő „Lusta 109” telivér szimmentáli tehene és Bódi István rima-

238. sz. kép. A földművelésügyi minisztérium akciójának során kiosztott teheneik csoportja a feledi szarvasmarhadíjazáson, jobbról balra a díjazás sorrendjében.

pálfi tenyésztő két éves magyartartak üszője nyerték az első gondozási díjakat. A díjazáson megjelentek Horváth Árpád alispán, Fodor Jenő felsőházi tag, állattenyésztő egyesületi elnök, Hámos László dr., Hisnyay-Henszler Béla dr. és Farkas László földbirtokosok, a földművelésügyi minisztérium részéről Novák Dezső m. kir. gazdasági felügyelő, a Szarvasmarhatenyésztő Szervezetek Országos Szövetsége részéről vitéz Sárány Géza igazgató, az OMGE és az OTB részéről Szent-Gály F. Géza dr. s.-titkár, az Országos Mezőgazdasági Kamara részéről Morvay Endre fogalmazó, továbbá Halász Sándor vármegyei m. kir. gazdasági felügyelő, Valkovics Gábor járási gazdasági

felügyelő, Piltz Iván szövetségi igazgató, Kolozs Jenő gazdasági egyesületi igazgató, Presis Pál, Fodor István és Jób Alpár gazdasági felügyelők, Eppel János egyesületi titkár, Izsó Zoltán dr. és Martin Ödön dr. állatorvosok. A díjazás sikeres megrendezése érdekében Fodor Jenő, az állattenyésztő egyesület elnöke érdemes munkát végzett. Örömmel lehetett megállapítani a gömöri gazdák nagy érdeklődését, amellyel a díjazás, valamint a tenyésztési kérdések iránt viseltettek. A földművelésügyi minisztérium által kiosztott értékes tenyészanyag remény nyújt arra, hogy a szarvasmarhatenyésztés további fejlődése a vidéken már a közeljövőben várható.

A Kertészeti Akadémia felhívása a gyümölcstermesztőkhez. A M. Kir. Kertészeti Akadémia már éveket ezelőtt tervbevette és évek óta végzi a természeti gyümölcsfajtáink kémiai vizsgálatát. A vizsgálat kiterjed a gyümölcs vitamin-, cukor-, sav- és szárazanyagtartalmának megállapítására. E vizsgálatok azonban csak az esetben jelentenek értéket, ha a vizsgálatokat minél nagyobb számban tudják végrehajtani. Egy-egy gyümölcsfajta vizsgálatát ugyanis több éven keresztül kell végezni az eltérő évszakok miatt, mert csak így jut annak értéke megnyugtató módon kifejezésre. Egy-egy fajta értéke változik azonban nemcsak évszaktól függően, hanem termővidékek és talajok szerint is. Éppen ezért szükséges, hogy egy és ugyanaz a gyümölcsfajta az ország minden több helyéről kerüljön megvizsgálásra. A fajta vizsgálatokat az összes gyümölcsnemekkel és azok minden egyes fajtájával egyaránt végezzük. Célja a vizsgálatoknak, hogy a magyar gyümölcs belső értéke összehasonlítható legyen a külföldön termesztett gyümölcs-nemekkel és fajtákkal és egyben megállapítható legyen országunkban, hogy az egyes gyümölcsnemek és fajták mely vidékeken, milyen talajokon és milyen évszakokban adják a legjobb minőséget. Felkeri az akadémia ennek érdekében az ország gyümölcstermesztőit, intézményeit, hogy az intézet a vizsgálatok végrehajtásában támogassák elsősorban azzal, hogy a vizsgálatok céljaira minél nagyobb számban gyümölcsmintát bocsátanak rendelkezésre. A vizsgálatok elvégzéséhez fajtánként legalább 5 kg gyümölcsre van szükség. A Kertészeti Akadémia (Budapest, XI., Nagyboldogasszony útja 45.) tekintettel a vizsgálatok rendkívül nagy fontosságára és arra a nagy nemzetgazdasági érdekre, amely a vizsgálatokkal a magyar gyümölcstermesztés fejlesztéséhez és értékesítéséhez fűződik, a beküldött gyümölcs árát megtéríti és viseli a gyümölcs postai, vagy vasúti szállítási költségeit. Ezenkívül a vizsgálat eredményét a gyümölcs beküldőjével közölni fogja. A beküldőket esélyes arra kéri, hogy a vizsgálatra átengedett gyümölcset — tekintettel a vizsgálatok nagy jelentőségére — mersékeit árát számítsanak, hogy a rendelkezésre álló költségek közül minél több gyümölcsminta legyen megvizsgálható.

Néhány adat a kárpáti államok mezőgazdasági helyzetéről. A római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet jelentése szerint Szlovákiában a szokatlanul hosszú tél miatt a kenyérgabonák fejlődése nem volt rendes, a növényzet későn érett be és az aratás is megkéstett. A búzatermés valamelyest jobb a tavalyinál, ami főként a vetésterület növelésének köszönhető. Ellenben a rozstermés a vetésterület némi növelésének ellenére kisebb a tavalyinál. A tavaszi árpa, amelyet meglehetősen kisebb területen termesztettek, a leggyengébben sikerült. A zabstermés mennyiségét még nem ismerik. A kukoricatermést az előző évekénél kisebbre becsülik. A bortermés a tavalyinál jobbnak ígérkezik. Romániában szeptember első felében a száraz időjárás hátráltatta az őszi vetés elvégzését. A kormányzati erőtlen propagandát fejtenek ki a termelő gazdák körében a termelési eljárások megújítása érdekében (mélyszántás, vetőmag szelektálása stb.). Szeptember derekán a kukorica még valamelyest el volt maradván a fejlődésben, de csak a dombos vidékeken, míg a síkságokon csaknem teljesen beérett. Jó termésre van kilátás. A cukorrépa-termést 9-9 millió métermázsára becsülik az 1940. évi 5-2 millióval szemben. A szőlőtermés kilátásai szeptember elején kielégítőek voltak. A len- és kendertermés az átlagos termés alatt maradt. A fonalasnövények területének növelése tervbe van véve. A gyapottermelésnek az időjárás nem kedvezett. Bulgáriában a rézgalic hiányának ellenére a szőlőkben csak csekély kártételek fordultak elő és a szüreti kilátások kedvezők, a termés a tavalyinál bőségesebbnek és jobbnak ígérkezik. A lentermés teljesen kielégítő. A gyapot termelési kilátásai jók. A dohánytermés mind mennyiségi, mind minőségi szempontból biztatónak mutatkozik, az augusztus második felében bekövetkezett esőzések láváltartották a „trepsa” nevű betegség elhárapódzását. A szénatermés kielégítő, úgyszintén a lucerna-termés is, búkköny is van elég. A juhtejtermelés apad, de mennyisége még kielégítő. A sertésenyésztés iránt a falusi és a városi népesség körében egyaránt növekvő érdeklődés mutatkozik. A tojástermés a nyár folyamán kielégítő volt. A méhészet helyzete általában kielégítő, de egyes vidékeken, amelyek vagy a szárazságot, vagy túlsó esőzéseket szenvedtek, kénytelenek voltak az ősz beálltával a méheket mesterségesen, cukorral táplálni. A rajzás augusztus közepéig ki-

elégítő volt, a kitermelt méz azonban, bár minőségileg jó, de mennyiségileg elégtelen.

Külföldi tej- és vajpiaci szemle. Amint a *Marktbericht des Reichsnährstandes* jelenti, Svájcban a tej termelők árát 2 rappennel 26 rappenre (kb. 40 fillér) emelték fel. Különleges vagy eddig nem gyártott sajtféleséget az üzem csak a Termelők Szövetségének engedélyével állíthat elő. Elrendelték, hogy a főlőzött tejet elsősorban közfogyasztás céljaira kell felhasználni. Franciaországban a piaci helyzet változatlan. Dániában az előrehajadott idény ellenére a termelés alig csökkent. Hollandiában a tej- és vajtermelés idényszerteen tovább esik. Romániában a német-román gazdasági terv alapján 60 korszerű főlőzést állítanak fel. Mint a Deutsche Molkeerei Zeitung jelenti, Romániában megalapították a német Szövetkezetek Szövetségét, amelyhez 481 szövetkezet tartozik. Ezek a szövetkezetek több mint 50%-kal voltak érdekeltve a sertéskivitelben és majdnem kizárólagos vajtermelői az országnak. Ezeknek a szövetkezeteknek gazdasági erejét fokozni kívánják. (T. Z.)

Aranykalászos gazdaavatók. A berettyóújfalui m. kir. téli gazdasági iskola és mezőgazdasági szaktanácsadó állomás október 26-án tartotta tizennegyedik tanévét bezáró aranykalászos gazdaavató ünnepét. Az ünnepség iránt igen nagy érdeklődés nyilvánult meg. A miniszteri biztosi tisztelet Teleké Béla gróf, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet ügyvezető-alelnöke töltötte be. Czecze László m. kir. gazdasági tanár, igazgató a tanév lefolyásáról nagy érdeklődéssel kísért beszámolót tartott. Ezt az iskola ifjúsági gazdakörének díszközgyűlése követte, ahol Tóth Lajos és Vinkler Ferenc tanúk mondottak nagy tetszést arató szakelőadásokat. Tarsoly Balázs a kör működéséről tett jelentést, Szakadát László és Pénzes Imre pedig szavattalokkal szerepeltek. Az ifjúsági elnök, vitéz Szabó Győző nagyhatású záróbeszédet mondott. Teleké Béla gróf miniszteri biztosi avató beszédét nagy érdeklődéssel hallgatta a vármegye minden részéről egybegyűlt gazdahaláltság. Az ünnepségen 28 végzett gazdajfut avított aranykalászos gazdája. Az avatást a termelési versenykiállítás megnyitása követte. Az első díjat Faluska Ferenc, biharmagybajomi aranykalászos gazda nyerte. — A párkányi m. kir. téli gazdasági iskola október 12-én avatta fel első aranykalászos gazdáit. Miniszteri biztosi tisztelet Diószeghy Ottó báró, az Országos Mezőgazdasági Kamara helyettes igazgatója elnökölt. A megjelent számos vendég tanújelét adta annak, hogy Párkány és környéke szívéhez zárta ezt az iskolát. Bartossik Béla igazgató iskolai jelentése után a gazdaköri gyűlés sikeresen zárta az ünnepséget, amelyet szavattalok és előadások tettek színessé, élvezetessé és kifejezésre juttatták az iskolában élő kiváló szellemet. Nagy érdeklődéssel hallgatta a tanulók termelési versenyét, amelyet érdektelen bizottság bírált felül. A termelési verseny eredménye: 1. Boross József, 2. Juhász Ferenc, 3. Duka Ferenc.

Mezőgazdasági állás- és munkaközvetítés. A M. Kir. Országos Munkaközvetítő Hivatal nyilvántartása szerint a következők keresek elhelyezkedést: Inanics Lajos (Ura Balint-major, u. p. Csengerújfalun, Szatmár vm.), 50 éves, nős, gyermekek, kissebeni m. kir. gazdasági iskolai végzettséggel, nagy gyakorlati és szakértelemmel gazdasági ispánként, felügyelőként, gazdaságvezetőként jelentkezik. Hegyi István (Erd, Damjanich-u. 19, Fejér vm.) mint erdőőr vagy mezőőr elhelyezkedne. Járta a szőlőkezelésben is. Kovács József (Kiskunlacháza, Dunapart), 40 éves, róm. kath. vallású, nős, 8 gyermekek, volt gazdasági cseléd tehenészek, kocsiak vagy pásztornak alkalmazható. Van egy 15 éves szintén elszegődhető fia is. A hajdúvármegyei gazdasági felügyelőség (Debrecen) jelentése szerint gazdasági cselédnek jelentkezett egy 40 éves, 7 gyermekes családapa, aki feleségével együtt elszegődne és egy 29 éves, nőlen erdélyi menekült, valamint egy 28 éves erdélyi menekült, nős, aki feleségével együtt elszegődne, cím: Gazdasági felügyelőség, Debrecen. Kuczik László (Rakasz 557. sz.) munkásgazda 50 munkással terménybetakarítási munkálatokra 1—2 hónapra, vagy esetleg egész tére elszegődne. Góllán István (Füz, Nyitra-Pozsony vm., érsekújvári járás) szijgyártó, 50 éves, róm. kath. vallású, uradalomba vagy gazdaságba elhelyezkedne. Dénes Zoltán (Göböllő, Güzell-u. 9. sz.) gazdaságban gyakornoki állást keres. Nevezett a jászberényi m. kir. gazdasági szakiskolát díszletes eredménnyel végezte, egy hónapig volt tehenészetben alkalmazva. *Gazdasági cselédet keres:* Rebó Gyula ref. lelkész (Tiszavid, Bereg vm.) bentkosztos cselédet keres; fizetés gyanánt a teljes ellátáson kívül a téli hónapokra 35—40 pengőt, a nyári hónapokra pedig 50—60 pengőt adna. Lehetőleg 20 éven aluli, nőlen, megbízható embert keres, aki a lovakhoz, sertésekhez, szarvasmarhákhoz is ért. Nyitrai-vánki Vitéz János (Kassa, Imháza-u. 26.) családos gazdasági cselédet keres.

A lovasárló bizottság utiterve. A Loértékesítő Szövetkezet közlése szerint a német szarvasmarha-átvevő bizottság november 11-én 9 órakor Tamási, 2 órakor Mezőkomárom, 12-én 9 órakor Enying, 2 órakor Székestehérvár, 13-án 9 órakor Cegléd, 2 órakor Kistelek, 14-én 9 órakor Szentés, 2 órakor Kunszentmárton, 15-én 9 órakor Tiszaföldvár, 2 órakor Szarvas, 16-án 9 órakor Békés, 2 órakor Gyula, 17-én 9 órakor Békéscsaba, 2 órakor Oroshaza, 18-án 9 órakor Hódmezővásárhely, 19 órakor Kiskunfélegyháza vásárterein tart vásárt.

NYILTTÉR.

(E rovatban foglalkoztatók nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

CUKORRÉPÁT

vásárol „NATURA“ R.-T. Budapest, V., gr. Vigyázó Ferenc-u. 8. Telefon: 113-916

Konkoly Thege Sándor
OMGE főtítkárnak
„Németországi állattenyésztési tapasztalatok“
című a „Köztelek“ lapban közölt tanulmánya füzet alakjában megjelent.
Megrendelhető: a „Pátria“ könyvkereskedésben. Ár: 1—P

OK
Légengörgő lovaskocsin
ÚJÍTÁS!
a gumihány idejére lenyelhető vastagru kerekek!
Gyűjtő: **ORENSTEIN ÉS KOPPEL**
MAGYAR RESZVÉNY-TÁRSASÁG
Budapest, V. Vilmányi-utca 31.

TÖZSDE ÉS KERESKEDELEM.

A gabonapiac helyzete.

Az árutőzsde kenyérgabonapiacján október utolsó hetében is csak különféle terményekben volt forgalom. A gabonapiac felajánlása országos viszonylatban is jelentősen megnövekedett, miután — az ismeri kormányrendelet értelmében — a legfontosabb kulcsosok átvételi árái november elseje után 10 százalékkal csökkentek. Egyéb terményekben a forgalom mérséklődésének oka az volt, hogy elsősorban az idény vége felé a vevők emelkedik és így emiatt rendszerint a hónap végén minimálisra esők a kínálat. (Az októberi és a novemberi árkülönbséget szemléltető ismertetést valamennyi terményekről a múlt heti számunkban már részletesen közöltük.) Az őszi mezőgazdasági munkálatok is befejezésükhez közelednek, bár sok helyütt az esős időjárás késlelteti az eredményes tevékenységet.

A *terümpiac* egyik legfontosabb cikke volt a hótlen a éirokmal. Az idei termésbetakarítás már mind-nyitt befejeződött és az árukínálat megélénkülésével erőteljes forgalomra számíthatnak. Az idei termésre vonatkozó pontos számadatok még nem állnak rendelkezésre, de az eddig beérkezett jelentések szerint jó közepes az eredmény. Az elsősorban Békés, Csanád, Csongrád vármegyeikben termelt áru minősége kifejező, úgyhogy az átvételekkel kapcsolatban előreláthatóan nem lesz kifogas. Már az első napokban igen nagy mennyiség kelt el és a rendkívül élénk kereslet folytán minden mennyiségre akad vevő. Elsősorban ipari célokra keresik a jó minőségű tetteket, azonkívül takarmányozásra is alkalmas a gyengébb áru. A tiszavidéki országrészekben kívül is megfelelő minőségű és mennyiségű éirokmal termelt, holott a múlt esztendőben alig jött számításba az a tétel, amelyet a fő éirokmaltermelő vidéken kívül termeltek, illetve hoztak piacra. A köles termelői kínálat országszerte megindult. Az idén elsősorban kizárólag a „Hombár“ bizományosok útján értékesíthető ez a termény. Sajnos a terméseredmény tekintetében nem váltak valóra az egy-két hónappal ezelőtti remények, mert különösen a vöröszínű köles termése jóval alatta maradt a tavalyi eredménynek. A rendkívüli időjárás, továbbá a vízkárok sok helyütt komoly kiesést idéztek elő. Egyébként is későn ért be az idén a köles a Duna-Tiszaközén és a Tiszántúlon is. Vegyes színűből ugyancsak mérsékelt meg a kínálat, míg fehér áru egyáltalán nem került a piacra. Keserű csillagfűrből folyamatosan jelentkezik kínálat a Nyírségből és a szokványminőségű árut a hivatalosan megállapított egységárban értékesítik.

A *hüvelyespiac*on október második felében a kínálat, illetve a forgalom élénkült volt. Az érdeklődés elsősorban gombólyú és lapos fehérbab iránt változatlanul élénk, úgyhogy minden tétel azonnal elhelyezhető. A termelői áru-felajánlás elsősorban a Dunántúlról és a dunai állomásokról történt, de e héten a Kisalföld vidékéről is komoly mennyiségekben kínáltak fehér babot. Fűribabokból már lényegesen kisebb a kínálat, itt a termés, illetve a felesleg lényegesen kevesebb, mint ahogy várták. Elsősorban a főváros és a nagyobb vidéki központok fogyasztásának fedezésére keresik a jó minőségűeket. Aránylag mérsékelt a kínálat mindkét fajta borsóból is. Leneseben hasonló a helyzet; a katasztróvidéki, úgyszintén a borsódi származású áru mennyiségileg az idén gyengén sikerült. A háromszéki leneséből az első

minták már megérkeztek, a lenese igen szép, nagyszemű, zsiszikmentes, csak a termés itt is kisebb lesz, mint tavaly volt.

Németországi gabonapiac. Jelentős érkezett Bukarestből a román terményüzlet alakulásáról. Egész Romániában rendkívül erős drágasági folyamat indult meg. A kormány kísérletet tett ugyan az árak gyors és féktelen emelkedésének rögzített árszintjeire való megállítására, azonban, hogy ez a kísérlet sikerül-e, az erősen kétséges. A fő baj az, hogy Romániában a legtöbb gabonatermés és olajmag átvételét már régebben megállapították. Ezek a hatósági árak sem akadályozták azonban meg, hogy a drágulás ezeknél a terményeknél is bekövetkezzék. A hivatalosan megállapított és a valódi forgalmi árak között ugyanis jelentékeny a különbség. Nyilvánosan ugyan a hatósági árakon folyik a vásárlás, de ezekhez az árakhoz különböző „járulékokat“ számítanak fel. A kivétel általában tilos és egyes szállítmányok csak különleges kormányengedéllyel hagyhatják el az ország határát. Németország lépett fel vevőként az utóbbi hetekben különböző román terményekre. Buzából Romániának jelentékeny a feleslege. Ennek az árat a termelők részére 10,000 kg-kiant 110,000 leiben állapították meg. A valóságos piaci ár azonban ennél az összegnél közel 40 százalékkal magasabb. A németországi gabonakivitelrel kapcsolatban olyan rendelkezést várnak az érdekeltek, hogy ha az exportot magasabb egységárak mellett engedélyezik is, azonban a kiszállított gabona mennyiségének megfelelő gabonát kötelesek az exportőrök a hatóságilag megállapított egységárban a belföldi fogyasztás rendelkezésére bocsátani. Árpokivitelről az idén Romániában egyáltalán nem lehet szó. A sörjárok megközelítően sem tudják fedezni szükségüket, úgyhogy a gyártásához nagyrészt takarmányárral fognak használni. A rozs és zabkészlet az aránylag csekély készlet folytán ugyancsak belföldi célokra szolgálhat. Az egyéb termények közül a borsó árat hatóságilag nem állapították meg. Ez természetesen rendkívüli áremelkedésre vezetett. Borsóból, amelyet Romániában aránylag keveset fogyasztanak, jelentékeny a felesleg. Jelentősen régi kőlések alapján Románia Svájcba szállít borsót. A borsótermés a hadsereg számára van felolvasva, abból kivétel nem lesz. Leneseben magas árak mellett csekély a forgalom. A takarmánycikket ugyancsak magas árakon keresik. Kukoricából régi készlet már nincs, az új termés azonban jelentős felesleget ígér. Az új kukorica rendkívül nedves és csak mesterséges szárítás után kerülhet kivételre. A már szállítható mennyiség igen kevés, éppen ezért magas az ára. Hivatalosan a kukorica árat nem állapították meg. — A *terümpiac*on október havában, Chicagóban a búza a hó közepén 111, a hó végén 119 cent volt, Winnipeg irányzata már nyugodtabb és egyenletesebb. A *németországi kukoricapiac* is pang. Szakszavajelentések csak Észak-Amerikából érkeznek. Az 1941-es kukorica-termés előreláthatóan néhány százalékkal jobb lesz, mint az elmúlt évi jó termés volt. A minőség is jónak ígérkezik, az elhelyezkedés nem okoz gondot. Észak-Amerika ugyanis csak akkor exportált a múltban is kukoricát, amikor egészen különlegesen bőseges termés volt, mint például 1937—1938-ban. Más években azonban inkább külföldi kukoricára szorult, éppen ezért a kukoricapiac nyugodt. Argentínából sincsenek újabb jelentések. A kukoricapiac pang. A délafrikai kukoricáról, amelyből a múltban jelentékeny mennyiség érkezett Európába, ma semmi hí. Ezzel szemben Braziliából érkezett kevés kukorica Európába. Az európai országok közül kukoricabehozatalra szorult Svájc mellett Spanyolország és Svédország. Ez utóbbiak saját kukoricatermésével egyáltalán nincs. A dunai államokban a kukoricatermés közepes és azokból kivételre alig lehet számítani. Talán jó termés — mint említettük — csak Romániában van.

A *külföldi terményárfolyások* árjegyzései: Chicagóban a búza decemberre 114, májusra 119, júliusra 120, a kukorica 76, 82 és 84, a rozs 63, 70, 72 és a zab 48, 50 és 49 cent bushelben. A *Winnipeg* gabonapiacáról piscon a búzát októberre 72, decemberre 73 és májusra 76 centtel kötötték. *New Yorkban* a Northern Manitoba 88, a Redwinter 122, a Hardwinter búza 133, a kukorica 87, a Western rozs 80, a takarmány-árpa 72 cent. *Buenos Airesben* a búza novemberre 7-03, decemberre 7-23, a lenmag 10-93, illetve 11-23 peso. *Rosarióban* a novemberi búza 6-73, a lenmag 10-55 peso 100 kg-kiant.

A Kereskedelmi Hivatali piaci helyzetjelentése
(1941 október 27.)

Baromfi. A vidéki piacokra a baromfi-felhozatal az idénynek megfelelően emelkedik. Az összes baromfi-felhozatból a kivételre kerülő mennyiség kerül felhozatalra. A vásárlás iránt a kivételre cégek mellett a belföldön is nagy érdeklődés mutatkozik. A kialakult árak mindenütt meghaladják az Országos Baromfi Ármegállapító Bizottság által megállapított árakat. Az Országos Baromfi Ármegállapító Bizottság október 23-i ülésén az előlba termelői árat 2-66 P-ben, az előlba termelői árat pedig 2-27 P-ben állapította meg kg-kiant, október 24-től kezdődő érvénnyel. Az Országos Baromfi Ármegállapító Bizottság által előlbaromfi megállapított termelői árak a következők: csirke 2-15, tyúk 1-85, liba 2-66, kacska 2-27, pulyka 1-67, gyöngyös 1-76 P kg-kiant. A kivételre cégek és megbízottak által baromfi csak előállapotban és súlyra vásárolható, illetve vehető át.

Tojás. A vidéki piacokon a friss tojás felhozatala az idénynek megfelelően kevés. A vásárlás élénk kereslet mellett kizárólag belföldi fogyasztásra történik. Az Országos Tojás Ármegállapító Bizottság a friss tojás termelői árának jegyzékét folyó évi augusztus 29-vel megszüntette.

Termény- és takarmányfélék.

Gabonatermés. November 1-től kezdődően az árak bármely feladóállomásra, 100 kg-kiant, készpénzben, aranypengő értékben a következők: Búza 78 kg-os, szokványminőségű 27—, Rosz 71 kg-os szokványminőségű 25-20. Takarmány-árpa, elsőrendű, legalább 65 kg-os (a következőkben felsorolt állomásokon, mint paritásos csomópontokon): Budapest 24-50, Dénes 24-50, Győrött 24—, Kaposváron 24—, Marosvásárhelyen 24-50, Nagyváradon 24-20, Nyíregyházán 24—, Sopronban 24-50, Szegeden 24-30, a középminőségű 100 kg-kiant 1 pengővel olcsóbb, mint az I. rendű. Kópásárpa az ország bármely feladóállomásra 32-60. Zab 41 kg-os (a következőkben felsorolt állomásokon, mint paritásos csomópontokon): Budapest 26-50, Debrecenben 26—, Kassán 25-50, Kolozsvárott 26-50, Komáromban 26—, Marosvásárhelyen 26-50, Miskolc-

25-50, Pécselt 25-50, Szegeden 26-50, Székesfehérváron 25-70, Szombathelyen 26-20. Kukorica az ország bármely feladálomlásán, szemes, legfeljebb 25 % víztartalommal 19-70, cséves, legfeljebb 25 % víztartalommal 14-60.

Balaton halászi. (A Balaton Halászi Rt. T. jelentése.) 1941 október 27. A balaton halászi Siófokon vagy Fonyódon métermázsankint 60— pengő + 1,5—3,5 % felár.

Különléte termények és vetőmagvak. November 1-től az árak feladálomlásokon 100 kg-kint készpénzben, arany-pengő értékben a következők: Köles, fehér, vörös, szürke és sárga, feladálomlások szerint: Budapesten 32-20, Békéscsábán 31-20, Debrecenben 31-20; hajdina, 60 kg-os, hán-tellalán 36-20; káposztarepce vagy repárepce 45—; vad-repencég 38—; lenmag, olajgyártásra 60—; napraforgó-mag, fehér, szürke, csíkos 35—; tőkemag 45—; szójabab, legfeljebb 10 % víztartalommal 48—; kendermag, szokvány-szerű 80—, magasnövési belföldi vetőmag 120—; mák, keküradalmi 152—; mustármag, fehér 162—, fekete 102—; kendermag 381—; koraiandermag 82—; borsó, zsiszík-telítelt, Viktoriá 53-40, expressz 45-40; lenese, zsiszík-telítelt, kisszemű 50-40, közép 60-40, nagyszemű 70-40, háromszéki, csiki, udvarhelyi (természetből zsiszíkmentes) 70-40; bab, fehér, szokvány és gyöngy 55-40, hosszú és lapos 60-40, gömbölyű és hosszú fűj 60-40, egyszínű, színes 60-20, tarka és vegyes 52-40; lóheremag, nyers, aranás, 90 % tisztaságú, budapesti paritásban 230—, erdélyi lóheremag, kolozsvári paritásban 240—; lucernamag, nyers, aranás, 90 % tisztaságú, budapesti paritásban 385—; háltaecim, hámozatlan, 90 % tisztaságú, budapesti pari-tásban 80—. Az egész ország területén: bíborheremag, 96 % tisztaságú 150—, fehérheremag, 90 % tisztaságú 320—; komlóslucernamag, 95 % tisztaságú 200—; kóros (svéd) heremag, 90 %-os 300—; nyúlcsapukamag, 88 %-os 200—; somkórómag, fehér, 95 %-os 150—; szarvaskerep-mag, 92 %-os 250—; muharmag, 95 % tisztaságú 40—; szudáni fűm, 95 % tisztaságú 70—; búkköny, 96 %-os, szűz 115—; pannon 50—; tavaszi (budapesti paritás-ban) 40—; csillagfű, 96 %-os, édes 35—, keserű 28—; tavaszi borsó (homoki), 94 %-os 60—; ősi borsó (mezői takarmány) 94 %-os 60—; szegéborsó, 95 %-os 40—; cirokmag, 95 %-os, seprőcirok 28—, cukorcirok 40—; eszterházi, 96 %-os, őrsi 55—, aprószemű 50—; gom-borkamag, 96 %-os 65—.

Magpiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete ma-ossztályá-nak hétéltentése.) 1941 október 30. A magpiac e héten is a lóhere állt előtérben. Élénk kínálat mellett a kőtecs simán bonyolódnak le. Lucernában a helyzet változatlan. A gyeng-termes következtében állg kerül áru a piacra. A bíborheretpiac ellnyhült. Fehérelében a helyzet nem változott. A szűzcs-búkköny és a tavaszi búkköny iránt a kereslet némi növekedést mutat. A csillagfű felhozatala kielégítő. A hüvelyesek piacán a bab forgalma változatlan, borsó ellenben még mindig kevés kerül piacra. A mákkínálat csekély.

Burgonya. Az árelenőrzés országos kormánybiztosának rúdelete szerint az étkezési minőségre válogatott burgonya legmagasabb termelői ára budapesti paritásban: nyári róza 11—, Gálbaba 10-20, ősi róza 9-80, Ella és sárga 8-30, Wohltmann 7-70, Krüger 7-20 pengő q-kint. Az ipari célokra szolgáló válogatott burgonya legmagasabb termelői ára budapesti paritásban: Wohltmann 7—, Krüger 6-70 pengő q-kint.

Budapesti takarmányvásár. (Budapest székesfőváros vásár-gyűjtőségének jelentése.) 1941 október 28. Árak méter-mázsankint pengőben: Rétszéna, Ia 9-70—9-75, IIIa 8—, muharszéna 9-50, lucernaszéna 12-75, zabosbúkköny 10—. A felhozott 38 koesi takarmány mind elkelt.

Budapesti préselttakarmány- és szalmaárak. (Budapest székesfőváros vásárgyűjtőségének jelentése.) A jászvárosi pályaudvaron 1941 október 20-án és 23-án jegyzett nyá-kereskedelmi árak: rétszéna, Ia 11 20—11 40, IIIa 9 95—19 15, IIIa 7 80—8—, muharszéna, Ia 10 95—11 15, lucerna-széna, Ia 14 20—14 40, lóhereszéna, Ia 12 70—12 90, háltaecim-széna, Ia 11 95—12 15, zabosbúkkönyszéna 11 45—11 65, tavaszi szalma 7 20—7 30, zsupszalma 10 20—10 30, roz-szalma, Ia 6 40—6 50, búzaszalma 6 20—6 30 P q-kint.

Állatok és állati termékek.

Budapesti borjúvásár. (Budapest székesfőváros szarvasmarha-közgyűjtő és vásár intézőségének jelentése.) 1941 október 28. Felhajtás nem volt.

Tenyészmarhák és jármosok. (A Magyar Mezőgazdák Állattérkeztető Rt. T. jelentése.) 1941 október 30. Ia belföldi jármosok és beállítani való tinó (tarka) 580—680 kg-os 1 35—1 45, Ia belföldi jármosok és beállítani való tinó, 480—550 kg-os 1 30—1 40, Ia fehér jármosok 1 35—1 45, 1 kg éves üsző 1 35—1 50, fiatal hasas és frissfejű tehén 1 40—1 80 kg-kint pengő.

Budapesti sertésvásár. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete sertéséltelének jelentése.) 1941 október 30. A csütörtöki vásáron a következő árakat jegyezték: Prima uradalmi 170 kg-on felül 2—, 155—170 kg-os 1 96, 140—155 kg-os 1 92, közép-uradalmi és jobb szedett 110—140 kg-os 1 86, Ia öreg 1 84 szedett, legalább 100 kg-os 1 66, 170 kg-nál könnyebb, öreg 1 78, hasított szalonnás felsértés 2 55, Ia hasított angol sonka felsértés 2 61, IIa angol sonka felsértés 2 55, könnyű hasított felsértés, körülbelül 100 kg-os 2 48, jó, öreg, hasított 2 48, öreg, silány, hasított 2 43, kanlót 2 33, szalonna, bőrelt 2 44, haj 2 90, zsír 3 10, tőkehús 2 58, süldő 35 kg-on felül 75 kg-ig 1 90, választási malac, szimultánozott 4 20, szimul-tánozatlan 4— pengő kg-kint.

Juhgomolya. Az Országos Magyar Tejszövetkezeti Köz-pont a tisztán juhtejből készült, teljesen zsíros, elsőrendű, kőkőlen érett (legalább egyhetes), szikkadt juhgomolyáért helyt, feladálomlás, kg-kint 2 20 pengőft fizet. Ez az ár úgy értendő, hogy a kg-kinti 2 20 pengős árat helyt, vasúti feladálomlás térítik, vagyis a vasúti fuvarát már a szövet-kezeti központ viseli. Minőségi és mennyiségi átvétel a köz-pont budapesti telepen történik.

Tej és tejtermékek. (Budapest székesfőváros vásárgyűjtő-gyűjtőségének jelentése.) A nagyvásártelepen és a vásáresarnokok-ban 1941 október 20-tól 25-ig jegyzett árak aranypengőben: Teljes tej (kicsinyben) literje —42, tejeft, literje 1 60, teavaj

(tőmb) kg-ja, édes tejszínből készült 5—, pasztörözött tej-színből készített 5 40, tehéntúró (kicsinyben) kg-ja 1 20, csemege tehéntúró 2—, sovány tehéntúró (nagyban) —80, juhtúró 2 60, trappista sajt 3 10—3 40, emmentálsajt 4 10.

Baromfi és tojás. (Budapest székesfőváros vásárgyűjtő-gyűjtőségének jelentése.) A nagyvásártelepen és a vásáresarnokok-ban 1941 október 20-tól 25-ig jegyzett árak kg-kint, arany-pengőben: Élő baromfi: Csirke, rántani és sütni való 2 60—3 50, tyúk 2 70—3—, ruca 3—3 50, liba, hízott 3—3 40, pulyka, hízott, tojó 2—2 70. Leölt baromfi: Tyúk, Ia 3—3 45, IIa 2—3 20, csirke, frissvágású, hízott, Ia 3 40—4 40, IIa 2—4—, csirke, süttirésvágú, szedett, Ia 3—4 20, IIa 2—3 80, ruca, hízott, Ia 3—3 70, IIa 2 80—3 40, liba, hízott, Ia 3—3 70, IIa 2 80—3 60, libamáj, kicsinyben, nagy 8—12—, kicsi 5—8—, pulyka, hízott, kakas 2—2 20. A forgalom közepes, az árak emelkedtek. Tojás: vidéki (hatyas) 3 24, ládaárú, eredeti 2 96, ládaárú kiolvasva 3 04. A tojásforgalom közepes, az árak változatlanok.

Budapesti halpiac. (Budapest székesfőváros vásárgyűjtő-gyűjtőségének jelentése.) A nagyvásártelepen és a vásáresarnokok-ban 1941 október 20-tól 25-ig jegyzett árak kg-kint, arany-pengőben: Ponty, élő, nagyság szerint, nagyban 1 70—3 20, harsa, élő, nagyság szerint, kicsinyben 2 80—4 50, ponty, jegelt, nagyság szerint, nagyban 1 20—2 40, harsa, jegelt, nagyság szerint, nagyban 3—.

Budapesti vadpiac. (Budapest székesfőváros vásárgyűjtő-gyűjtőségének jelentése.) A vásáresarnokokban 1941 október 18-án és 23-án jegyzett árak (kicsinyben) kg-kint, aranypengőben: szarvascomb 4—4 50, őzcomb 4—4 50, vaddisznó-zomb 2 60—3 80. Fácán drb-ja 4 80—5—.

Különlétek.

Zöldség és gyümölcs. (Budapest székesfőváros vásárgyűjtő-gyűjtőségének jelentése.) A nagyvásártelepen és a vásáresarnokok-ban 1941 október 20-tól 25-ig jegyzett árak q-kint, arany-pengőben. Zöldség: Karotta, nagy 20—30—, sárgarépa, Ia 16—24—, makói 22—30—, petrezselyem, Ia 36—45—, makói 30—46—, zeller zöldjével (100 csomó) 10—100—, karalábé zöldjével 18—30—, (100 drb) 3—10—, karfiol, levéllet 22—36—, tisztított 35—60—, vöröshagyma, makói érett 25 44, fokhagyma, Ia 74 60, középminőségű 66 18, IIa 57 78, cékla 15—26—, fejeskáposzta, Ia 13—15—, IIa 10—13—, kelkáposzta, Ia 22—28—, IIa 16—24—, kelbimbó 100—120—, vöröskáposzta, Ia 29—28—, fejes saláta, szabadföldi (100 fej), Ia 6—14—, IIa 3—10—, tormá, nemesített, Ia 200—300—, IIa 100—200—, erős 50—100—, burgonya, Gálbaba 13 25, nyári róza 14 10, ősi róza 12 80, Ella 12—, Krüger 10—, Wohltmann 11—, kifli 17 35, champignon gomba, Ia 380—460—, IIa 340—380—, zöldpaprika, ájdonság (100 drb), tölteni való fehér 30—120—, tölteni való zöld 28—110—, apró, hegyes 14—60—, paradicsompaprika, piros 30—120—, sárga 30—90—, tők, főzni való, Ia 26—50—, IIa 20—30—, sült tők 16—30—, paradicsom, érett 16—38—, zöldbab, vajbab 60—150—, kifejtteni való hüvelyes bab 60—95—, kifejtett nyersbab 100—120—, zöld kukorica, csemege (100 cső) 9—14—, sóska, szabadföldi 20—65—, paraj, tisztított 50—80—. A forgalom közepes, az árak esőkentek. Gyümölcs: Alma, elsőrendű, nemes fajta, Ia 200—250—, IIa 160—200—, másodrendű, nemesfajta, Ia 140—160—, IIa 120—140—, közön-séges válogatott, Ia 80—100—, IIa 70—90—, bir-salma, Ia 110—160—, IIa 50—120—, körte, első-rendű, nemes fajta, Ia 240—350—, IIa 200—240—, másodrendű nemesfajta, Ia 150—180—, IIa 140—160—, közönséges, válogatott, Ia 110—180—, IIa 100—130—, szőlő, csemege, különleges minőségű, 130—180—, Ia 120—170—, IIa 100—140—, közönséges 70—110—, fekete 55—90—, dió, héjas, 37 %-os 182—194—, gesztenye, nagy 100—130—, apró 90—110—. A for-galom közepes, az árak ingadoznak.

Egyéb mezőgazdasági termények és termékek. (Budapest székesfőváros vásárgyűjtőségének jelentése.) A nagyvásár-telepen és a vásáresarnokokban 1941 október 20-tól 25-ig jegyzett árak aranypengőben. Paprika, csemege, édesnemes 4 25, édesnemes 3 85, félédes, gulyás 3 15, róza 2 45 P nagyban kilogrammonként.

Borpiac. (A Magyar Szőlőgazdák Országos Boréltérkeztető Szövetkeztelének jelentése.) 1941 október 29. A szüret minden-felé befejezéshez közeledik. A kereslet a kínálatft szemben továbbra is túlsúlyban van. A mustokért az Alföldön 6—7 fillert fizetnek cukorfokukint. Több helyen már az újbor is piacra kerül. Molligand-fokukint, seprősen 10—11 filléres áron. A minőségek általában gyengék. Óborokat Molligand-fokukint 11—12 filléres áron vásárolnak, a kereslet óborok-ban lanyhul. A minőségi borvidékek közül Tokajhegyalfján a leggyengébb a kínálat, a minőségek nagyon rosszak. Úgyanott

óborokban változatlanul erős a kereslet. A Dunántúlon a mi-nőségek jobbakk. A piac mindenhol élénk.

Országos állatvásárok. (1941 november 3-tól 11-ig.) Nem egyszer megtörténik, hogy valamely vásárló különféle okok miatt nem tartják meg. Ajánlatos ennél fogva az illető község előjáróságához válaszos fizetett kérdést intézni, hogy tar-tanak-e vásárt és hogy állatfelhajtás lesz-e? November 3-án: Baktalórántháza, Balassagyarmat, Balony, Dány, Eszter-gom (2 nap), Emőd, Feketeardó, Gödře, Győröszonyfa, Hat-van, Izsák, Kadarkút, Komáromváros, Kővárhosszúfalú, Léva, Mernye, Máramarossziget, Mezőtúr, Munkán, Nagykapornak, Nagykároly, Nagysurány, Pécs, Poroszló, Rakamaz, Sátor-aljaújhely (2 nap), Szabadszentkirály, Szerencs, Szil, Szolnok, Tatabörfalú, Teke (2 nap), Tolsna, Újkécske, Veszprém, Visk. November 4-én: Alattyán, Bilke, Hőgyész (csak bonyhádi marha), Iván, Karmacs, Kerkasztentmiklós, Kiskend, Miskolc (3 nap, havivásár), Nagykanizsa, Óriszentpéter, Pancéleseh, Perkáta, Sárnélek, Simontornya, Szamoskrassó, Szikszó (10-és marhavásár), Tass, Tuta. November 5-én: Alsóság, Attala, Darány, Dág (2 nap), Esztergom, Göröcsény, Gyergyó-remete, Heves, Kaba, Kaposvár, Kővágóórs, Lébény, Mar-cali, Margitta, Mezőkövesdháza, M. ke, Nagybocksó, Nagy-borosnyó, Nagykapos, Nagymagyar, Szalárd, Tiszalúc, Vém-mező, Vértesszőlős, Zalalövő. November 6-án: Balatonújkajár, Dolha, Eacs, Gyök, Ipolyhídveg, Lénárdardóc, Lövő, Ma-gyandósszeg, Marcelló, Mitykút, Marosvásárhely (5 nap), Nagypécsely, Naszód, Ónod, Putnok, Bábapatona, Tabajd, Tiszafüred, Túrterebes, Velence. November 7-én: Buj (sertés-vásár), Csikszentmárton (2 nap), Erdőszáda, Feled, Eger, Szeged (sertésvásár), Vác. November 8-án: Kiskunmajsa, Mogyoróspos, Szeged, Tiszokürt. November 9-én: Abádszalók, Barót (2 nap), Jászkesér, Kunszentmárton (2 nap), Szabad-szállás, Szikszó (2 nap). November 10-én: Bácsbokod, Bátor-keszi, Dunaszekcső, Kápolna, Kenderes, Kétegyháza, Kö-vászna, Magyarkeszi, Mohács, Mór, Mosonszentjános, Násdseg, Nagybarád, Ökörmező, Sárosd, Tiszacsécsge, Técső, Várpalota, Vasvár. November 11-én: Birkasző, Bükkösd, Gorna, Duna-szerdahely, Parkaslaka, Pelsőbalog, Győröszentmárton, Gyula-keszi, Kisterenye, Kölesd, Körmen, Krasznabételek, Nagy-szakács, Toponár, Tótszentmárton, Z. laegerszeg, Zalaszent-grót.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. F. Csöveskukoricadara fűlesztésének nincsen értelme mert Alfa-fűlesztőben való kezelése nem emeli a nyers táplálóanyagok emészthetőségét, ellenben nagy tápanyag-vesztésekkel jár. Mivel sertés a nyers rostot rosszul hasz-nalja ki, leghelyesebb az egész csöveket a sertések elé dobni, rájuk bízva, hogy leragják a szemeket és a csutka puhább részeiből bizonyos mennyiséget elfogyasszanak. Kétség-telen, hogy a teljes érésben lévő csövek darája lovakkal nagyobb mennyiségben etetve, elég könnyen válthat ki kölkát. Ennek megelőzése céljából fokozatosan kell a lovakat a csöveskukorica darájához szoktatni, a maximális adagot a lovak egészségi állapotához szabva. A csöveskukorica-dara mellett etetett jó rétiszéna csökkenti a kölkia veszélyét. W. I. dr.

BELVÁROSI PENSIO
Tulajd.: ca. Márfly E.-né, Budapest, IV., Veres Pálné-utca 10.
Telefont, Apponyl-térnél. Telefon: 383—565. Központi írtés
hűg-meleg folyóvia. Diétás konyha is. Úti társaság. 651

Dió- és nyárfarönköt
magas áron veszünk, szőlőkarót, talpát,
bognárfát, tűzifát előnyben árban szállítunk.
Löwy Sándor és József fatermelők
Budapest, V., Szent István-körút 15. sz.
Telefon: 118—317.

KERTÉSZÜVEG
Ifj. Weiss Gyula
tábla- és tükörüvegnyakkereskedő
Budapest, V., Vadász-utca 29. szám
Telefon: 110-114* 633 „Üvegház”

Többzörös terhet 80 q terhelésig könnyen szállít gummikerekes
ZELENSKI-kocsival
Sárban nem süllyed!
Teherautó-pótkocsik és karosszériák.
Gróf ZELENSKI RÓBERT Gépgyár Kft.
Pestszenterzsébet, Mikszáth-utca 18. sz. Telefon: 147—212, 347—566

„MÁTYÁS-ZÚZÓ”
legmodernebb egyetemes
őrő-, szártépő- és silő-
töltő-gépek.
Üzemkőzben
cserélhető szitákkal
és metszőkészekkel.
Alacsony fordulát-
szám. 213

Ha könnyűszerrel
sok vizet akar,
vásárolja a
Mezőgazdák
zuhatag-
kútját

Rozsdamentes
kivitelben is kapható.

Régebben vásárolt
zuhatag-kutakhoz
alkatrészeket szállítunk.

Arjegyeket és alkatrészárjegyeket küld:

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29.

ISTÁLLÓJA

száraz, páramentes, szagtalan
a szabadalmazott
motornélküli AUTOVENTOR folytonszellőző
570 alkalmazásával

Malacfiatatóknál nélkülözhetetlen

VADAS MIHÁLY okl. mérnök
hűtő- és szellőzőberendezések vállalata
Budapest, VII., Damjanich-u. 36. Tel.: 420-384

CASALI
tengeri-
morzsoló

eladó.

SZABÓ ANTAL
Bpest, V., Ipoly-u. 24/a
Telefon: 298-229.

LÓÁRVERÉS!

Báró Forgách-Waldbott Uradalomban, Mándokon
f. év november hó 9-én
délelőtt 10 órakor
létszámfeletti
vemhes kancák és herélt lovak kerülnek
önkéntes árverés alá.

Vasútállomás: **Mándok** vagy **Tuzsér,**
utóbbtól autóbusszjárat.

BENŐ GYULA

I. oszt. angol diplomás Breeches-szabó

Női és férfi angol lovaglóöltönyöket és
breeches-nadrágokat minden formában
speciálisan készít. Vadászöltönyök és ka-
rasnik minden formában garanciával

Budapest, IV. ker., Kossuth
Lajos-utca 14/16., félemelet
Telefon: 187-047.

ELADÓ.

1 darab ardeni pejmén... 3 éves
1 darab ardeni deresmén... 2 1/2 éves
1 darab perseron szürkemén... 5 éves
1 darab belga deresmén... 5 éves
1 darab belga pejmén... 8 éves
tovább: mintegy 7-8 darab éves korú
tenyészbika félvér és telivér szimmentáli

1 darab vezető-orsós **esztergapad** Kapos-
vári Vasgyári gyártmány, a következő méretben
csüstávolság... 2300 mm
csücsmagasság... 260 mm
bemélyedése... 160 mm

Vezető-orsó két menet egy colra, siktárcsa-
és párhuzamszorítóval, összes menet- és
vágókerekekkel.

Végül: 1 darab ammóniák kompresszoros
tejhűtőkészülék teljes felszereléssel,
meghajtásra, GANZ-egyenáramú motor
110 volt feszültségű 50 Amperes. A tej-
hűtőkészülék Thomas Ths. Sabroe & Co.
gyártmányú

a szárdi **SOMSSICH-féle** Bér gazdaságban
Somogyárdon. Tel.: **Somogyárd 2.**

Uradalomak figyelmébe!

Nagyvásártelep 56. sz.
előrusító helyünkön **gyümölcs-
és főzelékfelét** darab-
és vagonkéntben átvesszünk
értékesítésre.

Export és konzervgyárak
részére minden mennyiséget a leg-
magasabb napi árban felvesszünk.

Félegyházi Mezőgazdasági Export k. f. t.
Budapest, Nagyvásártelep 56.

Városi iroda: Budapest, IV., Váci-u. 36. sz.
Telefonszám 382-550.

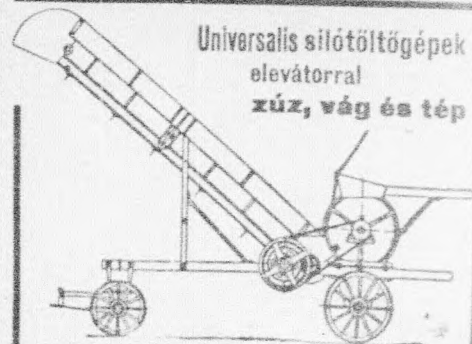
Traktorolajtulajdonosok!

Minden csepp olaj érték!

Használt olaját
újíttassa fel

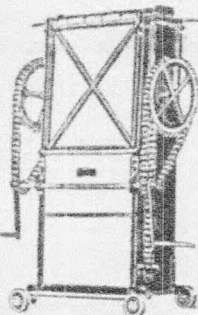
nálunk és új olaja lesz.

„OLEA” OLAITISZTÍTÓ IPARI KFT.
Budapest, IX., Soroksári-út 45. Tel.: 137-681

Universális silótöltőgépek
elevátorral
zúz, vág és tép

Készítik vasból gép- és kézi hajtással

széna, szalma,
len, cirok
sajtolókat

mely könnyebben, gyorsabban,
súlyosabb bálákat sajtol az
eddigieknél. Gyártók barna-
szén generátorokat.

Barikó György gépezete,
Budapest, XIII., Szegedi-út 48.
Telefon: 498-374

Fejősteheneket,

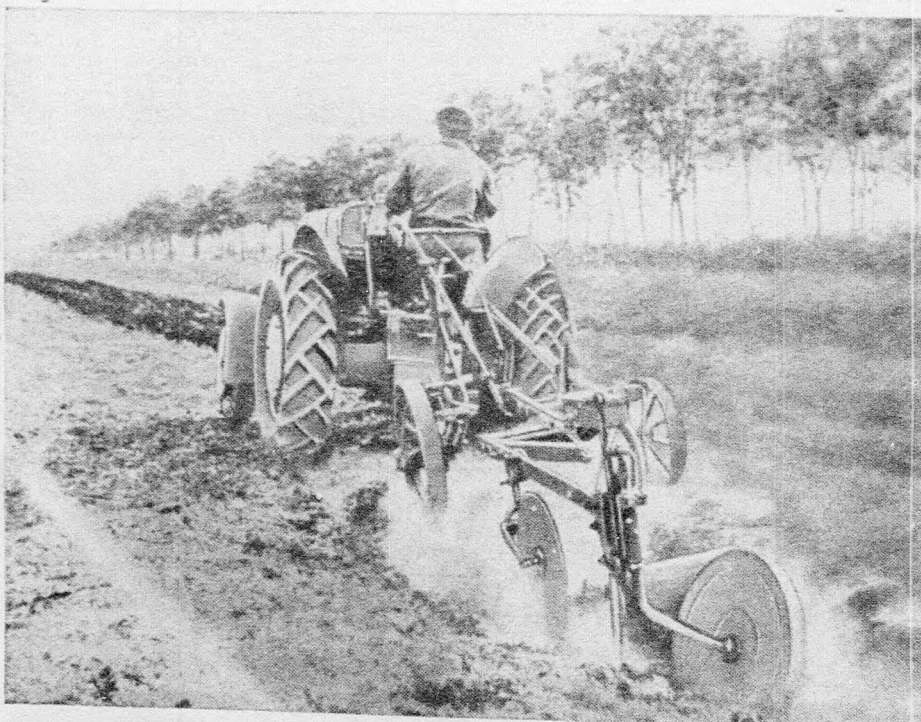
beállítani való tinókat, ökrö-
ket, igásökröket szállítok,
szarvasmarha-exportot vállaltok.

Sok évi gyakorlat, megbízhatóság
Mint budapesti állatbizományos, vállalom a vágó
szarvasmarha, borjú, juh bizományi értékesítését

Vágóállat feladási cím:

vitész BARADLAI ORBÁN

Budapest-Ferencváros vágóállatvásár. Irodacím:
Budapest, Budafoki-út 48. sz. Telefon: 258-512

AZ ÚJ 20-25 LE

RÁBA

MINDENES

TRAKTOR

KISEBB GAZDASÁGOK EGYETEMES MUNKAGÉPE,
URADALMAK KÖNNYŰ TALAJMŰVELŐ- ÉS VON-
TATÓGÉPE, NAGYTELJESÍTMÉNYŰ KASZÁLÓ- ÉS
KAPÁLÓGÉP, VONTATJA ÉS ÜZEMBENTARTJA A
NAGYOBB CSÉPLŐGÉPEKET IS.

MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T.

KÖZPONTI IRODA ÉS MINTARAKTÁR: BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. TEL.: 125-210

"Patria" Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság nyomása. Budapest, IX. kerület, Ciliói-út 25. szám. (Köztelek). — 416414 — Felelős vezető: Magyar István

Földb...
10k
Részv...
Egyéb...
OMGE
Negyed
A f
Lap...
méltat...
tizedike...
és egyne...
Már akk...
után az e...
pengős e...
egyenlőre...
földművel...
Ugyanis...
irányzata...
neti kiad...
40-4 milli...
az 1941. é...
millió p...
Bizot...
lésügyi n...
amely az...
részese...
ügyi poli...
oszlík m...
hiszen é...
hívebben...
fejlesztés...
Előrel...
tárcája k...
szemben...
Ez 6-37 m...
felerésze...
címe es...
Áttér...
933.000...
szemben...
2-86 milli...
céljaira e...
a lőteny...
ügyi kiad...
szakokta...
latnál 24-7...
1-79 milli...
pengőt, a...
intézmény...
és közgazd...
a gazdasá...
gót, a föl...
pengőt tes...
többlethez...
tehernek...
hogy a tá...
idei 61 m...
105 millió...
Bánffy
Hiz
Ára (má...
M A G
Mai szá